

4532
Biblioteca populară a Asociațiunii „Astra“.

Anul al 23-lea. Nr. 206.

1933.

Calendarul pentru popor al Asociațiunii

pe anul

BCU Cluj / Central University Library Cluj

1934

Întocmit de

Horia Petra-Petrescu.

Editura Asociațiunii „Astra“, Sibiu, Strada Șaguna 8.
Tiparul Institutului de arte grafice „Dacia Traiană“, s. a., Sibiu.

Prețul 15 Lei.

„Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român“, „ASTRA“.

Intemeiată în 1861.

PREȘEDINTE DE ONOARE:
M. S. Regele CAROL II.

Președinte activ:
Dr. Iuliu Moldovan.

Vice-președinte:
Dr. Gh. Moga.

Vice-președinte:
Dr. Gh. Preda.

Comitetul central al „Asociațiunii“ numără 50 de
fruntași din toate părțile societății românești.

**Este datorია fiecărui bun
român să sprijinească „Aso-
cilațiunea“, cefind publicațiile
ei și inserindu-se de membru.**

Taxele de membru sunt următoarele:

Membru fondator al Casei Naționale, odată pentru totdeauna	Lei 5000.—
Membru fondator al „Asociațiunei“, odată pentru totdeauna	„ 1000.—
Membru pe viață al „Asociațiunei“, odată pentru totdeauna	„ 500.—
Membru activ al „Asociațiunei“, anual	„ 50.—
Membru ajut. al „Asociațiunei“, anual	„ 10.—

C 452
Bibliotecă populară a Asociațiunii „Astra“.

Anul al 23-lea.

Nr. 206.

1933.

Calendarul pentru popor al Asociațiunii

pe anul

1934

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Întocmit de

Horia Petra-Petrescu.

Editura Asociațiunii „Astra“, Sibiu, Strada Șaguna 6.
Tiparul Institutului de arte grafice „Dacia Traiană“, s. a., Sibiu.

Prețul 15 Lei.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Casa Domnitoare română.

1. *Maiestatea Sa CAROL II, Rege al României*, născut în 16 Octomvrie 1893 la Castelul Peleş.
2. *Marele Voevod de Alba-Iulia MIHAILU*, moştenitor de Tron al României, născut în Cotroceni (Bucureşti) în 25 Octomvrie 1921.
3. *Maiestatea Sa ELENA*, fiica Regelui Greciei, născ. în 20 Aprilie 1896 în Atena, căsătorită la 10 Martie 1921.
4. *M. S. MARIA, Regina-Văduvă a României*, Princesă de Britania-mare şi Irlanda, născ. la 29 Octomvrie 1875, căsătorită la 10 Ian. 1893 cu Ferdinand, al doilea Rege al României, mort la 20 Iulie 1927.
5. Principele *Nicolae*, fratele M. S. Regelui, născut la 5 August 1903.
6. Princesesa *Elisaveta*, născută la 29 Septemvrie 1894, căsătorită la 27 Febr. 1921 cu moştenitorul tronului grecesc, Principele *Gheorghe*.
7. Princesesa *Mărioara*, născ. la 27 Dec. 1899, căsătorită la 6 Iunie 1922 cu M. S. Regele *Alexandru* al Serbiei.
8. Princesesa *Ileana*, născ. la 23 Decemvrie 1908, căsătorită în 28 Iulie 1931 cu arhiducele Anton de Habsburg.
8. Principele *Mircea*, născ. la 21 Decemvrie 1912, mort la 2 Nov. 1918.

Sărbători ale Familiei Regale.

- 16 Octomvrie, *Naşterea M. Sale Regelui Carol II.*
21 Maiu, *Onomastica M. Sale Elena.*
22 Iulie, *Onomastica M. S. Reginei-Văduve Maria.*
25 Octomvrie, *Naşterea Marelui Voevod Mihailu,*
moştenitorul de Tron.
8 Noemvrie, *Onomastica Marelui Voevod Mihailu.*

Căpeteniile bisericilor românești din România

1. Biserica ortodoxă.

Mitropolile bisericii ortodoxe-române sunt:

1. Mitropolia *Ungro-Vlahiei*, ridicată în anul 1925 la *Patriarhie*, cu reședința în București; 2. Mitropolia *Moldovei și Sucevii*, cu reședința în Iași; 3. Mitropolia *Transilvaniei*, cu reședința în Sibiu; 4. Mitropolia *Bucovinei*, cu reședința în Cernăuși; 5. *Arhiepiscopia Chișinăului și Hotinului*, cu reședința în Chișinău.

Episcopitele sunt: 1. *E. Râmnicului-Noului Severin* cu reședința la *R.-Vâlcea*; 2. *E. Argeșului* cu reședința la *Curtea de Argeș*; 3. *E. Buzăului* cu reședința la *Buzău*; 4. *E. Romanului* cu reședința la *Roman*; 5. *E. Hușilor* cu reședința la *Huși*; 6. *E. Dunării de jos* cu reședința la *Galafi*; 7. *E. Tomisului și Durostorului* cu reședința la *Constanța*; 8. *E. Aradului* cu reședința la *Arad*; 9. *E. Caransebeșului* cu reședința la *Caransebeș*; 10. *E. Vadului, Feleacului și Clujului*, cu reședința la *Cluj*; 11. *E. Oradiei-Mari* cu reședința la *Oradea-Mare*; 12. *E. Cetății-Albe* cu reședința la *Ismail*; 13. *E. Hotinului* cu reședința la *Bălți*; 14. *Episcopia Oștirii*.

Patriarh: Sanctitatea Sa *Dr. Miron Cristea*, București.
Mitropolit și arhiepiscop: Înalt Prea Sf. Sa *Dr. Nicolae Bălan*, Sibiu.

Episcopi: Prea Sf. Sa *Traian Badescu*, Caransebeș.
Prea Sf. Sa *Roman Ciorogariu*, Oradea.
Prea Sf. Sa *Nicolae Ivan*, Cluj.
Prea Sf. Sa *Dr. Grigore Comșa*, Arad.

2. Biserica greco-catolică.

Românii uniți sau greco-catolicii au în fruntea bisericii un mitropolit cu titlul „*Mitropolit de Alba-Iulia și Făgăraș*” cu reședința la *Blaș*, sub care stau 4 episcopi ș. a. la *Lugoj*, *Oradea-Mare*, *Gherla* și *Satu-Mare*.

Mitropolit și arhiepiscop: Înalt Prea Sf. Sa *Dr. Vasile Suci*, *Blaș*.

P. S. S. *Dr. Traian Frențiu*, Oradea.

- P. S. S. *Dr. Iuliu Hossu, Gherla.*
 P. S. S. *Dr. Alexandru Niculescu, Lugoj.*
 P. S. S. *Dr. A. Russu, Satu-Mare.*

Sărbători naționale.

(Cu oprire de orice lucru.)

- 24 Ianuarie:* Unirea Principatelor Române (Moldova și Muntenia) 1859.
10 Maiu: Carol I. urcă tronul României (1866). — Proclamarea Independenței României (1877). — Încoronarea întâiului Rege român (1881).
Înălțarea Domnului: Sărbătorirea eroilor morți pentru Patria română.

Alte sărbători naționale.

(Cu slobozente la lucru.)

- 27 Martie:* Proclamarea Unirii Basarabiei cu România (1918).
15 Maiu: Proclamarea libertății poporului român la Blaj (1848).
28 Noembrie: Proclamarea Unirii Bucovinei cu România (1918).
1 Decembrie: Proclamarea Unirii Transilvaniei cu România (1918).

Sărbători legale.

(Cu oprire de orice lucru.)

- Toate Duminectile de peste an.
 Ziua întâi și a doua de Paști, Rusalii și Crăciun.
 Înălțarea Domnului (Ziua eroilor).
 1 Ianuarie (Anul Nou).
 6 Ianuarie (Boboteaza).
 24 Ianuarie (Unirea Principatelor).
 23 Aprilie Sf. Gheorghe.
 1 Maiu, ziua muncii.
 10 Maiu.

Posturile.

1. Zilele de Mercuri și Vineri. — 2. Ajunul Bobotezei, 5 Ianuarie. — 3. Postul Paștilor din 19 Februarie— 8 Aprilie. — 4. Postul SS. Apostoli, din 14 până în 29 Iunie. — 5. Postul Sântă-Măriei 1—15 August. — 6. Tăierea capului S. Ioan, 29 August. — 7. Ziua Crucii, 14 Septembrie. — 8. Postul Crăciunului, 15 Noembrie— 25 Decembrie.

Cheia Călindarului.

Crugul soarelui	22		Mâna anului	6
Crugul lunii	13		Temelia lunii	26
Litera Păscăltei d				

Regentul anului

este *Venus*. „Anul friguros, umedos și călduros de ajuns. Natura răcoroasă, toate la vreme bine primite, se numește norocoasă, bună la firea femească. Fân mult, bucate de primăvară toate de ajuns. Mai ales grâu mult, poame la grădini multe, hemeiu mult, vin mult, tunet mult, apă multă, gândaci mulți, pește mult, boale aduce durere de inimă, face rânduială la femei, la gătlej, la șale și la celelalte“.

Așa se scrie în cartea zodiilor despre planeta *Venus*. Dar astronomii de astăzi seriu altmintrelea.

Anotimpurile.

Primăvara începe la 21 Martie. — *Vara* începe la 22 Iunie. — *Toamna* începe la 23 Sept. — *Iarna* începe la 22 Decembrie.

Intunecimi în 1934.

În anul 1934 vor fi două întunecimi de Soare și 2 întunecimi de Lună.

1. Intunecime parțială de Lună, în 30 Ianuarie, pe la 7 ore seara. Se va vedea din Europa, Asia, Oceanul Indian, Australia, Oceanul Pacific.

2. Intuneecime totală de Soare în 14 Februarie. — Se va vedea de pe insulele Sunda și de pe insulele Oceanului Pacific.

3. Intuneecime parțială de Lună, în 26 Iulie. — Se va vedea din Australia și de pe insulele Oceanului Pacific.

4. Intuneecime inelară de Soare, în 10 August. — Se va vedea de pe Oceanul Atlantic, din Africa de Sud și de pe Oceanul Indian.

Adresele Ministerelor și autorităților din București.

Palatul Regal, Calea Victoriei; *Ministere: de interne*, Str. Academiei 34; *de externe*, Șos. Bonaparte 1 (Palatul Sturdza); *de finanțe*, Calea Victoriei 123; *de războiu*, Piața Valter Mărăcineanu; *de lucrări publice*, B-dul Elisabeta; *de comunicații*, B-dul Elisabeta; *de comerț și industrie*, Calea Victoriei 157; *de justiție*, Str. Bursei 2; *de domenii*, B-dul Carol; *al cultelor și artelor*, Str. Gen. Berthelot 26; *de instrucțiune publică*, Str. Sptu Haret 8; *al muncii și al ocrotirilor sociale*, Stradela Alex. Lahovari; *al domeniilor și agriculturii*, B-dul Carol 2. — Direcțiunea Generală C. F. R., Calea Victoriei (Biserica Albă). Direcțiunea Generală P. T. T., Calea Victoriei (Palatul Poștelor). Direcțiunea Generală a Serviciului Sanitar, B-dul Carol 68. Direcțiunea Generală a închisorilor, Str. Bursei 2. — Direcția Generală a S. M. R. la Minist. Comun., B-dul Elisabeta. — Înalta Curte de cassație, Calea Rahovei 4. — Direcțiunea Serv. Com. C. F. R., Str. Gen. Berthelot. — Primăria Capitalei, Str. Sf. Vineri. — Prefectura Poliției, Calea Victoriei. — Casa de Depuneri, Calea Victoriei 13. — Camera Deputaților, Dealul Mitropoliei. — Senatul, Piața Universității. — Siguranța Gen. a Statului, Bulevardul Pake 94. — Casa pensilor, Minist. de Finanțe. — Casa șeoalelor, Str. General Berthelot 26. — Casa Bisericilor, Str. General Berthelot 26. — Direcțiunea gen. a teatrelor, Teatrul Național. — Regia Monop. Statului, Șoseaua Giulești colț Bulev. Regiei. — Monitorul Oficial, Bulevardul Elisabeta. — Biroul Controlul Străinilor, Str. Matei Basarab 3.

Cronologie românească.

Anii după Christos:

101. Întâiul războiu al lui Traian cu Dacii.
106. Dacia (România de astăzi) e prefăcută în provincie romană.
271. Împăratul Aurelian retrage armata și pe funcționarii romani din Dacia și prin învoială lasă Goții (un fel de Germani) ca făcrații ai împărăției în Dacia.
895. Năvăleşe Ungurii.
1186. Se înființează statul româno-bulgar, dincolo de Dunăre, în frunte cu familia domnitoare română a lui *Asan*.
1211. Ca să poată stăpâni Ardealul cucerit, Andreiu II, regele Ungariei chiamă cavalerii *Teutoni* în Țara Bârsei. După câțiva ani se duc însă în Prusia.
1224. Acelaș rege dă *Sașilor* veniți în cursul anilor prin Ardeal o diplomă, ca și ei să se poată folosi de munți, pășuni, păduri, apele râurilor, împreună cu Românii, stăpânii cei vechi.
1247. Alt rege al Ungariei chiamă în Banat cavalerii *Ioaniși*. Dar și aceștia se reîntorc în țara lor. — În Muntenia erau voievozi români *Litovoiu* și *Seneslau*, cari stăpâneau și Țara Hațegului și a Făgărașului.
1330. Basarab, Domnul Munteniei, bate rău pe Carol Robert, regele Ungariei, care-i cereă tribut.
1359. *Bogdan*, voevodul Maramurășului, întemelază Țara Moldovei independente.

1437. Revoluția țăranilor români și unguri din Transilvania contra asupririi nobililor (nemeșilor). Țăranii sunt învinși cu înșelăciune. Nobilii unguri, Săcui și Sașii încheie o tovărășie jurând să se ajute unul pe altul contra Românilor.
1467. Ștefan cel Mare al Moldovei bate pe Matei Corvin, regele Ungariei, la *Baia*.
1474. Românil din ținutul Șeteii și al Mediașului se răscoală din cauza asupririi diregătorilor sași.
1475. Ștefan cel Mare al Moldovei bate pe Turci la *Vaslui* (Podul Inalt, Racova).
1476. Ștefan e bătut de Turci la *Războieni* (Valea Albă).
1486. Românil încep o nouă revoluțiune în ținutul Bistriței, cerând recunoașterea lor ca națiune egal îndreptățită cu nobilii, Sașii și Săcui după drepturile avute la ventrea Ungurilor. După lupte grele, Românil sunt învinși de nobili, Săcui și Sași.
1497. Ștefan cel Mare bate pe Poloni în *Codrul Cosminului*.
1508. Înființarea *tipografiei* în Muntenia.
1514. Revoluția țăranilor români și unguri contra nobililor. Țăranii sunt învinși și robiți și mai rău.
1526. La Mohaci, Turcii bat pe Unguri, regele acestora e ucis. Ungaria de Nordvest ajunge sub stăpânirea Austriei, Transilvania își capătă domnitor, care plătește tribut Turcilor ca și Principatele Române Moldova și Muntenia, iar Ungaria adevărată (cea de azi) și Banatul ajung fără turcească:

1544. Sașii, părăsind religia catolică, se fac luteranți și tipăresc în Sibiu românește un *catehism*, care e cea dintâiu carte românească tipărită. Pe Români nu-i pot atrage însă la legea lor.
1560. *Coresi* începe tipărirea de cărți bisericești românești în Brașov, la o tipografie săsească.
1596. *Mihaiu Viteazul* bate pe Turci la *Călugăreni*.
1599. *Mihaiu Viteazul* bate pe Andreiu Batori, principele Ardealului, la *Șelimbăr* lângă Sibiu și cucerește Transilvania.
1600. *Mihaiu Viteazul* cucerește și Moldova. Anul acesta Români din Dacia lui Traian ajung să fie toți uniți sub un singur domnitor român.
1601. (19 August) *Mihaiu Viteazul* e omorât pe Câmpia Turzii.
1640. Principele Transilvaniei, Gheorghe Rákóczy, tipărește un *catehism calvin* și silește pe mitropolitul român și pe preoții români să învețe după el. Cei mai mulți boieri români s'au făcut calvini, pe-alcuiri chiar și Români dela sate. De calvinți au scăpat Români ajungând sub stăpânirea austriacă și făcându-se unire bisericească cu Roma catolică.
1648. Se tipărește, la Alba-Iulia, Noul Testament în limba română.
1688. Se tipărește românește, la București, Biblia întreagă, tradusă de boieri și clerici români.
1699. Pacea dela Corlovaș între Austria și Turcia. Austria ajunge stăpână peste Ungaria turcească și peste Transilvania.

1700. Unirea bisericii românești din Transilvania cu biserica romano-catolică, rămânând însă toate obiceiurile bisericesti cele vechi.
1775. Austria răpește Nordul Moldovei, numindu-l *Bucovina*.
1784. Revoluția Românilor sub conducerea lui Horia, Cloșca și Crișan.
1787. Boierul Enache Văcărescu tipărește întâia gramatică românească.
1812. Rușii răpesc întâia oră Moldova dintre Prut și Nistru și o numesc *Basarabia*.
1816. Profesorul *Gheorghe Lazăr* din Avrig trece în România veche și înființează în București întâia școală superioară românească.
1821. Răscoala lui *Tudor Vladimirescu* în Muntenia și alungarea domniei fanariote (grecești).
1848. 15 Maiu. Adunarea Românilor pe Câmpia Libertății delat Blaj. *Revoluția*.
1859. *Unirea Principatelor Române*, Muntenia și Moldova.
1877. Războiul româno-ruso-turc. România se proclamă independentă. Rușii răpesc a doua oară Basarabia, din care se alipise o parte de nou la Moldova, în anul 1858.
1881. Încoronarea celui *dintâiu Rege* al României, Carol I.
- 1916—1919. Războiul pentru *întregirea neamului românesc*.
1919. Armata română ocupă *Budapesta*.
1920. Pacea dela *Trianon* (Versailles, lângă Paris).
1922. 15 Octombrie. Încoronarea întâiului Rege al României întregite.
1927. 20 Iulie, urcarea pe tron a M. Sale *Mihaiu*, Rege al României.
1930. 8 Iunie, urcarea pe tron a M. Sale *Carol II*, Rege al României.
-

Extras din tariful poștal intern și internațional.

I. Scrisori și imprimare.

1. O scrisoare simplă până la 20 grame:

a) În interiorul unei comuni

b) Pentru alte localități

iar pt. fiecare 20 gr. sau fracț. în plus câte

2. O carte poștală simplă

3. O carte poștală ilustrată

4. O carte poștală specială pentru militari, grade inferioare înecazarmași

5. O carte poșt. cu răsp. plătit

6. Imprim. ordinare de fiecare 50 gr. câte

7. Cărți didactice, literare și științifice, inclusiv prospectele și cataloagele de editură și librărie de fiecare 50 gr. sau fracțiune, câte

8. Ziare și publ. period. de fiecare 50 grame sau fracț. câte

Publicațiunile periodice cari apar în țară cel puțin odată pe lună, exp. direct de edit., sau mandataril lor, de fiecare 50 grame sau fracțiune de 50 grame

Imprimarele de sub 7 și 8 pentru jările cari au convenit la o reducere 50%, adică de fiecare 50 gr. câte

9. Imprimare în relief pentru orbi, de fiecare 1000 grame sau fracțiune câte

10. Hârtii de afaceri până la 250 grame
iar pentru surplus de fiecare 50 gr. sau fracțiune

Aviație		Interiorul României		Pt. Austria, Cehoslov., Italia, Polonia, Ungaria		Pentru toate celelalte țări
L.	B.	L.	B.	Lei	B.	Lei
1	—	4	—	—	—	—
1	—	6	—	7	50	10
—	—	2	—	6	—	6
—	50	3	—	4	50	6
1	—	3	—	4	50	6
—	50	1	—	4	50	6
1	—	6	—	0	—	12
—	50	1	—	2	—	2
—	50	50	—	2*	—	2
—	—	—	25	4**	—	4
—	—	—	25	2	—	2
—	—	—	—	—	—	—
—	50	25	—	2	—	2
—	—	5	—	10	—	10
—	—	1	—	2	—	2

* Pentru Austria și Ungaria această taxă se reduce la 1 Leu de fiecare 50 gr. sau fracțiune. — ** Pentru Austria, Cehoslovacia, Polonia și Ungaria această taxă se reduce la 1 Leu de fiecare 50 gr. sau fracțiune.

11. Probele de mărfuri până la 100 gr.
iar pentru surplus de fiecare 50 gr. sau fracțiune

Francarea tuturor corespondențelor este obligatorie. Cele depuse nefrancate cad în rebut la origină. Cele insuficient francate se încarcă la destinație cu dublul insuficienței.

12. Taxa de recomandare

Această taxă se aplică pe lângă cele de sub Nr. 1 până la 11.

13. Taxa adevăririi de primire la obiectele recomandate:

a) cerută în momentul depunerii obiectului

b) cerută ulterior depunerii obiectului

14. Taxa unei foi de reclamaș.

15. Taxa pentru expres

16. Taxa unei foi de recl. pt. ob. int. neînregistrate

17. Taxa unei cărți de identitate internațională

18. Suprataxa pentru obiectele adresate Poste-restante (fără taxă)

19. Suprataxa pentru obiectele înregistrate prezentate Duminiile și sărbătorile legale

20. Taxa de plată minimă pt. obiectele care se depun din eroare insuficient francate

Se tratcăză ea nefrancate obiectele cari deși au un început de francare, totuși timbrele aplicate pe ele nu reprezintă cel puțin taxa de francare pentru prima unitate de greutate.

	Aviație		Interiorul României		Pt. Austria, Cehoslov., Italia, Polonia, Ungaria		Pentru toate celelalte țări	
	L.	B.	L.	B.	Lei	B.	Lei	
			3	—	4	—	4	
			1	—	2	—	2	
			10	—	10	—	10	
			10	—	10	—	10	
			10	—	35	—	35	
			10	—	35	—	35	
			20	—	20	—	20	
			2	—	—	—	—	
	2	—	35	—	35	—	35	
	—	—	—	—	—	—	—	
			5	—	—	—	—	
			2	—	4	—	4	

II. Taxa pentru telegrame în țara noastră.

Pe un cuvânt, adresat Loco Lei 1'— cu un minimum de Lei 10'—

Pe un cuvânt, preschimbat între 2 localități Lei 2'—
cu un minimum de Lei 20'—

Pe 10 cuvinte Lei 20'—

„ 11 „ „ 22'—

„ 12 „ „ 24'—

Taxa de urgență este 20 Lei.

Pentru telegramele colaționate: Taxa plus 50%.

Afară de aceea drept suprataxă în Dumineci și sărbători, precum dela orele 22 până la orele 8 dimineața un plus de Lei 5'—.

III. Taxa mandatelor postale.

1. Taxa cartonului până la 1000 Lei 3 Lei, dela 1000 în sus Lei 4'—

2. Taxa pe valoare: până la 5000 Lei, de fiecare sută sau fracțiune de sută de Lei câte „ 1'—

Dela 5001—10.000 Lei, de fiecare mite de Lei câte „ 5'—

De ex.: un mandat de 6010 Lei, va avea taxa pe valoare de 60 Lei.

3. Pentru plata mandatului la domiciliu:

până la 200 Lei Lei 1'— până la 5.000 Lei Lei 5'—

„ „ 1000 „ „ 3'— „ „ 10.000 „ „ 10'—

IV. Taxele pentru pachete.

În județ 4 Lei kgr. cu un minimum de 8 Lei.

„ „ limitrof 8 „ „ „ „ „ „ 8 „

„ „ nelimitrof 8 „ „ Dumineca și sărbătoarea
5 Lei în plus.

Cassa Națională de economii și Cecuri postale București.

Orî ce persoană poate face economii!

Sumele depuse și dobânzile sunt garantate de Stat. Dobânzi $4\frac{1}{2}\%$.

Cea mai mică depunere pe livret este Lei 50.— și se poate depune anual Lei 300.000.—

Pentru organizațiunile profesionale, culturale sau de binefacere ori ce sumă.

Pentru economiile mai mici de Lei 50.— sunt foile de economii cu timbre speciale de 5 Lei.

Fiecare membru din familie poate avea un livret.

Restituirile se face cu înlesnire.

La ori care oficiu din țară poate ridica suma de Lei 2000.—, fără nici o întârziere.

Sumele mai mari se aprobă de Cassa Națională de Economii în cel mai scurt timp.

Serviciul de Cecuri și Viramente postale.

Cassa Națională de Economii și Cecuri postale.

Dela 1 August 1933 s'a înființat un serviciu public de conturi-curente prin mijlocirea cecurilor și a viramentelor postale.

Comercianții, industriașii, autoritățile, societățile de ori ce categorie, cât și particulari care au mai mare mișcare de bani în mai multe orașe, se oferă acestui serviciu, atât pentru încasări, cât și pentru plăți.

Prin un singur buletin de vărsământ se poate trimite suma maximă 500 000 Lei.

Taxele sunt următoarele: o taxă fixă de Lei 3.— și comisionul 1 Leu pentru fiecare 2000 Lei sau fracțiune de 2000 Lei.

Dobânzile pentru conturi-curente 2% .

21. Contractele de închiriere scrise sau verbale în numerar	1.40	procente
22. Actele de ipotecă (obligățiuni de împrumuturi cu înfabulare)	1.60	"
23. Facturile sau chitanțele despre furnituri și executări de lucrări plătite de Stat, județ și comună și orice alte instituțiuni publice recunoscute de Stat: a) taxa de timbru de chitanță ea sub punctul 3; b) impozit proporțional	1.40	"
24. Vânzările de bunuri mobile, fie voluntare, fie silitte, precum și vânzarea de produse agricole făcute în serie	2.70	"
25. Vânzări sau schimburi de bunuri imobile după valoarea mai mare a unuia din imobilele schimbate	8—	"
26. Donațiuni de imobile negrevate de sarcini cu titlul gratuit până la 100.000 Lei	3—	"
27. Inzestrările și donațiunile cu titlul de dotă și contradotă, jumătate din textete de sub punctul 26.		

Actele de sub punctul 22, 24—27 se timbrează cu timbru fix de 14+2 Lei aviație până la valoarea de Lei 5000, iar peste această valoare cu Lei 27+2 aviație.

Taxa de timbru cuvenită la actele de sub 21, se pot aplica pe acte timbre mobile până la valoarea de 100 Lei.

Taxele de timbru de sub punctul 15, 16, 20, precum și diferența de taxe la actele de sub punctul 17 se plătesc prin viză în numerar — la percepătorul respectiv.

Impozitul proporțional de sub punctul 20, 22, 23 punctul b) 24—27 se plătește tot prin viză — în numerar — la percepătorul respectiv.

Impozitul proporțional cuvenit la actele de sub punctul 24—27 se va achita în termen de 30 zile dela data formării actului, căci în caz contrar pe lângă impozitul cuvenit se va percepe și o amendă egală cu valoarea impozitului.

De pe actele la cari impozitul proporțional se achită în numerar, se va lăsa la percepător de către părți câte o copie timbrată cu 7 Lei și 2 aviație.

Ianuarie are 31 zile

Gerar

Zilele	Calendarul Iulian	Gregorian	
1 Luni	(†) Tăierea Impr. și St. Vas.	Anul Nou	
2 Marți	P. Silvestru	Măcarie	
3 Mercuri	Pr. Malaehia	Genoveva	
4 Joi	Sob. 70 Ap.	Tit	
5 Vineri	M. Teop. și Teona	Simion St.	
6 Sâmb.	(†) Botezul D-lui	(†) Epifania	
7 Dum.	† Ioan Botez.	Nehita ep.	
Dum. după Botez. Ev. Mat. IV, 12—17. Gl. 6. Sf. 9.			
8 Luni	C. George	Severin ep.	
9 Marți	M. Polteuc	Iuliana	
10 Mercuri	P. Grigorie	Agaton	
11 Joi	† C. Teodosie	Higin	
12 Vineri	M. Taftana	Taftana	
13 Sâmb.	M. Ermil	Veronica	
14 Dum.	Păr. uc. Sinai	Felix, Ilariu	
Dum. Leproșilor. Ev. Luca XVII, 12—19. Gl. 7. Sf. 10.			
15 Luni	C. Pav. Tebanul ☉	Maur	
16 Marți	Lanțul A. Petru	Marcel	
17 Mercuri	† C. Antoniu	Anton	
18 Joi	† Păr. At. și Ch.	Cat. s. Petru	
19 Vineri	C. Macarie	Sulpiețu	
20 Sâmb.	† C. Eftimie	Sebastian	
21 Dum.	C. Maxim	Agnes	
Dum. Iul. Zachetu. Ev. Luca XIX, 1—10. Gl. 8. Sf. 11.			
22 Luni	Ap. Timoteiu	Vincențiu	
23 Marți	M. Clement	Log. Mariei	
24 Mercuri	Cuv. Xenia	Ap. Timoteiu	
25 Joi	† P. Grig. Teol.	Conv. I. Pavel	
26 Vineri	C. Xenofon	Poliearp	
27 Sâmb.	† Ioan g. de a.	Ioan G. d. a.	
28 Dum.	Păr. Efr. Strul	Septuagesima	
Dum. Vam. și Farts. Incep. Tr. Ev. L, XVIII, 10—14. Gl. 1. Sf. 1.			
29 Luni	M. Ignatie	Francisc de Sales	
30 Marți	(†) Vas., Brig. și Ioan ☉	Petru Nolas.	
31 Mercuri	Chir și Ioan	Martina	

Soarele.

1 Ian. răsare 8 ore
8 m. Ap. 4 ore 45 m.
11 Ian. răsare 8 ore
6 m. Ap. 4 ore 56 m.

Mersul vremii.

(După calendarul pe
140 ani).

1 sentin, 2—5 meste-
cat, 6 ger, 7 moină,
8—11 bine, 12 vânt,
13—17 mestecat, 18—19
zăpadă, 20—22 frig,
23 nor și vânt, 24 ză-
padă și vânt, 25 sentin,
26—31 ger tare.

Prognosticuri.

În ziua Praznicului
Dumnezeștili arătări
(Boboteaza) de va
străluți soarele, an
bun vom avea, iar
de va fi negură, mulți
oameni vor muri. În
7 Ian. (ziua Sfantului
Ioan Botezătorul) de
va ninge sau va
ploua, nerodire sau
scumpete de pâine
însemnează. De va
bate vântul, vor fi
războaie; în zilele
acestea soarele intră
în semnul Vărsătoru-
lui de apă, earele
este călduros și umed;
jărani vor avea pa-
gube în sămănături.

Sfaturi economice.

Nu uita să alegi semințe bune pentru sămănat.
Curăță fructele stricate, iar vitele să le îngrijești cât
de bine. De acum înainte începe iarna grea; așterne-le
bine și le hrănește bine, nu numai cu fân, ci le dă
și sare cât de des. Bate parii la vie și trage vinul.
De bucate nu uita ea să le întoreci. Cară gunoiul, gu-
notește sămănăturile de trifoi și lucernă.

Insemnări.

Februarie are 28 zile

Făurar

Zilele	Calendarul Iulian	Gregorian	
1 Joi	M. Trifon	Ignat	
2 Dineri	(†) Intimp. D-lui	† Purificatlo	
3 Sâmb.	Drept. Simion	Blasiu	
4 Dum.	Păr. Isidor	Sexages	
Dum. Flului rătaeit. Ev. Luca XD, 11—32. Gl. 2. Sf. 2.			
5 Luni	M. Agata	Agata	
6 Marți	P. Vucol	Dorotea	
7 Mercuri	P. Partenie	Romuald	
8 Joi	Teodor Strat.	Ioan Matha	
9 Vineri	M. Nichifor	Apollonia	
10 Sâmb.	† M. Haralamp.	Scholastica	
11 Dum.	M. Vlasie	Quinquages	
Dum. lăs. de carne. Ev. Mat. XXV, 31—40. Gl. 3. Sf. 3.			
12 Luni	P. Melette	Eulalia	
13 Marți	P. Martinian	Martia grasă	
14 Mercuri	P. Axentie	Merc. cenuș.	
15 Joi	Ap. Onisim	Faustiu	
16 Vineri	St. Mart. Pamfil	Iuliana	
17 Sâmb.	M. Teodor Tir	Constanța	
18 Dum.	P. Leon Papa	Invocabit	
Dum. lăs. de brânză. Ev. Mat. VI, 14—21. Gl. 4. Sf. 4.			
19 Luni	Ap. Arhip	Gabin	
20 Marți	P. Leon ep.	Elefterie	
21 Mercuri	P. Timoteu	Eleonora	
22 Joi	Afl. m. SS. Ev.	Petru în Antiohia	
23 Vineri	M. Polic., Ieron.	Petru Dam.	
24 Sâmb.	† Afl. c. Sf. I. B.	Ap. Matia	
25 Dum.	P. Tarasie	Reminiscere	
Dum. I. din Post. Ev. Ioan I, 43—51. Gl. 5. Sf. 5.			
26 Luni	P. Porfirie	Nestor	
27 Marți	P. Vasilie	Geandru	
28 Mercuri	Casian	Roman	

Soarele.

1 Febr. răsare 7 ore
49 m. Ap. 5 ore 26 m.
11 Febr. răsare 7 ore
36 m. Ap. 5 ore 41 m.

Mersul vremii.

(După calendarul pe
140 ani).

1—5 senin și ger,
6—8 zăpadă și vânt,
9—12 bine, 13—14 moale,
15—16 zăpadă, 17—21
moale. 22—28 frig.

Prognosticurile.

În ziua întâmpinării
Domnului de va fi
luna luminoasă, an
bun și roditor vom
avea, dar și zăpadă
multă vom avea. În
ziua Preacuviosului
Martinian de va fi frig
și ger, 40 zile vom
avea tot frig și ger,
iar în noaptea aceea
de cu seară de va
bate vântul, aseme-
nea 40 zile va bate
tot vânt; în ziua lă-
satului de sec de
carne, dacă soarele
va răsări în senin,
înseamnă că sămă-
năturile de vreme
vor fi bune.

Insemnări.

Sfaturi economice.

Nu lăsa oile să bea apă de pe zăpadă fiindcă
pierd mielul cele ce vor făta mai târziu, iar celor cu
lapte li se strică laptele. Gândește-te la altoit și taie
mlădițele din partea de miazăzi a pomilor și le pune
în nisip umed. Curățește pomii de omide și de cren-
gile miel și sădește pomi, dacă timpul e frumos. Fă
straturi calde pentru răsaduri. Gunolește în vie, iar
pivnița o curățește și afumă cu pucioasă vasele goale.
Curăță bine vinurile înflorite.

Martie are 31 zile

Mărțișor

Zilele	Calendarul Iulian	Gregorian	
1 Joi	C. M. Eudochia	Mercurea cenușii	
2 Vineri	M. Teodor	Celidoniu	
3 Sâmb.	M. Eutrop	Cunigunda	
4 Dum.	C. Gerasim	Oculi S. Iosif	
Dum. II. din Post. Ev. Marcu II, 1-12. Gl. 6. Sf. 6.			
5 Luni	M. Conon	Adrian	
6 Marți	SS. 42 Martiri	Perpelua	
7 Mercuri	M. Efrem	Toma de Ag.	
8 Joi	P. Teofilact	Ioan al Crucei	
9 Vineri	† SS. 40 M.	Franeisea	
10 Sâmb.	M. Codrat	40 Martiri	
11 Dum.	P. Sofronie	Gaetare	
Dum. III. din Post. Ev. Marcu VIII, 34-38. Gl. 7. Sf. 7.			
12 Luni	C. Teofan	Gregoriu	
13 Marți	P. Nichifor	P. Nichifor	
14 Mercuri	C. Benedict	Matilda	
15 Joi	M. Agapie	Longin	
16 Vineri	M. Sabin	Chiriac	
17 Sâmb.	C. Alexie	Patriciu	
18 Dum.	P. Chiril	Iudica	
Dum. IV. din Post. Ev. Marcu IX, 17-32. Gl. 8. Sf. 8.			
19 Luni	Sf. Ma. C. și Daria	Ciril	
20 Marți	P. ceiși Sf. Sava	Nichita Ep.	
21 Mercuri	C. Iacob	C. Benedict	
22 Joi	M. Vasile	Benvenut	
23 Vineri	C. Nicon	Victorian	
24 Sâmb.	P. Zaharie	Gavril	
25 Dum.	(†) Bunaestire	(†) Bunaestire	
Dum. V. din Post. Ev. Marcu X, 33-45. Gl. 1. Sf. 9.			
26 Luni	Sob. arh. Gaur.	Teodor	
27 Marți	C. Matroana	Ioan Dam.	
28 Mercuri	Cuv. Ștefan	Ioan Capis.	
29 Joi	Păr. Marcu	Eustafiu	
30 Vineri	Cuv. Ioan Scărar	Umerea Palmilor	
31 Sâmb.	C. Ipatie	Amos	

Soarele.

1 Martie răs. 7 ore
4 m. Ap. 8 ore 9 m.
11 Martie răsare 8 ore
45 m. Ap. 8 ore 23 m.

Mersul vremii.

(După calendarul pe
140 ani).

1—3 senin, 4—5 nor,
6—7 zăpadă, 8—11 ger
și vânt, 12—14 mestecat
15 vânt, 16—17 zăpadă,
18—19 vijor și zăpadă,
20 de mijloc. 21 cald,
22—25 moină, 26—31
senin, cald și ploate.

Prognosticuri.

În luna aceasta în
câte zile va fi negură
așa peste tot anul
vor fi ploți, iar câte
zile va fi rouă, tot în
atâtea zile va fi bru-
mă după Paști; ase-
menea în luna lui
August vor fi neguri
stricăcioase.

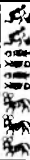

De va fi tunet când
soarele intră în sem-
nul Berbecului, în-
semnează frică și
spaimă între oameni
și după aceea pace și
bună chluerniseală.

Sfaturi economice.

Dă nutreț bun vitelor de lucru. Mânzilor de 10—12 zile le poți da ovăș, iar tepele la 3—4 luni le poți la lucru. Ține scroafele eari au fătat, bine, lasă purecii când e vreme frumoasă pe afară. Pune eloște că începe vremea bună. Se pot face semănăturile de primăvară și locurile de trifoi și lucernă le grăpează din nou. Curăță șanțurile și răzoarele și gunoiește via. Samănă flori și legume cât de curând dacă te lasă vremea. Curăță coșnițele și dă mâncare albinelor.

Aprilie are 30 zile

Prier

Zilele	Calendarul Iulian	Gregorian	
1 Dum.	(†) Florile	(†) Paști	
Dumineca Florilor. Ev. Ioan XII, 1. Ale sărbătoarei.			
2 Luni	C. Tit	(†) Paști	
3 Marți	P. Nichita	Richard	
4 Mercuri	P. Iosif	Isidor	
5 Joi	M. Teodot	Vine. Fer.	
6 Vineri	(†) Vinerea Patimilor	Marceliu	
7 Sâmb.	George	Ciriac	
8 Dum.	(†) S. Paști	Quasimodo	
Dumineca Sfințelor Paști. Toate ale sărbătoarei.			
9 Luni	(†) S. Paști	Valtruda	
10 Marți	(†) S. Paști	Macarie	
11 Mercuri	M. Antipa	Leon cel Mare	
12 Joi	P. Vasiliu	Iuliu	
13 Vineri	M. Artimon	Iustin	
14 Sâmb.	P. Martin	Tiburțiu	
15 Dum.	Ap. Aristarh	Misericordia	
Dumineca Romii. Ev. Ioan XX, 19. Gl. 1. Sf. 1.			
16 Luni	M. Agapia	Fructuos	
17 Marți	C. Simeon Pers.	Anicet	
18 Mercuri	P. Ioan	Elefteriu	
19 Joi	C. Ioan d. Peșteră	Creșcențiu	
20 Vineri	P. Teodor Tr.	Teotin	
21 Sâmb.	M. Ianuarie	Anselm	
22 Dum.	P. Teodor Steh.	Iubilare	
Dumineca Mironostelor. Ev. Marcu XV, 43. Gl. 2. Sf. 4.			
23 Luni	(†) M. Gheorghe	George	
24 Marți	M. Sava Strat.	Fidel	
25 Mercuri	A. și E. Marcu	Ap. Ev. Marcu	
26 Joi	M. Vasilie	Cletus	
27 Vineri	M. Simeon	Peregrin	
28 Sâmb.	Ap. Iason	Vitalis	
29 Dum.	SS. 9 Mart. Ciz.	Cantate	
Dumineca Slăbănogului. Ev. Ioan V, 1. Gl. 3. Sf. 5.			
30 Luni	Ap. Iacob	Ecat. Stena	

Insemnări

Soarele.

1 Aprille răs. 6 ore
4 m. Ap. 6 ore 51 m.
11 Aprille răs. 5 ore
45 m. Ap. 7 ore 5 m.

Mersul vremii.

(După calendarul pe
140 ani).

1 nor. 2—13 vânt
friguros, 14—15 ploale,
16—19 bine, 20—21 nor.
22 ploale și vânt, 23
ploale rece, 24—25
bine, 26 ploale, 27—30
bine.

Prognosticarii.

Luna aceasta mai
de multe ori se în-
tâmplă să fie vântu-
roasă căci în această
vreme 7 stele cari se
numesc Pleiade, iar
românește Moaște,
seara și dimineața im-
preună cu soarele și
cu stelele se află lângă
capul semnului ce
rese, care se cheamă
Vișel. Dacă se apropie
de dânsule, adevă-
de stele, sau după
oarecare întâmplare,
cu dânsa merge pla-
neta Saturnus de se
împreună și se face
primăvara ger, să-
padă și frig, cu cea
mai mare socotință
s'a socotit. Drept-
aceea oamenii soco-
tesc bine cum să facă
grădînile.

Sfaturi economice.

Începe vremea umedă și când ne lasă vremea,
să punem cartofi și cucuruz. Mai bine mai din vreme
decât mai târziu, mai ales dacă vremea este uscată.
Tutunul dacă are 5—6 foi se poate resădi. În grădina
se plivesc straturile și se pune fasolea. Pășune pentru
oi, micii ferși de umezeală. Pune flori înaintea casei.

Zilele	Calendarul Iulian	Gregorian	
1 Marți	Pr. Ieremia	Ap. Tit. și Iac.	
2 Miercuri	M. Atan	Atanasie	
3 Joi	M. Timoteu	Apl. s. Crucii	
4 Vineri	C. Pelagia	Monica	
5 Sâmb.	M. Irina	Pius	
6 Dum.	Dreptul Iov ☿	Rogate	
Duminerea Samaritenei. Ev. Ioan IV, 5. Gl. 4. Sf. 7.			
7 Luni	M. Aechie	Stonislau	
8 Marți	† Ap. Ev. Ioan	Ar. s. Mih.	
9 Miercuri	Pr. Isaia	Greg. Naz.	
10 Joi	Ap. Sim. Zil.	(†) Înălțarea	
11 Vineri	M. Mochie	Mamertius	
12 Sâmb.	Epifan	Pancratius	
13 Dum.	S. Mue. Glic. ☿	Exaudi	
Duminerea Orbului. Ev. Ioan IX, 1. Gl. 5. Sf. 8.			
14 Luni	Păr. Mart. Izidor	Bonifaciu	
15 Marți	Cuv. Păr. Pah.	Pahomiu	
16 Miercuri	P. Teodor	Ioan Nepom.	
17 Joi	(†) Înălț. D-lui	Pascal	
18 Vineri	M. Petru	Denanțiu	
19 Sâmb.	M. Patriehte	Petru Cal.	
20 Dum.	M. Talaleu	(†) Rusali	
Duminerea Sf. Părinți. Ev. Ioan XVII, 1. Gl. 6. Sf. 10.			
21 Luni	(†) Const. și El. ☿	(†) Rusali	
22 Marți	S. M. Vasilisc	Emil	
23 Miercuri	P. Mihail	Desideriu	
24 Joi	P. Simeon	Donațian	
25 Vineri	† Apl. e. s. Ioan Bot.	Gregoriu	
26 Sâmb.	Ap. Carp	Filip Neri	
27 Dum.	(†) Podorârea Bob. Stant	Trinitas	
Duminerea Rusalilor. Toate ale sărbătoarei.			
28 Luni	Lunia Rusal. ☿	German	
29 Marți	M. Teodostia	Maximin	
30 Miercuri	P. Isachie	Ferdinand	
31 Joi	Ap. Ermita	Corpus Dom.	

Insemnări.

Soarele.

1 Matu răs. 5 ore
10 m. Ap. 7 ore 32 m.
11 Matu răsare 7 ore
55 m. Ap. 7 ore 44 m.

Mersul vremii.

(După calendarul pe
140 ani).

1—2 bine, 3—6 ple-
cat, soare, ploate, 7—
26 senin și căldură, 27
plecat, soare, ploate,
28—29 bine, 30—31 nor
și vânt.

Prognosticuri.

În luna aceasta de
vor fi tunete dese, au
bun și vară bună în-
semnează; iar de va
fi ploate în ziua de
Pogorirea Duhului
Sfânt (Rusalțiile) tot
rele vom avea.

La 10 Matu întră
soarele în semnul ce-
rului Gemeni, carele
bine călduros și este
bine atunci a ne-
gustorii, a umbla la
vânat și pe copii a-l
ține la învățătură.

Sfaturi economice.

Sămânatul s'a făcut, numai cânepa a mai rămas
și e bine să ne grăbim cu ea. Holdele se curăță de
scăi, fânajele de mușuroale, se culeg pietrele și se
scot mizurinele. Se vor răsădi zarzavaturile, crasta-
veții și să nu contenim cu udatul, dacă e uscat. Nu
lua copilul dela școală pentru a-l trimite cu vitele la
pășunat, căci folos nu vei avea. Roiurile încep și
pregătește coșnițele. Curăță pomii de viermi, mai
ales de păduchii roșii, pe cari cu pământ galben și
petrol îi poți risipi. Cărăbușii dimineața sunt amorțiți
și scuturând pomii, cad și se pot culege. Hrană
pentru găini. Vița se stropește cu piatră vântată în
contra peronosporei.

Iunie

are 30 zile

Cireșar

Zilele	Calendarul Iulian	Gregorian	
1 Vineri	M. Iustin	Grațian	
2 Sâmb.	Păr. Nichtfor	Mareliu	
3 Dum.	M. Lucian	Clotilda	
Dum. Tuturor Sfinților. Ev. Mat. X, 32. Gl. 8. Sf. 1.			
4 Luni	P. Mitrofan	Francis Car.	
5 Marți	M. Doroteiu	Bonifaciu	
6 Mercuri	C. Visarion	Norbert	
7 Joi	Teod. Episcopul	Lucreția	
8 Vineri	M. Teod. Strat	Medard	
9 Sâmb.	P. Chiril	Pelagia	
10 Dum.	M. Timoteiu	Margareta	
Dum. II d. Rus. Ev. Mat. IV, 18-23. Gl. 1. Sf. 2.			
11 Luni	Ap. Bart. și Varn.	Darnaava	
12 Marți	P. Onofrie	Ioan F.	
13 Mercuri	M. Achilina	Anton Padua	
14 Joi	Pr. Eliseu	Oasile cel Mare	
15 Vineri	Pr. Amos	Dit	
16 Sâmb.	P. Tihon	Benno	
17 Dum.	M. Manuil	Avit	
Dum. III d. Rus. Ev. Mat. VI, 22-33. Gl. 2. Sf. 3.			
18 Luni	Leontie	Mareu	
19 Marți	Ap. Iuda	Gervasiu	
20 Mercuri	M. Metodie	Silveriu	
21 Joi	M. Iulian	Alois Gonz.	
22 Vineri	M. Buseblu	Paulin	
23 Sâmb.	M. Agripina	Felix	
24 Dum.	(†) Mașt. St. Ioan Bpt.	(†) Mașt. S. Ioan	
Dum. IV. d. Rus. Ev. Mat. VIII., 5-13. Gl. 3. Sf. 4.			
25 Luni	M. Fevronta	Prosper	
26 Marți	C. David	Ioan și Pav.	
27 Mercuri	P. Samson	Gadislau	
28 Joi	Chir. și Ioan	Leon	
29 Vineri	(†) St. Ap. Petru și Pavel	(†) St. Petru și Pav.	
30 Sâmb.	Sob. SS. 12 Ap.	Amint. Paul	

Soarele.

1 lunie răs. 4 ore
34 m. Ap. 8 ore 8 m.
11 lunie răsare 4 ore
29 m. Ap. 8 ore 17 m.

Mersul vremii.

(După calendarul pe
140 ani).

1 ploaie, 2—4 bine,
5 ploaie, 6—7 bine,
8—11 ploaie, 12 bine,
13—15 ploaie, 16 me-
stecat, 17 ploaie mare,
18 bine, 19 se strică,
20—27 ploaie cu vânt,
28—29 bine, 30 ploaie.

Prognosticuri.

În ziua Nașterii
lui Ioan Botezătorul
dacă va răsări soa-
rele de vreme și fru-
mos și peste și toi
într'un chip va stră-
luci până va apune,
însemnează o vreme
bună la secerat și la
costi. Însă la Sf. Ioan
de va ploua sau va
fi negură, așa va fi
și în vremea seceret.
În luna aceasta de
va tuna, rod la pâne
vom avea, iar vacile
vor rămânea sterpe.

Insemnări.

Sfaturi economice.

Cucuruzul se sapă și întâia oară și a doua oară.
Nu lăsa prea dese firele, rărește bine și cosește
fânatele. Sapă cartofii, adună frunze și le usucă, în
mai mult ea fânul. Ajută roturile slabe, dă-le miere
ori apă dulce. În vie umblă des, o stropește. Valo-
rizează cireșele și vișinele.

Iulie

are 31 zile

Cuptor

Zilele	Calendarul Iulian	Gregorian	
1 Dum.	Cosma și Dam.	Sânț. D. N. I. C.	
Dum. V. d. Rus. Ev. Mat. VIII, 28—33 Gl. 4. Sf. 5.			
2 Luni	Vestmânt. M. Dlut	Vestm. Martei	
3 Marți	M. Iacint	Anatol	
4 Mercuri	P. Andreiu	Berta	
5 Joi	C. Atanaste	Zoe	
6 Vineri	C. Sisoe	Tranquiliu	
7 Sâmb.	C. Toma	Ciril și Met.	
8 Dum.	M. Procopie	Procopiu	
Dum. VI. d. Rus. Ev. Mat. IX, 1—8. Gl. 5. Sf. 6.			
9 Luni	M. Pancrație	Deronica	
10 Marți	45 Muc. din N.	Rufina	
11 Mercuri	M. Eufemia	Piu I	
12 Joi	M. Proc. și Er.	Ioan Gual.	
13 Vineri	Sob. Arh. Gav.	Margareta	
14 Sâmb.	Ap. Achila	Bonaventura	
15 Dum.	M. Chir. și Iul.	Împărț. Ap.	
Dum. VII. d. Rus. (SS. Păr.) Ev. Mat. V, 14—20. Gl. 6. Sf. 7.			
16 Luni	M. Atinogen	Maria Carm.	
17 Marți	M. Marina	Alexe	
18 Merc.	M. Emilian	Camil	
19 Joi	C. Macrina	Dineențiu	
20 Vineri	(†) Pr. Ilie	Pr. Ilie	
21 Sâmb.	C. Sim. și Ioan	Proxeda	
22 Dum.	† Maria Magd.	Maria Magd.	
Dum. VIII. d. Rus. Ev. Mat. IX, 27—35. Gl. 7. Sf. 8.			
23 Luni	M. Trof., Foca	Apolinar	
24 Marți	M. Cristina	Cristina	
25 Mercuri	† Ad. S. Ana	Ap. Iacob	
26 Joi	M. Ermolae	Ana	
27 Vineri	† M. Pantel.	Pantelimon	
28 Sâmb.	Ap. Prohor	Nazarie	
29 Dum.	M. Calnie	Marta	
Dum. IX. d. Rus. Ev. Mat. XIV, 14—22. Gl. 8. Sf. 9.			
30 Luni	A. Sila și Stlv.	Abdon	
31 Marți	P. Eudochiu	Ign. Loyola	

Insemnări.

Soarele.

1 Iulie răs. 4 ore
31 m. Ap. 8 ore 21 m.
11 Iulie răsare 4 ore
39 m. Ap. 8 ore 17 m.

Mersul vremii.

(După calendarul pe
140 ani).

1 bine și vânt, 2
ploaie mare, 3-5 bine,
6 nor și vânt, 7 ploaie,
8-9 bine, 10-14 ploaie,
15-21 bine, 22-26
ploaie, 27-28 bine,
29 nor și vânt, 30-31
bine.

Prognosticurile.

2 săptămâni înainte
de 15 zile ale lunii
Iulie dacă va fi senin,
în zilele acestea că-
neșii, căci așa se
numesc, pâinea va
rodi bine pe locurile
mai joase, iar de va
fi și ploaie bucatele
asemenea vor rodi
bine și pe locurile
mai înalte. În 15 Iulie
de va tuna mai în-
alte cu un clas de
miazăzi însemnează
iarnă târzie, iar dacă
soarele va străluci,
iarnă de mijloc însă
cu mari răceli, iar
dacă va ploua, va fi
și iarna cu ploaie
amestecată.

Sfaturi economice.

Încep căldurile mari și lucrul cel mult. Seceră
numai dacă e copt bine grâul, iar ovăsul tăiat îl lasă
la vatră să se usuce paiele. Grâul treerat îl întoarce.
Alege trifoiul și lucerna de sămânță. Plivește legu-
mele, udatul nu-l uită. Poreii îl închide, acum vin
boalele pentru ei, deasemenea și hoarele. Stropiște
vița și o plivește. Sprijinește pomii încăreaiți. Bea
apă răcorită și nu multă. Grijiți să nu mănânce copiii
poame crude, mai ales prune. Nu vinde bucatele,
holdele le asigură.

August are 31 zile

Măsălar

Zilele	Calendarul Iulian	Gregorian	
1 Mercuri	Inch. Sf. Cruce	Lanț. Petru	
2 Joi	S. Ștefan	Alfons Lig.	
3 Vineri	C. P. Isachte ☾	Ștefan	
4 Sâmb.	SS.7 cocoani Efes.	Dominte	
5 Dum.	E. Busigen	Maria Niv.	
Dum. X. d. Rus. Ev. Mat. XIV, 23-34. Gl. 1. Sf. 10.			
6 Luni	(†) Schimb. față	(†) Schimb. față	
7 Marți	C. Domește	Caletan	
8 Mercuri	P. Emilian	Chiriac	
9 Joi	† Ap. Matia	Roman	
10 Vineri	M. Laurențiu ☾	Laurențiu	
11 Sâmb.	M. Euplu Diae.	Susana	
12 Dum.	M. Foște și An.	Clara	
Dum. XI. d. Rus. Ev. Mat. XVIII, 23-35. Gl. 2. Sf. 11.			
13 Luni	C. Maxim	Casian	
14 Marți	Pr. Michea	Eusebiu	
15 Mercuri	(†) Br. Născ. D-zeu	(†) Adorm. Născ.	
16 Joi	M. Diomid	Ioachim	
17 Vineri	M. Miron ☽	Hiacint	
18 Sâmb.	M. Flor și Laur	Agapit	
19 Dum.	M. Andr. Strat	Urban II	
Dum. XII. d. Rus. Ev. Mat. XIX, 16-26. Gl. 3. Sf. 1.			
20 Luni	Pr. Samuil	Bernard	
21 Marți	Ap. Tadeu	Ioana	
22 Mercuri	M. Agatonie	Simforian	
23 Joi	M. Lup	Sidoniu	
24 Vineri	M. Eutichie ☽	Dartolomeu	
25 Sâmb.	Ap. Bartolometu	Ludovic	
26 Dum.	M. Adrian	Zefiriu	
Dum. XIII. d. Rus. Ev. Mat. XXI, 33-34. Gl. 4. Sf. 2.			
27 Luni	C. Pimen	Iosif	
28 Marți	C. Moise Arapul	Augustin	
29 Mercuri	(†) Tăter. exp. S. Iozz	(†) Tăterea C.	
30 Joi	P. Al. Ioan, P.	Roza	
31 Vineri	Br. Născ. D-zeu	Raimund	

Soarele.

1 August răs. 5 ore
2 m. Ap. 7 ore 55 m.
11 August răs. 5 ore
14 m. Ap. 7 ore 42 m

Mersul vremii.

(După calendarul pe
170 ani).

1—4 bine, 5—6
ploale, 7—9 mestecat,
10 ploaie mare cu vânt,
11—13 ploaie, 14 bine
și vânt, 15 vânt și
ploaie, 16—20 bine și
ploaie, 27—28 bine,
29—31 vânt și nor.

Prognosticuri.

În ziua prezentei
Adormirii Maicii Dom-
nului de va fi senin,
poamele se vor coace
bine, măcar de se
vor fi și stricat în-
ainte de aceasta.
În ziua aceasta de
vei afla struguri copți,
să tragi nădejde și de
vin. În 25 August, (ziua
Sf. Bartolomeu) de
va fi senină și fru-
moasă, însemnează
că întreagă toamnă
va fi mai mult fru-
moasă și senină, de-
cât ploioasă și rea.

Insemnări.

Sfaturi economice.

Culege fasolea, cânepa, te pregătește de anul care vine. Ară din vreme ogoarele după ce le-ai gunoit. Nu lăsa gunoiul în curte, seoaie-l din vreme. Grădina bogată vine culeasă. Prunele le adună coapte, fă magiun și-l valorizează. Din merele cari cad dacă sunt coapte poți să faci vin de mere. Uscă frunza pe țelină și pătrânjel. Urdinișul îl strâmtează, vremea rece începe. Dița începe a se înduieși, piersicele sunt coapte și de valoare. Gândești-vă la copiii de școală și nu uita că cereri de înscriere la eele mai multe școli se primesc numai până în 15 August.

Septembrie are 30 zile

Răpeltune

Zilele	Calendarul Iulian	Gregorian	
1 Sâmb.	Cuv. Simeon ☉	Egidiu	
2 Dum.	M. Mamant	Stefan	
Dum. XIV. d. Rus. Ev. Mat. XXII, 1—14. Gl. 5. Sf. 3.			
3 Luni	M. Antim	Serafina	
4 Marți	M. Vavila	Rozalia	
5 Mercuri	Pr. Zaharia	Laurent	
6 Joi	Min. Arh. Mih.	Magnus	
7 Vineri	M. Sozont	Regina	
8 Sâmb.	(+) Bast. N. de M-zeu ☉	(+) Bast. Marfel	
9 Dum.	+ Ioach. și Ana	Gorgoniu	
Dum. înainte de Înălț. sf. Crucii. Ev. Ioan III, 13—17. Gl. 6. Sf. 4.			
10 Lun	M. Minodora	Nicol. Tolent.	
11 Marți	C. Teodora	Protus	
12 Merc.	M. Autonom	Valerian	
13 Joi	M. Corn. Sut.	Maurilus	
14 Vineri	(+) Înălțarea Sf. Crucii	(+) Înălț. s. Crucii	
15 Sâmb.	Nich. Rom. ☉	Nicomed	
16 Dum.	M. Eufemia ☽	Eufemia	
Dum. după Înălț. sf. Crucii. Ev. Mareu VIII, 34—36. Gl. 7. Sf. 5.			
17 Luni	M. Sofia	Lambert	
18 Marți	C. Eumente	Iosif Cup.	
19 Mercuri	M. Trofim	Ianuarie	
20 Joi	M. Eustatie	Eustachiu	
21 Vineri	Ap. Codrat	Mateiu	
22 Sâmb.	M. Foca	Toma Ulanov	
23 Dum.	+ Zem. S. I. B. ☽	Linus	
Dum. XVII. d. Rus. Ev. Luca V, 1—11. Gl. 8. Sf. 6.			
24 Luni	M. Tecla	Rupertus	
25 Marți	C. Eufrosina	Firmin	
26 Mercuri	+ Ad. S. I. Ev.	Ciprian	
27 Joi	M. Callistrat	Cosma și Dam.	
28 Vineri	P. Hariton	Denceclau	
29 Sâmb.	P. Chiriac	Mihail	
30 Dum.	M. Gregorlu	Ieronim	
Dum. XVIII. d. Rus. Ev. Luca VI, 31—38. Gl. 1. Sf. 7.			

Soarele.

1 Sept. răs. 5 ore
42 m. Ap. 6 ore 4 m
11 Sept. răs. 6 ore
54 m. Ap. 6 ore 44 m.

Mersul vremii.

(După calendarul pe
140 ani).

1—29 bine, 30 nor
și vânt.

Prognosticari.

În 10 sau 11 a lunii
acestea dacă va fi
senin, poame multe
vom avea, vin însă va
fi puțin dar bun. De
voești să știi anul vi-
itor eum va fi, atunci
să tet mere de stejar
și să le crepi și dacă
vei găsi întrânsele
palangen, anul va fi
rău, iar de ve găsi
muscă, anul va fi de
mijloc, iar de ve găsi
verme, an bun va fi,
iar de nu vei găsi
nimica să te temi de
clumă. De vor fi go-
goașe multe, iarna se
începe de vreme.

În luna aceasta
între Soarele însem-
nul cerului Cumpăna
și se face ziua cu
noaptea egală.

Sfaturi economice.

Hambarele se umplu și cu cucuruz. Bostanii se
culeg și se face imediat după tăierea tuteilor arătura
pentru grâu. Se scot cartofii, dar numai pe vreme
uscată. Adună semințe de la zarzavaturi, seoate-le și
le așează în nisip. Perele iernatice le culege și le
pune pe polițe în pluință să se înmoale. Păstrează
fructele, mai târziu au preț bun. Pregătește butoatele
pentru vin și poți lua mierea de la albine.

Octombrie are 31 zile

Brumărel

Zilele	Calendarul Iulian	Gregorian	
1 Luni	Ap. Anania	Remigius	
2 Marți	M. Ciprian	† Inq. Păzitori	
3 Mercuri	M. Dion. Ar.	Candid	
4 Joi	M. Ieroteiu	Francisc Ass.	
5 Vineri	M. Haretina	Placid	
6 Sâmb.	Ap. Toma	Bruno	
7 Dum.	M. Sergie	Marcus	
Dum. XIX. d. Rus. Ev. Luca VII, 11—18. Gl. 2. Sf. 8.			
8 Luni	C. Pelagia	Brigita	
9 Marți	Ap. Iacob	Dionisie	
10 Mercuri	M. Eulampie	Francisc B.	
11 Joi	Ap. Filp	Nicasiu	
12 Vineri	M. Prov. Tar.	Serafin	
13 Sâmb.	M. Carp și P.	Eduard	
14 Dum.	(†) Cuv. Paraschiva	Calist	
Dum. XX. d. Rus. (SS. Păr.) Ev. Luca VIII, 5—15. Gl. 3. Sf. 9.			
15 Luni Cluj	M. Lucian	Teresia	
16 Marți	M. Longin	Gal	
17 Mercuri	Pr. Osie	Hedviga	
18 Joi	Ap. Ev. Luca	Luca	
19 Vineri	Pr. Ioli	Petru Ale.	
20 Sâmb.	M. Artemie	Ioan Cant.	
21 Dum.	C. P. Ilarion	Ilarion	
Dum. XXI. d. Rus. Ev. Luca VIII, 26—39. Gl. 4. Sf. 10.			
22 Luni	A. Averdeie	Cordula	
23 Marți	Ap. Iac. fr. Dni	Ioan Cap.	
24 Merc.	M. Areta	Rafail	
25 Joi	M. Marcian	Chrisant	
26 Vineri	(†) Mucenicul Dimitrie	Evarist	
27 Sâmb.	M. Nestor	Frumanștu	
28 Dum.	M. Terenție	Simon și Iuda	
Dum. XXII. d. Rus. Ev. Luca VIII, 41—56. Gl. 5. Sf. 11.			
29 Luni	M. Anastasia	Narcis	
30 Marți	M. Zenovie	Alfons	
31 Mercuri	Ap. Eustaehie	Antoniu	

Insemnări.

Soarele.

1 Oct. răs. 8 ore
20 m. Ap. 6 ore 5 m.
11 Oct. răsare 8 ore
34 m. Ap. 5 ore 45 m.

Mersul vremii.

(După calendarul pe
140 ani).

1 ploaie, 2—3 bine,
4 ploaie, 5—6 bine, 7—8
vânt și frig, 9 zăpadă,
10—12 bine, 13 ploaie,
14—22 bine și vânt,
23 nor, 24—26 puștină
ploaie, 27 moină, 28—
31 nor.

Prognosticuri.

Dacă în luna aceea-
sta nu va pica frunza
de pe pomi înseamnă
că va fi iarnă aspră
și iute, iar de vor fi
omide și alți mulți
vermi vor fi. Dacă
va ploua la sfârșitul
lunii acestea, vara
va fi de vreme și ro-
ditoare, iar de va fi
ploaie cu piatră la
apusul soarelui, va
fi roada de mijloc.
Bine să te seama,
în ce zi din luna
aceasta va cădea ză-
padă și din ziua acea
vei număra zilele
până la nașterea lunii
viitoare, fiindcă atâta
va ploua și va ninge
la iarnă. Unii numără
zilele din nașterea
lunii acestea de acum
până la ziua întru
care va fi cea din-
tâi naștere a luminei.

Sfaturi economice.

După ziua Crucii se începe gândul sămănătu-
rilor de toamnă. Dilele acum se pun pe iesle, fă-ți
socoteala cu nutrețul. Aduși la cale grajdurile și nu
rîsîoi cu hrana. Stupii se retrag pentru iarnă. Nucile
se usucă bine și le spală bine, au valoare mai mare.

Serile lungi, fusul se întoarce și cărturarul din
casă cetește și altora câte ceva bun,

Zilele	Calendarul Iulian	Gregorian (+) Post sfinți	
1 Joi	Cosma și Dam.		
2 Vineri	M. Aehindin	Zilele morților	
3 Sâmb. Dum.	M. Achepsima	Hubert	
4 Dum.	C. Ioanichie	Carol Bor.	
Dum. XXIII. d. Rus. Ev. Luca XVI, 19--31. Gl. 6. Sf. 1.			
5 Luni	M. Galacteon	Emeric	
6 Marți	P. Pavel	Leonard	
7 Mercuri	SS 33 M. d. M.	Engelbert	
8 Joi	(+) M. Mihail și Gavril	Vital	
9 Vineri	M. Onisifor	Teodor	
10 Sâmb. Dum.	Ap. Er. și soții	Andrieu Av.	
11 Dum.	M. Victor și Mina	Martin ep	
Dum. XXIV. d. Rus. Ev. Luca X, 25--37. Gl. 7. Sf. 2.			
12 Luni	S. Ioan Milost.	Didacus	
13 Marți	† Ioan G. d. aur	Stanislau	
14 Mercuri	† Ap. Filip	Iosafat	
15 Joi	M. Gurie	Gertruda	
16 Vineri	† Ap. Ev. Matei	Edmund	
17 Sâmb. Dum.	P. Grigorie	Grigore	
18 Dum.	M. Platon	Odon	
Dum. XXV. d. Rus. Ev. Luca XII, 16--21. Gl. 8. Sf. 3.			
19 Luni	Pr. Avdie	Elisabeta	
20 Marți	C. Grig. Decap.	Felix	
21 Mercuri	(+) Intrarea în biserică	† Intr. în bis.	
22 Joi	Ap. Fillmon	Cecilia	
23 Vineri	P. Amfilohte	Clemens	
24 Sâmb. Dum.	P. Clement	Ioan	
25 Dum.	† M. Ecaterina	Ecaterina	
Dum. XXVI. d. Rus. Ev. Luca XVIII, 18--27. Gl. 1. Sf. 4.			
26 Luni	C. Alpie	Silvestru	
27 Marți	M. Iac. Persul	Sanislau	
28 Mercuri	M. Ștef. cel nou	Sosten	
29 Joi	M. Paramon	Saturnin	
30 Vineri	† Ap. Andreu	Andrieu	

Insemnări.

Soarele.

1 Nov. răs. 7 ore
4 m. Ap. 5 ore 8 m.
11 Nov. răsare 7 ore
18 m. Ap. 4 ore 55 m.

Mersul vremii.

(După calendarul pe
140 ani).

1 nor. 2—4 vânt, 5
zăpadă și frig, 6—14
ger și ceață, 15 ploaie,
16—17 zăpadă, 18—19
frig, 20—21 lniște, 22—
23 zăpadă, 24—30 moină.

Prognosticuri.

În ce chip va fi
timpul la 20 ale lunet
lui Noembrie, ase-
menea va fi și în luna
lui Februarie și ce-
lelalte zile până la
sfârșitul lunet. Să tel
seama cum se va
preface vremea întru
aceea zi, așa într'un
chip va fi timpul și
în lunile viitoare,
adecă în Martie, Apr.
și altele până la îm-
plinirea anului. Dacă
va tuna când soarele
se va afla în semnul
Săgetătorului însem-
nează, că săcara să-
mânată la loc înalt
va fi bună, iar cea-
laltă slabă.

Sfaturi economice.

Se scoate gunoțul, se sădesc pomi, se sapă
răzoarele și pomii îi îngrijește. Pune spini în jurul
lor, să nu-l roadă țepurii. Se strânge varza și se
pune pe țarnă. Vița se îngroapă. Se repară uneltele
de casă și se aduce în ordine casa și grădina.

Decembrie are 31 zile

Indrea

Zilele	Calendarul Iulian	Gregorian	
1 Sâmb.	Naum	Natalia	
2 Dum.	Pr. Avaeum	Advent	
Dum. XXVII. d. Rus. Ev. Luca XVIII, 35 Gl. 2. Sf. 5.			
3 Luni	Pr. Sofronie	Franc. Xaver	
4 Marți	† M. Varvara	Barbara	
5 Mercuri	C. Sava cel sf.	Sava	
6 Joi	(†) S. Nicolae	Nicolae	
7 Vineri	P. Ambrozie	Ambrosie	
8 Sâmb.	C. Patapie	(†) Conceptio	
9 Dum.	† Zem. St. Ane	Valeria	
Dum. XXVIII. d. Rus. Ev. Luca XIII, 10-27. Gl. 3. Sf. 6.			
10 Luni	M. Mina, Erm.	Melehtade	
11 Marți	C. Daniil st.	Damasus	
12 Mercuri	† P. Spiridon	Maxentia	
13 Joi	M. Eustafie	Lucia	
14 Vineri	M. Tirs și soți	Spiridon	
15 Sâmb.	† M. Elefterie	Chiliana	
16 Dum.	Pr. Ageu	Eusebiu	
Dum. Strămoșilor. Ev. Luca XIV, 16-24. Gl. 4. Sf. 7.			
17 Luni	Pr. Daniil	Gazar ep.	
18 Marți	M. Sebastian	Grațian	
19 Mercuri	M. Bonifaciu	Menesiu	
20 Joi	M. Ignatie	Giberat	
21 Vineri	M. Iuliana	Ap. Toma	
22 Sâmb.	M. Anastasia	Flavian	
23 Dum.	SS. 10 mii d. C.	Victoria	
Dum. înainte de Nașt. D-lui. Ev. Mat. I, 1-25 Gl. 5. Sf. 8.			
24 Luni	M. Eugenia	Adam și Eva	
25 Marți	(†) Nașterea D-lui	(†) Nașt. D-lui	
26 Mercuri	(†) S. Nașc. de D-zeu	(†) S. Stefan	
27 Joi	(x) Ap. și Arhiep. Sietar	Ev. Ioan	
28 Vineri	SS. 20 mii M.	Pruncii nev.	
29 Sâmb.	Pruncii uc. del.	Ep. Toma	
30 Dum.	M. Anisia	Eugeniu	
Dum. d. Nașt. D-lui. Ev. Mat. II, 13-23. Gl. 6. Sf. 9.			
31 Luni	C. Melania	Silvestru	

Insemnări.

Soarele.

1 Dec. răs. 7 ore
45 m. Ap. 4 ore 37 m.
11 Dec. răsare 7 ore
57 m. Ap. 4 ore 35 m.

Mersul vremii.

(După calendarul pe
140 ani).

1—3 moină și vânt,
4—5 ploate, 6—13 me-
stecat, 14—20 nor, mo-
ină și vânt, 21—27 se-
nin și frig, 28—29 vânt
și frig, 30—31 sentin
și frig.

Prognosticuri.

De se va întâmpla
Nașterea lui Christos
Dumineca, iarna va
fi caldă, îndoită, rea
și ploioasă. Primă-
vara ploioasă și căl-
duroasă. Vara vese-
loasă și secetoasă,
și eu bună vreme.
Toamna ploioasă și
vânturoasă. Viile și
săcara vor fi foarte
bune. Prin grădini
legumi de-ajuns. Pe
uremea secerei va fi
și vremea bună. Poa-
me multe, împletitură
pușină. Dobitoacele
și fiarele se vor în-
mulți. Oameni bătrâni
și femei îngreunate
vor muri, iar cei că-
sătorii vreașă pact-
nică vor trăi.

Sfaturi economice.

Se aduc lemne la casă, farna se pune. Se mai
duce gunoiul. Vitele trebuiesc bine îngrijite, altcum
slăbesc și nu pot răzbi la primăvară. Dă-le țărâțe
cât de des și dela vișei să nu tragă laptele.

În casă aerizește des și cu răsboiul nu conten-
Te gândește la anul care vine și fă-ți planurile pentru
piftor.

Târgurile anuale din Transilvania

întocmite după datele adunate dela comunele respective.

Zilele sunt puse după calendarul nou.

Rugăm onor. primării comunale să binevoiască a ne comunica orice schimbări s'ar face în privința târgurilor.

	= Târg de marfă		= Târg de vite cornute
	= " " vite		= " " oi.
	= " " cai		= " " porci

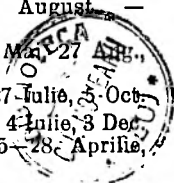
Târgurile aranjate în ordine alfabetică.

- Abrud și 5 Martie, 7 Maiu, 30 Iulie, 24 Sept., 17 Dec.
 Agârbiciu (lângă Copsa-mică) 20 Martie și 29 Oct.
 — 21 Martie și 30 Octomvrie.
 Agârbiciu (jud. Turda) 16—18 Martie, 12—14 Noemvrie
 — 19 Martie, 15 Noemvrie.
 Aghirș (jud. Cluj) 1 Februarie, 3 Maiu, 1 August,
 3 Noemvrie.
 Agnita 19—20 Martie, 18—19 Iunie, 12—13 Octomvrie,
 19—20 Decemvrie — 22 Martie, 21 Iunie, 15 Oct.,
 21 Decemvrie
 Aita-Mare 15 Februarie, 10 Maiu, 28 Dec. — 16 Feb.,
 11 Maiu, 29 Dec.
 Aiud 22—23 Ianuarie, 1 Martie, 5—7 Maiu, 16—18 Aug.,
 13—15 Oct.; 1—4 Maiu. — 25 Ianuarie, 8 Maiu,
 19 August, 16 Octomvrie
 Alămor și 4 Martie, 3 Septemvrie.
 Alba-Iulia 24—25 Martie 23—24 Iulie, 27—28 Sept.,
 14—15 Dec. — 27 Martie, 26 Iulie, 30 Sept., 17 Dec.
 Albac, 1 Maiu.
 Alțina 18 Februarie, 29 August. — 20 Februarie,
 31 August.

- Amnas 🐄 10 Februarie, 5 Iulie. — 🏠 11 Febr., 6 Iulie.
 Apahida (jud. Cluj). 🐄 11—12 Febr., 10—11 Iulie, 25—26
 Sept., 17—18 Nov.
 Apoldul-de-jos 🐄 2—3 Ianuarie, 10—11 August. —
 🏠 3 Ianuarie, 11 Aug.
 Apoldul-de-sus 🐄 17—18 Martie, 17—18 Noemvrie,
 — 🏠 19 Martie, 19 Noemvrie.
 Arad 🐄 și 🏠 16—20 Martie, 29 Iunie—3 Iulie,
 2—6 Nov
 Archita 🐄 19 Aprilie, 11 Oct. — 🐄 21 Aprilie, 13 Oct.
 — 🏠 24 Aprilie, 16 Octomvrie.
 Archiud 🏠 24 Aprilie, 16 Octomvrie.
 Ardhat 🐄 și 🏠 4 Martie, 17 Iunie, 19 August, 11 Nov
 Armeni 🏠 5 Februarie, 21 Iulie.
 Arpașul-de-jos 🐄 21 Martie, 4—5 Iulie, 20 Septemvrie,
 9—10 Octomvrie. — 🏠 22 Martie, 6 Iulie, 20 Sept.,
 11 Octomvrie.
 Asuajul de sus (Sălaj) 🐄 20 Ian., 20 Martie, 4 Iulie,
 24 Septemvrie — 🏠 21—22 Ianuarie, 21—22 Martie,
 5—6 Iulie, 25—26 Septemvrie
 Ațel 🐄 11—12 Febr., 21—22 Aprilie, 8—9 August,
 3—4 Decemvrie, — 🏠 14 Februarie, 24 Aprilie,
 11 Aug., 6 Decemvrie.
 Atid (jud. Mureș) 🐄 31 Ian., — 2 Febr., 1—3 Aprilie,
 28—30 Mai, 26—28 Sept. 🏠 3 Februarie, 4 Aprilie,
 31 Mai, 29 Septemvrie.
 Avrig 🐄 19 Martie, 1 Iunie, 12 August, 1 Oct. —
 🏠 20 Martie, 2 Iunie, 13 August, 2 Octomvrie.
 Bacău 29 Iunie, 29 August, durează 15 zile.
 Băgaciu 🐄 7 Martie, 24 Octomvrie.
 Băneasa 🐄 11—13 Februarie, 20—22 Mai, 28—30 Iulie,
 27—29 Septemvrie, 12—14 Dec. — 🏠 14 Febr.,
 23 Mai, 31 Iulie, 30 Septemvrie, 15 Dec.
 Bala-de-Criș 🐄 și 🏠 21 Martie, 20 Iunie, 19 Septemvrie,
 19 Decemvrie.
 Bala-mare 🐄 22 Ianuarie, 5 Martie, 4 Iunie, 20 Aug.,
 12 Nov. — 🏠 23 Ian., 6 Martie, 5 Iunie, 21 Aug., 13 Nov.
 Bălăușeri (T.-mică) 🐄 2 Martie, 7 Maiu, 16 Iulie,
 12 Sept. 19 Dec. — 🏠 3 Martie, 8 Maiu, 17 Iulie
 13 Septemvrie, 20 Decemvrie.

- Bălcaciu 🐾 15—17 Martie, 6—8 Noemvrie — 📅 18 Martie, 9 Noemvrie.
- Balinț 🐾 și 📅 5 Aprilie, 7 Iunie, 8 Septemvrie, 6 Dec.
- Balșa (j. Hunedoara) 🐾 și 📅 25 Martie, 24 Iunie, 26 Oct.
- Bandul-de-Mureș 🐾 28—30 Aprilie, 28—30 Octomvrie. — 📅 1 Maiu, 1 Nov.
- Baraolt 🐾 31 Ianuarie — 2 Febr., 29—31 Maiu, 18—20 Aug., 9—11 Nov. — 📅 3 Februarie, 1 Iunie, 21 August, 12 Noemvrie.
- Bărcuț (jud. T.-mare) 🐾 19—20 Martie, 14—15 Oct., — 📅 21 Martie, 16 Octomvrie.
- Bărlad 🐾 și 📅 15—29 August.
- Bărghiș 🐾 14 Maiu, 8 Oct. — 📅 15 Maiu, 9 Oct.
- Bărzava (jud. Arad) 🐾 și 📅 11 Martie, 17 Iunie, 13 Aug., 7 Octomvrie.
- Batoș 🐾 25—26 Ianuarie, 19—20 Maiu, 12—13 Noemvrie. — 📅 27 Ian., 21 Maiu, 14 Noemvrie.
- Bazna 🐾 29—31 Martie, 29—31 Iulie. — 📅 1 Aprilie, 1 August.
- Beclean 🐾 5 Aprilie, 3 Iunie, 2 Sept., 25 Noemvrie. — 📅 6 Aprilie, 4 Iunie, 3 Septemvrie, 26 Noemvrie.
- Beiuș 🐾 și 📅 1—2 Februarie, 26—27 Aprilie, 19—20 Iulie, 25—26 Oct.
- Beltiug (j. Satu-mare) 🐾 21 Febr., 17 Martie, 5 Iunie, 17 Iulie, 18 Oct.
- Beliu (j. Bihor) 🐾 27 Martie, 29 Maiu, 28 August, 9 Octomvrie. — 📅 28 Martie, 30 Maiu, 29 August, 10 Octomvrie.
- Berchez (j. Satu-mare) 🐾 și 📅 12 Ianuarie, 27 Aprilie, 29 Iunie, 19 Oct.
- Bicazul ardelean (jud. Neamțu fost Ciuc) 🐾 11—13 Aprilie, 20—23 Sept. — 📅 14 Aprilie, 23 Septemvrie.
- Biertan 🐾 14 Aprilie, 2 Septemvrie, 20 Decemvrie, — 📅 17 Aprilie, 5 Septemvrie, 23 Decemvrie.
- Bileag (j. Năsăud) 📅 22 Martie.
- Birchiș 🐾 și 📅 16 Ian., 25 Martie, 10 Iunie.
- Bistrița 🐾 18—19 Febr., 14—16 Maiu, 23—28 Aug., 18—20 Noemvrie. — 📅 17 Maiu, 29 Aug., 20 Febr.

- Blaj 🐾 22—23 Martie, 30 Iunie—1 Iulie, 25—27 Sept.,
3—5 Decembrie. — 🎲 24 Martie, 2 Iulie, 28 Sept.
6 Dec.
- Bocșa 🐾 și 🎲 15—17 Martie, 17—19 Mai, 5—7 Iulie,
20—22 Sept.
- Boian 🐾 10—12 Martie, 11—13 Iunie, 10—12 Septembrie,
11—13 Decembrie. — 🎲 13 Martie, 14 Iunie, 13 Sep-
tembrie, 14 Decembrie.
- Bontida 🐾 13 Ian., 11 Martie, 29 Iunie, 20 Octombrie.
— 🎲 14 Ianuarie, 12 Martie, 30 Iunie, 21 Octombrie.
- Boroșneul-mare 🐾 și 🎲 22—23 Februarie, 16—17 Maiu,
22—23 August, 7—8 Noembrie.
- Borșa (jud. Cluj) 🐾 23 Febr. 5 Maiu, 4 August, 3 Oct.,
🎲 24 Febr., 6 Mai, 5 Aug., 4 Oct.
- Bozoviciu 🐾 1 Octombrie, 17 Decembrie, — 🎲 2 Oct.,
18 Decembrie.
- Brad (jud. Hunedoara) 🐾 și 🎲 1 Martie, 7 Iunie, 6 Sept.,
6 Decembrie.
- Brașov 🐾 6 Apr., 4 Iunie, 22 Octombrie. — 🎲 23 Oct.
- Brateiu 🐾 și 🎲 10 Martie, 31 Aug., 28 Oct., 28 Dec.
- Brestovaț 🐾 și 🎲 6 Aprilie, 12 Octombrie.
- Brețcu 🐾 24 Ian., 6 August, 25 Sept. — 🎲 25 Ianuarie,
7 Aug., 26 Sept.
- Bruia 🐾 și 🎲 1 Martie, 24 Octombrie.
- Budiul-de-Câmpie 🐾 20—22 Mai, 17—18 Septembrie.
— 🎲 23 Mai, 19 Sept.
- Bunești 🐾 10—11 Februarie, 16—17 August. —
🎲 13 Febr. 18 August.
- Buteni (jud. Arad) 🐾 și 🎲 29 Ianuarie, 28 Mai, 27 Aug.,
17 Decembrie.
- Buziaș 🐾 și 🎲 26 Ianuarie, 27 Aprilie, 27 Iulie, 5 Oct.
- Câlnic (jud. Alba), 🐾 3 Iulie, 2 Dec. — 🎲 4 Iulie, 3 Dec.
- Caransebeș 🐾 și 🎲 31 Ian., — 2—Febr. 25—28 Aprilie,
2—4 August, 4—6 Oct.
- Câmpeni (jud. Turda) 🐾 și 🎲 13 Febr., 29 Martie,
24 Mai, 9 Iulie, 28 August, 5 Noembrie.
- Cața 🐾 6 Maiu, 15 Sept. — 🎲 7 Maiu, 16 Sept.

- Cârța (județul Ciuc) 🐾 16—18 Febr., 21—23 Iunie, 13—15 Octomvrie. — 🌀 19 Febr., 24 Iunie, 16 Oct.
- Clătina 🌀 2 Febr., 24 Iunie, 21 Nov.
- Cehul-Silvaiei 🐾 22 Febr., 28 Martie, 6 Aprilie, 13 Iulie, 25 Iulie, 12 Sept., 24 Oct., 19 Dec. — 🌀 23 Febr., 29 Martie, 14 Iunie, 26 Iulie, 13 Sept. 25 Octomvrie, 20 Decemvrie.
- Celca (j. Bihor) 🐾 și 🌀 10—11 Ianuarie, 4—5 Aprilie, 27—28 Iunie, 17—18 Octomvrie.
- Cernatu (jud. Brașov) 🐾 și 🌀 3 Maiu, 20 Sept.
- Cernatul-de-jos 🐾 2 Aprilie, 5 Iulie, 20 Decemvrie. — 🌀 3 Aprilie, 5 Iulie, 20 Decemvrie.
- Cetatea-de-baltă 🐾 14 Aprilie, și 14 August. — 🐾 9—11 Februarie, 23—25 Martie, 25—27 Maiu, 18—20 August, 5—7 Oct., 14—16 Dec. — 🌀 12 Februarie, 26 Martie, 12 Iunie, 21 Aug., 8 Oct., 17 Decemvrie.
- Chendul-mic (jud. Târnava-mică) 🐾 16—18 Februarie, 4—6 Noemvrie. — 🌀 19 Februarie, 7 Noemvrie.
- Chibed 🐾 13—14 Febr., 16—17 Maiu, 30 Nov.—1 Dec. — 🌀 16 Februarie, 19 Maiu, 2 Decemvrie.
- Chindul-mic 🐾 19—21 Febr., 4—6 Nov. — 🌀 22 Febr., 7 Noemvrie.
- Chirpăr 🐾 27 Ian., 24 Martie, 10 Iulie. — 🌀 29 Ian., 26 Martie, 12 Iulie.
- Clachi-Gârbău 🐾 20 Febr., 4 Iunie, 5 Sept. — 🌀 21 Febr., 5 Iunie, 6 Sept
- Cincul-mare 🐾 23 Febr., 25 Mai, 28 Sept. 16 Dec. — 🌀 26 Febr. 28 Mai, 1 Oct. 17 Dec.
- Cincul-mic (Cineșor) 🐾 9 Martie, 15 Iulie, 20 Octomvrie. — 🌀 12 Martie, 16 Iulie, 21 Octomvrie.
- Clocman, 🌀 8 Ianuarie, 27 Octomvrie.
- Cisnădie 🌀 29 Iunie, 29 August.
- Cluc-Sândonic 🐾 17—18 Martie, 8—9 Octomvrie. — 🌀 19 Martie, 10 Oct.
- Cluc-Sângeorgiu (jud. Ciuc) 🐾 24—25 Martie, 18—19 Dec. — 🌀 26 Martie, 20 Decemvrie.
- Cluc-Sânmartin 🐾 1—2 Maiu, 7—8 Nov. — 🌀 3 Maiu, 9 Noemvrie.

- Cluchici (jud. Caraș) 🐾 și 🌀 2 Febr. 21 Maiu, 15 Aug., 26 Octomvrie.
- Cluj 🐾 27—28 Apr. — 🐾 7—0 Ian., 9—11 Martie, 10—12 Iunie, 29—31 Aug., 30 Oct.—1 Nov. — 🌀 10 Ianuarie, 12 Martie, 13 Iunie, 1 Sept., 2 Nov.
- Codlea 🐾 24 Aprilie, 29 Septemvrie. — 🌀 25 Aprilie, 30 Septemvrie.
- Cohalm-Rupea 🐾 7—9 Ianuarie, 10 Aprilie, 22—24 Iulie, 7—9 Oct. — 🌀 10 Ian., 11 Aprilie, 25 Iulie, 10 Oct.
- Cojocna 🐾 9—10 Aprilie, 2—3 Nov. — 🌀 11 Apr., 4 Nov.
- Comloșul mare (Timiș) 🐾 27 Febr., 12 Iunie, 28 August. — 🌀 28 Febr., 13 Iunie, 29 August.
- Copăcel (Făgăraș) 🐾 și 🌀 15 Febr., 27 Sept.
- Copalnic-Mănăstur 🐾 29 Maiu, 4 Dec. — 🌀 30 Maiu, 5 Decemvrie.
- Copșa-mare 🐾 21 Aug. — 🌀 24 August.
- Copșa-mică 🐾 21 Aprilie, — 🐾 25 Apr., 20 Aug. — 🌀 28 Apr., 23 Aug.
- Cornățel 🐾 31 Martie, 1 Aug., — 🌀 1 Aprilie, 2 Aug.
- Corund 🐾 15 Ianuarie, 11 Maiu, 1 Iulie, 22 August. — 🌀 18 Ianuarie, 14 Maiu, 4 Iulie, 25 Aug.
- Covasna 🐾 10 Febr., 1 Maiu, 21 Iulie, 10 Noemvrie. — 🌀 11 Februarie, 2 Maiu, 22 Iulie, 11 Noemvrie.
- Cozmaș 🐾 23—24 Ian., 19—20 Aug. — 🌀 25 Ian., 21 Aug.
- Crasna 🐾 15 Ianuarie, 9 Aprilie, 9 Iulie, 8 Oct. — 🌀 16 Ianuarie, 10 Aprilie, 10 Iulie, 9 Oct.
- Crihalma 🐾 25 Martie, 1 Iulie, 1 Dec. — 🌀 26 Martie, 2 Iulie, 2 Dec.
- Criș 🐾 5 Ianuarie, 10 Iunie, 10 Oct. — 🌀 7 Ianuarie, 12 Iunie, 12 Oct.
- Crișpatac 🌀 24 Febr., 16 Iunie, 4 Octomvrie.
- Cristur 🐾 21—22 Februarie, 1—2 Maiu, 4—5 Iulie, 8—9 Sept. — 🐾 28—29 Apr. — 🌀 24 Febr., 4 Maiu, 7 Iulie, 11 Septemvrie, Expoziție și târg de reproducători masculi 28 Febr., 1 Martie târg de tauri.
- Criț 🐾 22 Ian., 29 Aug. — 🌀 25 Ian., 1 Sept.
- Cuclu, 🌀 10 Aprilie, 25 Noemvrie.

- Daia săsească 🐾 4—5 Aprilie, 10—11 Oct. — 🎲 6 Apr.,
 12 Octomvrie.
 Dalboșeț 🎲 10 Martie, 23 Octomvrie.
 Daneș 🐾 2 Martie, 17 Iunie, 2 Oct. — 🎲 5 Martie,
 20 Iunie, 5 Oct.
 Dârlos 🐾 18—19 Martie, 19—20 Iunie, 8—9 Octomvrie.
 — 🎲 20 Martie, 21 Iunie, 10 Octomvrie.
 Deda 🐾 16—18 Ian., 4—6 Apr., 18—20 Sept. — 🎲 19 Ian.
 7 Apr. 21 Sept.
 Dej 🐾 26 Febr., 28 Maiu, 13 August, 10 Dec. —
 🎲 27 Febr., 29 Maiu, 14 August, 11 Dec.
 Detta (Timiș) 🎲 20 Mart., 12 Iunie, 11 Sept., 27 Nov.
 Deva 🐾 11—12 Ianuarie, 11—12 Maiu, 31 Iulie—1 August,
 27—28 Oct. — 🎲 14 Ian., 14 Maiu, 3 Aug., 30 Oct.
 Dezna 🎲 19 Martie, 14 Maiu, 10 Sept., 3 Decemvrie.
 Dicio-Sânmartin 🐾 26—28 Febr., 28—30 Aprilie, 21—23
 Iulie, 12—14 Oct. — 🎲 1 Martie, 1 Maiu, 24 Iulie,
 15 Octomvrie.
 Ditrâu 🐾 31 Ian. — 2 Febr., 28—30 Apr., 14—16 Iulie,
 22—24 Nov. — 🎲 3 Febr., 1 Maiu, 17 Iulie, 26 Nov.
 Dobra 🐾 22 Apr., 29 Maiu, 7 Sept., 25 Oct. — 🐾 și
 🎲 23 Apr., 30 Maiu, 8 Septemvrie, 26 Octomvrie.
 Drăgășani (Vâlcea), 24 Martie, 29 Iunie, 15 August și
 26 Octomvrie.
 Dragu 🐾 8 Aprilie, 6 Iulie, 18 August, 7 Noemvrie. —
 🐾 9 Apr., 5 Iulie, 17 August. — 🎲 28 Martie, 7 Iulie,
 19 Aug., 8 Noemvrie.
 Drăguș 🐾 și 🎲 27 Februarie, 21 Iulie.
 Drașov 🐾 10 Aprilie, 28 Aug. — 🎲 11 Aprilie, 29 Aug.
 Drăușeni (Draoș, jud. T.-mare) 🐾 27 Febr. 29 Oct. —
 🎲 1 Martie, 1 Nov.
 Dridif (Făgăraș) 🐾 27—28 Martie, 25—26 Sept. —
 🎲 29 Martie, 27 sept.
 Dumbrăveni (Ibașfalau) 🐾 24—26 Ian., 23—25 Martie,
 8—9 Maiu, 2—4 Iulie, 18—20 Sept., 17—19 Noemv.,
 — 🎲 27 Ian., 26 Martie, 10 Maiu, 5 Iulie, 21 Sept.,
 20 Noemvrie.
 Eted 🐾 1—2 Febr., 2—3 Aprilie, 2—3 Iunie, 27—28 Sept.
 — 🎲 3 Febr., 4 Aprilie, 4 Iunie, 29 Sept.

- Făgăraș 🐾 15 Mart., 20—22 Maiu, 7—8 Sept., 4—5 Dec.,
 — 🌀 17 Martie, 23 Maiu, 9—10 Sept., 6—7 Dec.
- Făget 🐾 și 🌀 15 Ian., 20 Febr., 4 Aprilie, 29 Maiu,
 8 Iulie, 24 August, 4 Nov., 15 Decemvrie.
- Feldioara (jud. Brașov) 🐾 24 Martie, 13 Dec. —
 🌀 25 Martie, 14 Dec.
- Felmer (Târnava-m.) 🐾 1 Aprilie, 1 Sept. — 🌀 2 Apr.,
 2 Septemvrie.
- Focșani 24 Iunie.
- Frata 🐾 5—6 Maiu, 1—2 Aug., 7—8 Nov. — 🌀 7 Maiu,
 3 Aug., 9 Nov
- Frâua 🐾 12 Aprilie, 1 Oct. — 🌀 14 Aprilie, 2 Octomv.
- Frumoasa 🐾 4—6 Ian., 11—13 Apr., 27—29 Iunie,
 6—8 Septemvrie — 🌀 7 Ian., 14 Aprilie, 30 Iunie,
 9 Septemvrie.
- Galați 2 Februarie, 21 Maiu, 6 August, 14 Octomvrie.
- Gâlgău (jud. Someș) 🐾 19 Aprilie, 6 Sept. — 🌀 20 Apr.,
 7 Septemvrie
- Gârbova 🐾 15 Maiu, 29 Oct. — 🌀 17 Maiu, 31 Oct.
- Gârcel (Sălăgiu) 🌀 19 Martie, 24 Iunie, 21 Sept., 25 Nov.
- Geoagiu (jud. Hunedoara) 🐾 6—7 Aprilie, 1—2 Iulie,
 3—4 Septemvrie, 18—19 Dec. — 🌀 8 Aprilie, 3 Iulie,
 5 Sept., 20 Dec.
- Gheorgheni (jud. Ciuc) 🐾 27—28 Martie, 12—14 Iunie,
 4—6 Septemvrie, 10—12 Decemvrie. — 🌀 29 Martie,
 15 Iunie, 7 Septemvrie, 13 Decemvrie.
- Gherla 🐾 3—4 Februarie, 29—30 Aprilie, 23—24 Iulie,
 26—27 Octomvrie. — 🐾 24—28 Apr. — 🌀 5 Febr.,
 1 Maiu, 25 Iulie, 28 Octomvrie.
- Ghlerteniș 🌀 4 Apr., 13 Iunie, 12 Septemvrie.
- Ghimeș-Făget (Ciuc) 🐾 20—21 Ian., 22—23 Aug. —
 🌀 22 Ian., 24 August.
- Ghîndari 🐾 19—20 Aprilie. — 🐾 21 Aprilie, 21 Iunie,
 6 Sept., 30 Dec. — 🐾 28—29 Dec., 2 Ianuarie,
 24 Aprilie, 24 Iunie, 9 Septemvrie.
- Ghiriș 🐾 31 Ian.—2 Februarie, 5—7 Iulie, 18—20 Oct.
 — 🌀 3 Februarie, 8 Iulie, 21 Oct.
- Ghloroc 🐾 14 Martie, 26 Septemvrie.

- Gialacuta 🐾 23—24 Ianuarie, 10—11 Iunie, 23—24 Nov.
 — 🌀 25 Ianuarie, 12 Iunie, 25 Noemvrie.
- Gilău 🐾 și 🌀 20 Aprilie, 24 Iulie, 11 Dec.
- Grădiște (Sarmisegetuza, jud. Hunedoara) 🐾 și 🌀 30
 Apr., 14 Octomvrie.
- Gurghiu 🐾 12—15 Sept. — 🌀 5 Maiu, 16 Sept.
- Guruslău 🐾 28 Ianuarie, 28 Febr., 13 Maiu, 18 Aug.,
 20 Noemvrie. — 🌀 29 Ian., 29 Febr., 14 Maiu,
 19 Aug., 21 Noemvrie.
- Hadad 🐾 9 Ianuarie, 12 Martie, 14 Maiu, 25 Iunie,
 23 Iulie, 22 Oct. — 🌀 10 Ian., 13 Mart., 15 Maiu,
 26 Iunie, 24 Iulie, 23 Octomvrie.
- Hăidațut (Timiș) 🌀 16 Ian., 16 Maiu, 14 Sept.
- Hălmăgin (jud. Arad) 🐾 și 🌀 4 Martie, 8 Aprilie, 1 Iulie,
 19 August, 9 Dec.
- Hălmeag 🐾 11 Aprilie, 15 Oct. — 🌀 12 Aprilie, 16 Oct.
- Hărăscrac 🐾 9—11 Mart., 29 Iunie—1 Iulie, 13—15 Aug.,
 16—18 Nov. — 🌀 12 Mart., 2 Iul., 16 Aug., 19 Nov.
- Hășmașul-Lăpușului 🌀 25 Martie, 6 Dec.
- Hațeg 🐾 30—31 Ian., 28—30 Martie, 28 Mai, 12—13 Aug.
 5—6 Sept. — 🌀 2 Febr., 31 Martie, 15 Aug., 8 Sept.
- Hendorf 🐾 14 Apr., 14 Iulie, 8 Nov. — 🌀 16 Aprilie,
 16 Iulie, 10 Nov.
- Hetur (jud. T.-mare) 🐾 30—31 Ianuarie, 25—26 Iunie,
 10—11 Octomvrie. — 🌀 1 Februarie, 27 Iunie, 12 Oct.
- Hida 🐾 5 Aprilie, 25 Sept. — 🌀 6 Apr., 26 Septemvrie.
- Hodoș 🐾 25—27 Ianuarie, 14—16 Apr., 18—20 Sept. —
 🐾 11—13 Aprilie. — 🌀 28 Ian., 17 Aprilie, 21 Sept.
- Hoghilag 🐾 și 🌀 1 Aprilie, 26 August.
- Homorod 🐾 15—16 Martie, 29—30 Iunie, 15—16 Nov.
 — 🌀 17 Martie, 2 Iulie, 17 Noemvrie.
- Huedin 🐾 24 Ian., 20 Februarie, 2 Aprilie, 21 Maiu,
 25 Iulie, 20 Sept. 24 Nov., 17 Dec. — 🌀 25 Ian.,
 21 Februarie, 3 Aprilie, 22 Maiu, 26 Iulie, 21 Sept.,
 25 Noemvrie, 18 Decemvrie.
- Hundrubeclu 🐾 5 Iulie, 10 Nov. — 🌀 7 Iulie, 12 Nov.
- Hunedoara 🐾 21—23 Martie, 9—11 Maiu, 26—28 Iunie,
 26—28 August, 11—13 Noemv. — 🐾 24—25 Iunie.
 — 🌀 24 Martie, 12 Maiu 29 Iunie, 29 Aug., 14 Nov.

- Hususău (jud. Târnava-mică) 🐄 23—25 Febr., 20—22 Iunie, 23—25 Oct. — 🐄 26 Febr., 23 Iunie, 26 Oct.
- Iacobeni 🐄 28—29 Apr., 26—27 Oct. — 🐄 30 Aprilie, 28 Octomvrie.
- Iara (jud. Turda) 🐄 13—15 Febr., 28—30 Aprilie, 13—15 Iulie, 30 Sept., 1 Oct. — 🐄 16 Februarie, 1 Maiu, 16 Iulie, 2 Octomvrie.
- Ibişdorful-săsesc 🐄 11—12 Martie, 26—27 Octomvrie.
- Iclod (jud. Someş) 🐄 şi 🐄 9 Ian., 27 Martie, 7 August, 16 Octomvrie.
- Ieclu (jud. M.-Turda) 🐄 2 Iulie.
- Iernut 🐄 7—8 Ianuarie, 9—10 Martie, 29—30 Iunie, 1—2 Noemvrie. — 🐄 10 Ianuarie, 12 Martie, 2 Iulie, 4 Nov.
- Ighişul-nou 🐄 şi 🐄 11—12 Martie, 26—27 Octomvrie.
- Ighişu 🐄 19—24 Maiu, 20—25 Octomv. — 🐄 25 Maiu, 26 Octomvrie.
- Ileanda-mare 🐄 9 Febr., 1 Maiu, 15 Oct. — 🐄 10 Febr., 2 Maiu, 16 Oct.
- Ileni (jud. Treiscaune) 🐄 şi 🐄 10 Ianuarie, 1 Maiu, 8 Sept.
- Illa 🐄 şi 🐄 7 Ian., 25 Martie, 28 Mai, 24 Iunie, 15 Aug., 29 Septemvrie.
- Intorsura Buzăului 🐄 2 Maiu, 29 Sept. — 🐄 3 Maiu, 30 Sept.
- Jibău (jud. Sălaj) 🐄 13 Febr., 27 Martie, 4 Maiu, 20 Iunie, 10 Iulie, 15 Aug., 10 Oct., 17 Decemvrie. — 🐄 14 Febr., 28 Martie, 5 Maiu, 21 Iunie, 11 Iulie, 16 Aug., 11 Oct., 18 Dec.
- Jidveiu (jud. Târn.-mică) 🐄 15—17 Ian., 15—17 Maiu, 4—6 Septemvrie, 22—24 Nov. — 🐄 18 Ian., 18 Maiu, 7 Sept., 25 Noemvrie.
- Jimborul-mare 🐄 20 Ian., 17 Apr., 5 Iunie, 27 August, 22 Noemvrie.
- Jucul-de-jos 🐄 1—2 Maiu. — 🐄 20 Maiu, 4 Septemvrie.
- Lăpuş (jud. Someş) 🐄 17 Martie, 14 Iunie, 6 Aug., 7 Dec. — 🐄 18 Martie, 15 Iunie, 7 August, 8 Decemvrie.
- Lăpuşel (jud. Satu-mare) 🐄 şi 🐄 3 Febr., 24 Martie, 19 Maiu, 4 August, 27 Octomvrie, 7 Decemvrie.

- Laslea-mare 🐾 15 Febr., 15 Iulie, 15 Oct. — 🌀 18 Febr., 18 Iulie, 18 Oct.
- Lechința (jud. Năsăud) 🐾 27—29 Febr., 22—24 Aprilie, 29—31 Maiu, 17—19 Sept., 17—19 Dec. — 🌀 1 Martie, 25 Apr., 1 Iunie, 20—21 Sept., 20 Decemvrie.
- Lisa (jud. Făgăraș) 🐾 3 Iunie, 21 Septemvrie.
- Lona (j. Someș) 🐾 și 🌀 23 Ian., 24 Maiu, 16 August.
- Lovnic 🐾 5—6 Martie, 6—7 Iulie. — 🌀 7 Martie, 8 Iulie.
- Ludoș (jud. Sibiu) 🐾 15 Apr., 27 Sept. — 🌀 16 Aprilie, 28 Septemvrie.
- Luduș (jud. Turda) 🐾 1—3 Maiu, 1—3 Oct. — 🌀 4 Maiu, 4 Octomvrie.
- Lugoș 🐾 și 🌀 9 Februarie, 4 Maiu, 2—4 Iulie, 19 Oct.
- Luna-de-jos (jud. Someș) 🐾 și 🌀 25 Ian., 3 Maiu, 16 Aug.
- Lunca 🌀 25 Aprilie, 21 Septemvrie.
- Lupeni (jud. Odorheiu) 🐾 5 Maiu, 16 August, 9 Nov.
- Lupșa 🌀 14 Ianuarie, 4 Maiu, 6 Sept.
- Măghieruș 🐾 5 Februarie, 9 Aprilie, 4 August, 14 Nov. — 🌀 6 Februarie, 10 Aprilie, 5 August, 15 Noemv.
- Mălâncrav 🐾 11 Martie, 12 Iunie, 29 Sept. — 🌀 12 Martie, 13 Iunie, 30 Septemvrie.
- Mănărade (jud. Alba-inf.) 🌀 28 Octomvrie.
- Mănăsturul-ung. 🐾 18 Martie, 28 Iunie, 19 August, 10 Nov. — 🌀 19 Martie, 29 Iunie, 20 August, 11 Noemvrie,
- Marcod 🐾 26—28 Martie. — 🐾 29—31 Martie, 14—16 Sept. — 🌀 1 Apr., 17 Sept.
- Marpod 🐾 26—27 Iunie, 27—28 Oct. — 🌀 28 Iunie, 29 Octomvrie.
- Mărtinuș 🐾 11—12 Febr., 13—14 Maiu, 29—30 August. — 🌀 14 Febr., 16 Maiu, 1 Septemvrie.
- Mediaș 🐾 21—23 Febr., 10—12 Aprilie, 28—30 Maiu, 9—12 Iulie, 24—26 Sept., 27—29 Nov. — 🐾 6—10 Iulie. — 🐾 *de prasilă* 20 Martie. — 🌀 24 Febr., 13 Iulie, 27 Sept., 30 Nov.
- Mehadla 🐾 și 🌀 24 Martie, 26 Iunie, 13 Octomvrie, 29 Decemvrie.
- Mercurea (jud. Sibiu) 🐾 22—23 Februarie, 25—26 Iunie, 17—18 August, 9—10 Nov. — 🌀 24 Febr., 27 Iunie, 19 August, 11 Noemvrie.

Merghindeal 🐄 21 Aprilie, 23 August, 21 Octomvrie.

— 🐄 23 Aprilie, 25 August, 23 Oct.

Micăsasa 🐄 25 Ianuarie, 17 Maiu, 10 Octomvrie. —

🐄 28 Ianuarie 20 Maiu, 13 Octomvrie.

Miercurea-Clucului 🐄 2—4 Febr., 8—10 Maiu, 10—12

Iulie, 26—28 Sept. — 🐄 17 Februarie, 26 Maiu, 13 Iulie 29 Septemvrie.

Miercurea-Nirajului 🐄 21—23 Febr., 3—4 Maiu, 29—31

Iulie, 7—9 Dec. — 🐄 24 Febr., 5 Maiu, 1 August, 10 Dec.

Miercurea-Murășului 🐄 21—23 Febr., 29—31 Iulie,

7—9 Decemvrie. — 🐄 24 Februarie, 1 August, 10 Dec.

Miheșu 🐄 21—23 Ian., 27—29 Maiu, 31 Iulie—2 August.

— 🐄 24 Ianuarie, 30 Maiu, 3 August.

Mociu 🐄 3—4 Ianuarie, 8—9 Aprilie, 22—23 Maiu, 16—17

Aug. — 🐄 5 Ian., 10 Aprilie, 24 Maiu, 18 Aug.

Moldova nouă 🐄 5 Maiu, 24 Iunie.

Moldova veche 🐄 și 🐄 21 Apr., 27 August.

Monor 🐄 29—30 Maiu, 25—26 Septemv. — 🐄 31 Maiu,

27 Septemvrie.

Moșna 🐄 2 Febr., 21 Aprilie, 26 August. — 🐄 17 Aprilie.

— 🐄 4 Febr., 24 Apr., 28 August.

Motișul 🐄 16 Martie, 22 Maiu, 2 Nov.

Murăș-Ludoș 🐄 28 Apr.—1 Maiu, — 🐄 1—3 Maiu,

1—3 Octomvrie, — 🐄 4 Maiu, 4 Octomvrie.

Nadeș 🐄 2 Februarie, 25 Aprilie, 28 Oct. — 🐄 6 Febr.,

28 Aprilie, 31 Oct.

Năsăud 🐄 20—21 Martie, 25—26 Maiu, 3—4 Sept.,

6—7 Noemvrie, — 🐄 22 Martie, 27 Maiu, 5 Sept., 8 Noemvrie.

Nocrich 🐄 1 Febr., 9 Maiu, 20 Oct. — 🐄 3 Februarie,

10 Maiu, 22 Oct.

Oclandul-Homorodului 🐄 25—27 Aprilie, 24—26 Oct. —

🐄 28 Apr., 27 Oct.

Ocna-Sibiiului 🐄 și 🐄 29—30 Martie, 3—4 August,

17—19 Dec.

Ocna-Murășului 🐄 10—12 Apr., 7—9 Aug. — 🐄 13 Apr.,

10 August.

- Odorheiu** 🐾 12—14 Martie, 8—10 Iulie, 1—3 Oct., 18—20 Dec. — 🐾 10—12 Apr., 28—30 Sept. — 📦 15 Martie, 11 Iunie, 4 Oct., 21 Decembrie.
- Ogra** (jud. Târnava-mică) 🐾 2—4 Aprilie, 15—17 Iunie, 13—15 Sept. 15—17 Dec. — 📦 5 Aprilie, 18 Iunie, 16 Septembrie, 18 Dec.
- Olafalăul-mare** 🐾 9—11 Martie, 26—28 Noembrie. — 📦 12 Martie, 29 Nov.
- Olpret** 🐾 1 Ian., 2 Aprilie. 15 Maiu, 1 August, 5 Oct. — 📦 2 Ianuarie, 3 Aprilie, 16 Maiu, 2 Aug., 6 Oct.
- Orăştie** 🐾 10—12 Martie, 1—2 Iunie, 1—2 Oct., 3—4 Decembrie. — 📦 14 Martie, 4 Iunie, 4 Oct., 6 Dec.
- Oraviţa** 📦 29 Martie, 19 Iulie, 26 Oct., 6 Dec.
- Orlat** 🐾 25 Martie, 15 Aug. — 📦 26 Martie, 16 August.
- Ormenişul-de-Câmpie** 🐾 16—17 Ianuarie, 3—4 Maiu, 4—5 Iulie, 16—17 Dec. — 🐾 10—12 Dec. — 🐾 15—17 Apr. — 📦 18 Ianuarie, 5 Maiu, 6 Iulie, 18 Decembrie.
- Orşova** 🐾 şi 📦 1—3 Maiu, 17—19 Septembrie.
- Ozun** (jud. Treiscaune), 🐾 21 Martie, 30 Maiu, 5 Sept., 12 Decembrie. — 📦 22 Mart., 31 Maiu, 6 Sept., 13 Dec. — 🐾 *de prasitã* 17 Martie.
- Palos** 🐾 10 Martie, 31 Iulie, 5 Dec. — 📦 11 Martie, 1 Aug., 6 Dec.
- Panticeu** 🐾 23 Iunie, 9 Sept. — 📦 24 Iunie, 10 Sept.
- Păpâni** 🐾 şi 📦 19 Febr., 17 Maiu, 13 Aug., 5 Nov.
- Papiu-Ilarian** (vezi: Budiul de Câmpie).
- Pecica** (jud. Arad) 🐾 27 Ian., 21 Iulie — 📦 28—29 Ian., 22—23 Iulie.
- Pecica-ungurească** 📦 9 Maiu, 14 Septembrie.
- Petelea** (j. Mureş) 🐾 23—25 Maiu 3—5 Dec. — 📦 26 Maiu, 6 Dec
- Petriş** (jud. Bistriţa-Năsăud) 🐾 30—31 Martie, 28—29 Oct. — 📦 1 Aprilie. 30 Octombrie
- Petroşani** 🐾 14 Maiu, 14 Oct. — 📦 15 Maiu, 15 Oct.
- Piteşti** 23 Aprilie, 21 Maiu, 24 Iunie.
- Plăeşil-de-jos** 📦 1 Maiu, 2 Iulie, 27 Noemv.
- Polana-Sibiului** 🐾 11—12 Iulie, 19—20 Sept. — 📦 13 Iulie, 21 Sept

- Polana-Sărată 🐾 3 Apr., 19 Maiu, 14 Iulie, 25 Oct.
 — 📦 4—5 Aprilie, 20 Maiu, 15 Iulie, 26 Oct.
- Poplaca 🐾 și 📦 10—11 Martie, 27—28 Sept.
- Porumbacul-de-jos 🐾 14—15 Aprilie, 1—2 Sept. —
 📦 16 Aprilie, 3 Sept
- Prajd 🐾 16—18 Martie, 23—25 Iulie, 12—14 Octomv.,
 14—16 Dec. — 📦 19 Martie, 26 Iulie, 15 Octomv.,
 17 Decemvrie.
- Prejmer (jud. Brașov) 🐾 2 Febr., 5 Aug. — 📦 3 Febr.,
 7 August.
- Proștea-mare. 🐾 29 Ianuarie, 6 Aprilie, 10 Iunie, 26 Oct.
- Prundul-Bârgăului 🐾 7—8 Ianuarie, 12—13 Aprilie,
 30 Iunie — 1 Iulie, 27—29 Oct. — 📦 9 Ian., 14 Apr.
 2 Iulie, 30 Oct.
- Racoșul-de-jos 🐾 23 Aprilie, 23 Iunie, 20 Sept. —
 📦 24 Aprilie, 24 Iunie, 21 Septemvrie.
- Racovița-Olt 🐾 📦 🐾 9 Martie, 20 August.
- Râșnov 🐾 24 Ianuarie, 11 Iulie, — 📦 25 Ian., 12 Iulie.
- Râmnicu-Vâlcea 14 Octomvrie.
- Recaș (Timiș) 🐾 și 📦 24 Febr., 23 Iunie, 25 Aug., 27 Oct.
- Reghin 🐾 11—13 Februarie, 4—6 Maiu, 2—4 August,
 15—17 Octomvrie. — 🐾 14—18 Febr., 7—11 Maiu,
 5—9 August, 18—22 Octomvrie. 🐾 1—3 Maiu,
 30 Iulie—1 August. — 📦 19 Februarie, 12 Maiu,
 10 August, 23 Octomvrie.
- Reșița 🐾 și 📦 30 Martie, 15 Iulie, 7 Sept. 26 Oct.
- Reteag 🐾 4—6 Maiu, 9—11 Iulie, 25—27 Sept. —
 📦 7 Maiu, 12 Iulie, 28 Sept.
- Retlsdorf 🐾 18—19 Maiu, 10 Sept. — 📦 21 Maiu.
- Richişul 🐾 25 Martie, 13 Nov. — 📦 27 Martie, 15 Nov.
- Rimetea (jud. Turda) 🐾 13—15 Maiu, 7—9 Oct. —
 📦 16 Maiu, 10 Oct.
- Rodna 🐾 22—23 Febr., 30 April, 3 Maiu, 28—29 Iunie,
 7—9 Aug., 25—26 Oct., 10—11 Dec. — 📦 24 Febr.,
 3 Maiu, 20 Iunie, 10 Aug., 27 Oct., 12 Dec.
- Roșia-montană 🐾 29 Martie, 11 Oct. — 📦 30—31 Mart.,
 12—13 Oct.
- Rovine (jud. Arad) 🐾 5 Maiu, 8 Sept. — 📦 6—7 Maiu,
 9—10 Sept.

- Rușii-Munți ☉ 30 Martie, 30 Septembrie.
 Săbăd 🐄 14—16 Aprilie, 4—6 Oct. — ☉ 17 Aprilie 7 Oct.
 Săcel (jud. Sibiu) 🐄 și ☉ 20 Maiu, 25 Oct.
 Sălașul-de-sus 🐄 20—21 Aprilie, 26—27 Sept. —
 ☉ 23 Apr., 29 Sept.
 Sălciua-de-jos (Turda) 🐄 și ☉ 4 Apr., 8 Maiu, 10 Aug,
 20 Octombrie.
 Săliște (jud. Sibiu) 🐄 și 🐄 4 Apr., 11 Iunie, 4 Oct. —
 🐄 5 Apr., 12 Iun., 5 Oct. — ☉ 6 Aprilie, 14 Iunie,
 8 Octombrie.
 Sâmbăta-de-jos 🐄 22—23 Aprilie, 14 Sept. — ☉ 24 Apr.,
 15 Septembrie.
 Sândominic 🐄 16—18 Martie; 7—10 Nov. — ☉ 19 Mart.,
 16 Noembrie.
 Sângeorgiul-de-pădure 🐄 3 Ian. — 🐄 18 Martie. —
 🐄 4—5 Ianuarie, 19—20 Martie, 2—3 Iulie, 26—27
 Oct. — ☉ 5 Ian., 21 Martie, 4 Iulie, 29 Oct.
 Sângeorgiul-săsesc 🐄 29—31 Ian., 5—7 Maiu, 29—31
 Iulie, 29—31 Oct. — ☉ 1 Febr., 8 Maiu, 1 August,
 1 Nov.
 Sânmărtin 🐄 1—2 Maiu, 7—8 Nov. — ☉ 30 Maiu, 9 Nov.
 Sânmiclăuș (jud. T.-mică) 🐄 7 Apr., 11 Sept. — 🐄 22—24
 Apr., 18—20 Sept., 10—12 Dec. — ☉ 25 Aprilie,
 21 Sept., 13 Decembrie.
 Săn-Nicolaul-Mare (j. Torontal) 🐄 și ☉ 31 Martie, 30 Iunie,
 20 Octombrie, 18 Decembrie.
 Săn-Paul (jud. T.-mică) 🐄 25—27 Martie, 25—27 Aug.
 — ☉ 28 Martie, 28 August.
 Sântămăria-de-platră 🐄 și ☉ 13 Ian., 18 Aprilie.
 Sântămăria-Orlea 🐄 27—29 Martie, 4—5 Septembrie, —
 🐄 29—30 Mart., 6—7 Sept. — ☉ 31 Mart., 8 Sept.
 Șărcaia 🐄 8—9 Maiu, 21—22 August, 9—10 Nov. —
 ☉ 10 Maiu, 23 Aug., 11 Noembrie.
 Șarmaș 🐄 15—16 Ianuarie, 18—19 Aprilie, 8—9 Iunie,
 27—28 August, 8—9 Oct., 4—5 Dec. — ☉ 17 Ian.,
 20 Aprilie, 10 Iunie, 29 August, 10 Oct., 6 Dec.
 Șaroșul-săsesc (Târnavă-mică) 🐄 7—8 Apr., 17—18 Sept.
 — ☉ 9 Aprilie, 19 Septembrie.
 Saschiz 🐄 și 🐄 20 Nov. — 🐄 10 Ianuarie, 20 Maiu,
 1 Aug., 22 Nov. — ☉ 12 Ian., 22 Maiu, 3 Aug., 25 Nov.

- Săsciori. (jud. Alba) 🐄 28—29 Martie, 24—25 Oct. —
 📦 30 Martie, 26 Oct.
- Săvăcișla (jud. Cluj) 🐄 24—26 Apr., 25—27 Oct. —
 📦 27 Apr., 29 Oct.
- Sebeș (jud. Alba) 🐄 26—28 Ianuarie, 21—23 Apr.,
 30—31 Maiu, 21—23 Aug. — 🐄 6—8 Aprilie. —
 📦 29 Ian. 24 Apr., 24 August.
- Șelca-mare 🐄 9 Maiu, 28 Aug., 10—11 Decembrie. —
 📦 13 Maiu, 30 Aug., 13 Decembrie.
- Șelca-mică 🐄 21 Iunie, 8 Nov. — 📦 24 Iunie, 11 Nov.
- Șellstat 🐄 19 Maiu, 22 Sept. — 📦 21 Maiu, 24 Sept.
- Șenereuș (jud. T. mică) 🐄 10—11 Aprilie, 28—29 Iunie,
 26—27 Octombrie. — 📦 12 Aprilie, 30 Iunie, 29 Oct.
- Sf. Gheorghe 🐄 26 Iunie. — 📦 7—8 Martie, 25—26
 Apr. 27—28 Iunie, 10—11 Octombrie.
- Sibiu 🐄 26—28 Aprilie, 7—9 Sept. — 🐄 9—10 Ian.,
 29—30 Aprilie, 10—11 Sept. — 🐄 11—12 Ian.,
 2—3 Maiu, 12—13 Septembrie. — 📦 13 Ianuarie,
 3 Maiu, 15 Septembrie.
- Sic (jud. Someș) 🐄 și 📦 24 Febr., 8 Iulie, 27 Sept.,
 18 Oct., 30 Nov. / Central University Library Cluj
- Simeria (jud. Hunedoara) 🐄 26—27 Febr., 21—22 Iunie,
 11—12 Sept., 23—24 Oct. — 📦 1 Martie, 24 Iunie,
 14 Sept., 26 Oct.
- Șieu (jud. Năsăud) 🐄 16 Ian., 14 Aprilie, 14 Iulie, 9 Oct.
 — 📦 17 Ianuarie, 15 Aprilie, 15 Iulie, 10 Octombrie.
- Șleul-mare 🐄 30 Septembrie. — 📦 1 Octombrie.
- Șighetul Marmășiei 📦 15—16 Febr., 23—24 Maiu, 19—20
 Iulie, 4—5 Sept., 16—17 Oct., 18—19 Dec.
- Șighșoara 🐄 15—16 Ian., 13—14 Martie, 21—22 Iunie,
 15—16 Sept., 1—2 Nov. — 📦 16 Martie, 24 Iunie,
 4 Noembrie.
- Șilmeghiu (vezi Ulmeni).
- Șilindia 📦 30 Maiu, 10 Oct., 19 Decembrie.
- Șimandul de sus 🐄 11 Februarie, 12 Maiu, 8 Sept.
 — 📦 12 Februarie, 13 Maiu, 9 Septembrie.
- Șimleul-Silvaniei 🐄 22 Martie, 17 Maiu, 21 Iunie,
 6 Septembrie, 25 Oct., 20 Dec. — 📦 23 Martie,
 22 Iunie, 7 Sept., 21 Dec.

- Șinca-veche.** 🐾 10 Martie, 29 Aprilie, 20 Iulie, 24 Oct.
 — 🗄️ 🐾 și 🐾 11 Martie, 30 Aprilie, 21 Iulie, 25 Oct.
Simon (jud. Brașov) 🐾 și 🗄️ 9 Aug., 21 Noemvrie.
Șintereag (jud. Someș) 🐾 2 Feb., 23 Iunie. — 🗄️ 3 Feb.,
 24 Iunie.
Șiria 🐾 13 Ian., 10 Martie, 2 Iunie, 11 August,
 22 Sept., 24 Nov. — 🗄️ 14 Ian., 11 Martie, 3 Iunie,
 12 August, 23 Sept., 26 Nov.
Slimnic 🐾 1 Iunie, 14 Oct — 🗄️ 2 Iunie, 15 Oct.
Șoars (jud. Târnava-m.) 🐾 7—8 Aprilie, 17—18 Sept. —
 🗄️ 9 Apr., 19 Sept.
Șoborșin 🗄️ 14 Febr., 13 Maiu, 18 August, 3 Decemvrie.
Șomărtin 🐾 13 Aprilie, 28 Iulie, 5 Nov. — 🗄️ 16 Apr.,
 31 Iulie, 8 Nov.
Șomcuta-mare 🐾 3 Martie, 21 Aprilie, 2 Iunie, 18 Aug.,
 10 Nov., 15 Dec. — 🗄️ 4 Martie, 22 Aprilie, 3 Iunie,
 19 August, 11 Noemvrie, 16 Dec.
Someș-Guruslău (jud. Sălaj) 🐾 1 Maiu, 7 August,
 8 Nov. — 🗄️ 2 Maiu, 8 August, 9 Noemvrie.
Spermezeu 🐾 19 Maiu, 9 Sept. — 🗄️ 20 Maiu, 10 Sept.
Streiu-Sângeorgiu (jud. Huned.) 🐾 și 🗄️ 6 Maiu, 18 Dec.
Supurul-de-jos 🗄️ 16 Febr., 17 Maiu, 9 Aug., 15 Nov.
Taga 🗄️ 17 Februarie, 29 Maiu.
Tălmaciu 🐾 27 Febr., 23 Iunie, 3 Nov. — 🗄️ 28 Febr.,
 24 Iunie, 4 Nov.
Târgu-Murăș 🐾 13—16 Ian., 22—25 Martie, 31 Maiu —
 3 Iunie, 1—3 Sept., 7—10 Noemvrie. — 🗄️ 17 Ian.,
 26 Martie, 4 Iunie, 4 Sept., 11 Noemvrie.
Târgu-Săcuesc 🐾 6—7 Ianuarie, 5—6 Maiu, 26—27 Oct.
 — 🗄️ 8 Ianuarie, 7 Maiu, 28 Octomvrie
Tășnad 🐾 și 🗄️ 17 Febr., 5 Apr., 11 Maiu, 6 Iulie, 7 Sept.
 19 Oct., 16 Nov.
Teaca 🐾 30—31 Ianuarie 29—30 Aprilie, 25—26 Iunie,
 3—4 Noemv. — 🐾 10—12 Apr. — 🗄️ 1 Febr., 1 Maiu,
 27 Iunie 5 Noemvrie.
Teluș 🐾 17—18 Februarie, 26—27 Aprilie, 24—25 Iunie,
 25—26 Aug., 5—6 Noemvrie. — 🐾 15 August. —
 🗄️ 20 Febr., 28 Aprilie, 26 Iunie, 28 Aug., 8 Nov.
Țicmandru 🐾 31 Martie, 14 Septemvrie, 28 Dec. —
 🐾 1 Aprilie, 15 Sept., 29 Decemvrie. — 🗄️ 2 Aprilie,
 16 Septemvrie, 30 Decemvrie.

- Ticușul-vechi 🐾 11—12 Febr., 24—25 Iunie, 1—2 Nov.
 — 🎲 13 Febr., 26 Iunie, 3 Noemvrie.
- Timișoara 🐾 și 🎲 16—17 Martie, 25—26 Maiu, 10—11
 Aug., 28—29 Sept., 14—15 Decemvrie.
- Topa mare (deșartă) 🎲 2 Febr., 22 Aprilie, 6 August,
 22 Octomvrie.
- Toplița 🐾 27—29 Ian., 22—24 Aprilie, 7—9 Iulie, 2—4
 Oct. — 🎲 30 Ian., 25 Aprilie, 10 Iulie, 5 Oct.
- Trapold (jud. Târnava-m.) 🐾 24—25 Martie, 8—9 Dec. —
 🎲 26 Mart., 10 Dec.
- Trâscău 🐾 13—15 Maiu, 7—9 Octomvrie. — 🎲 16 Maiu,
 10 Octomvrie.
- Tulghes 🐾 20—22 Apr., 23—25 Oct. — 🎲 23 Apr., 26 Oct.
- Turda 🐾 14—16 Febr. 21—23 Aprilie, 21—23 Iunie, 5—7
 Sept., 28—30 Oct., 3—5 Dec. — 🎲 17 Febr. 24 Aprilie,
 24 Iunie, 8 Septemvrie, 31 Oct., 6 Dec.
- Ucea de jos 🐾 17 Apr., 29 Aug., — 🎲 18 Apr., 30 Aug.
- Ulmeni 🐾 și 🎲 9—10 Ian. 3—4 Aprilie, 22—23 Maiu,
 14—15 August, 30—31 Octomvrie.
- Ungra 🐾 12 Martie, 30 Iunie, 2 Nov. — 🎲 13 Martie,
 1 Iulie, 3 Nov.
- Vad (jud. Făgăraș) 🎲 27 Febr., 21 Iunie, 21 Nov. —
 🐾 26 Februarie, 20 Iunie, 20 Noemvrie.
- Valea-Lungă 🐾 23—25 Febr., 20—22 Iunie, 23—25 Oct.
 — 🎲 26 Februarie, 23 Iunie, 26 Octomvrie.
- Vaidahaza (jud. Cluj) 🐾 21 Martie, 20 Septemvrie. —
 🎲 22 Martie, 21 Sept.
- Vaida-Recea 🐾 18—19 Ian., 21 Martie, 1—2 August. —
 🎲 18—19 Ianuarie, 1—2 August.
- Vaşcău (j. Bihor) 🐾 și 🎲 5 Ian., 2 Martie, 4 Maiu,
 6 Iulie, 7 Sept., 2 Nov.
- Vânători (jud. Târnava-m.) 🐾 7 Mart., 1 Dec. —
 🎲 28 Mart., 2 Dec.
- Veneția-de-jos 🐾 1—2 Mart., 6—7 Iulie, 23—24 Sept. —
 🎲 3 Mart. 8 Iulie, 25 Septemvrie.
- Vinerea 🐾 10 Aprilie, 27 Decemvrie. — 🎲 13 Aprilie,
 30 Dec.
- Vingard (jud. Alba inf.) 🐾 10—11 Febr., 11 Maiu,
 10—11 Septemvrie. — 🎲 12 Febr., 12 Maiu, 12 Sept.

- Vințul-de-jos 23—24 Martie, 23—24 Iunie, 13—41 Sept., 23—24 Nov. — 25 Iunie, 25 Noemvrie.
- Vințul-de-sus 17—19 Martie, 5—7 Iunie, 20—22 Aug., 16—18 Nov. — 5 Martie, 8 Iunie, 23 Aug., 19 Nov.
- Viștea-de-jos 4—5 Apr., 11 Iulie, 25—26 Aug. — 6 Apr., 12 Iulie, 27 August.
- Vișăul de sus (j. Maramurăș) și 13—14 August, 3—4 Septemvrie, 15—16 Oct., 19—20 Decemvrie.
- Vlad 26 Febr., 20 Iunie, 20 Nov. — 27 Febr., 21 Iunie, 21 Noemvrie.
- Vlăhița (jud. Odorheiu) 9 Martie, 26 Noemvrie. — 12 Martie, 29 Nov
- Voila 3—4 Maiu, 16—17 Aug. — 5 Maiu, 18 Aug.
- Volvodeni 21 Martie, 20 Sept. — 22 Martie, 21 Sept.
- Vorumloc și 2 Aprilie, 7—8 Sept.
- Vulcan (j. Brașov) 9 Martie, 29 Aug. — 10 Martie, 30 Aug.
- Vurpăr 15 Martie, 1 Iulie, — 16 Martie, 2 Iulie.
- Zăbala 9 Febr., 29 Iunie., 5 Oct., 30 Nov.
- Zăgar 10—11 Febr., 10—11 Apr., 10—11 Iulie, 10—11 Oct. — 12 Febr., 12 Apr., 12 Iulie, 12 Oct.
- Zălau și 7—8 Martie, 6—7 Iunie, 25—26 Iulie, 5—6 Septemvrie, 3—4 Octomvrie, 5—6 Decemvrie.
- Zam 20 Maiu, 7 Iulie, 28 August, 13 Sept. — 16 Ian., 22 Mart., 21 Maiu, 8 Iulie, 29 Aug., 14 Sept., 30 Nov.
- Zarand 13 Febr., 22 Maiu, 7 August, 11 Decemvrie. — 14 Febr., 23 Maiu, 8 August, 12 Decemvrie.
- Zărnești 5 Maiu, 20 Septemvrie. — 6 Maiu, 21 Sept.
- Zeteleanca 23—24 Febr., 1—2 Nov. — 25 Febr., 3 Nov.
- Zimboru (jud. Cluj) și 18 Apr., 22 Maiu, 28 Aug. 21 Noemvrie.
- Zlatna 17—18 Martie, 16—17 Iunie, 30—31 August 19—20 Noemvrie. — 19 Martie, 18 Iunie, 1 Sept. 21 Noemvrie.
- Zorindul mare 14 Ian., 25 August.
- Zorlențul mare 18 Iulie, 14 Octomvrie.

BOLNAVII DE PLĂMÂNI

Astmatici Bolnavi de plept Scrofuloși
Anemici Sărați de sânge Slăbiți

află mult dorita ușurare a suferințelor lor prin

SIROPUL VÉRTES 4 sticle
440 Lei

La boale cerbleoase se mai ia ca ajutor spre curățirea
flegmei în fiecare seară o ceașcă din **Ceaiul de ierburi**
bănăne. O cutie 50 Lei. ca anexă.

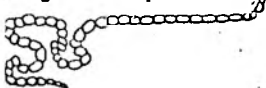
Boale de stomac de tot felul, ca: lipsa de
apell, mistuirea, catarul
de stomac, acreala, greața și vomarea, cărceii de stomac și peste
tot toate greutățile și slăbiciunile stomacului se înlătură prin **Esența**
de stomac a farm. Vértes, 4 sticle 440 Lei.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Betia

Cine vrea să scape de pa-
tina aceasta uriciloasă să în-
trebuințeze „Antibetinal Vér-
tes“ scutit legal, preparat
încercat de mult, care des-
gustă bețivul de beuturi spir-
toase. Fiind fără gust să
poate da pătimășulul fără
știră sa. Mii și mii scriitori
de recunoștință. 2 flacoane
300 Lei.

Panglica cu cap cu tot

(Imbricul cordolat), se scoate
prin **Pilule Cu-O Vértes.** Semnele
panglicet: crampe, vomezi, te
apasă ceva, parcă un ghem și-se
urcă până în gât, amețești, leșini,
ești anemic, n'ai apell, căleodată
mânânel ca lupul, ești obosit și
nu poți lucra, ai prea multă flegmă,
gura și-e acră, te înțepă în plept,
etc. 1 cutie pilule Cu-O 180 Lei.
1 cutie de pilule Cu-O și 2 sticle
Esență de stomac pentru înlăturarea
stomacului totai 400 Lei.

Deritabil număi dela:
Farmacia Vértes la „Vulturul Alb“, Lugoj 307.

Partea de învățătură și petrecere.

Redactată

de

Horia Petra-Petrescu.

Datoria noastră!

Dr. Iuliu Moldovan.

Președintele „Astrei”.

Au trecut 15 ani de la unire, 15 ani bogăți în muncă rodnică, dar și în griji și frământări, cari s'au pus în calea unei grabnice consolidări și au zădărnicit ca toate strădaniile bune să-și dea toate roadele lor pentru binele neamului și a țării.

Dacă ne întrebăm acuma, că putem sau nu fi îndestuliți cu starea la care am ajuns, cu felul cum s'a muncit și cu principiile, cari au condus străduințele fiecăruia și a tuturor împreună, cred că toți oamenii de bine sunt de acord, că pe lângă mult bine s'au făcut și greșeli grave, pe cari trebuie să le cunoaștem, intrucât stă în puterile noastre, să le îndreptăm, în interesul binelui, pe care-l merită poporul nostru.

Văzându-ne uniți în patria românească, aproape în granițele etnice ale poporului român și crezându-ne scutiți de un războiu apropiat sau de

serioase dușmăni înăuntrul țării, ne-am îndreptat tot gândul și toate străduințele noastre spre binele propriu, individual. În goana după situații, bani,

avere, am lăsat să se piardă sau am distrus acea minunată solidaritate națională, care a fost cheazăia rezistenței și chiar a existenței noastre, dealungul veacurilor. Ne-am desobișnuit să ne gândim în toate faptele noastre întâi la binele neamului, să jertfim și suferim pentru el. Ocrotiți de statul nostru românesc, pe care-l credem obligat să ne dea totul și să ne asigure un trai bun, fără prea multă muncă, ne ținem pe noi, cei de azi, în drept de a încasa toate roadele jertfelor înaintașilor și de a le cheltui după bunul nostru plac, fără a ne mai gândi la viitor. Ne-am desobișnuit să luptăm deschis și demn pentru orice câștig, să eluptăm din nou ce-am moștenit.

Banul a devenit ținta tuturor străduințelor, măsurătoarea tuturor valorilor, iar ceea ce în mod firesc trebuie să fie cea mai scumpă avere, vi-goarea trupească și sufletească, mult a scăzut în prețul ei! În ban ne-am pus toată încrederea și credem că de valoarea lui depinde fericirea și existența noastră; el, care trebuia să fie unealta pentru prosperarea noastră individuală și națională, a devenit stăpânul nostru. Și cum valoarea banului nu o hotărâm noi sau țara noastră, ci o politică economică internațională, interese concentrate la Londra, Paris sau New-York, această

bursă hotărăște și de soarta noastră, fără considerație la drepturile și aspirațiile noastre firești, la jertfele și suferințele înaintașilor, la viitorul pe care trebuie să-l asigurăm neamului și țării noastre.

Din împărecherea aceasta a unui individualism, care ne desbină și slăbește familie și neam și a unei politici economice-financiare internaționale fără suflet și fără considerații, am ajuns la starea de azi, în care nu mai ești stăpân pe soarta proprie, nu știi ce-ți va aduce ziua de mâine, cu tot dorul de muncă pe care-l ai, cu toată munca pe care o depui. O țară bogată ca a noastră trebuie să aștepte înfrigurată hotărârile finanței internaționale, pentru ca după ele să-și acomodeze din clipă în clipă soarta ei economică, viața ei de toate zilele.

Sunt paraziți dinăuntru și dinafară, cu cari are să se lupte organismul neamului nostru. A reuși în această luptă înseamnă a scăpa de multe suferințe și a asigura neamului nostru o dezvoltare prosperă în viitor. Sunt două căi, pe cari putem ajunge la un rezultat: sau lovim direct în paraziți, fără a ne schimba felul nostru de a fi sau întărim rezistența organismului nostru național. Prima cale nu ar putea duce la rezultatul dorit, căci, chiar dacă am reuși să lovim în toți

aceia, cari ne slăbesc, ceea ce nu este posibil, organismul nostru, lipsit de vigoarea sufletească și trupească, ar deveni mai de vreme sau mai târziu, totuși, prada slăbiciunii sale. A ne întări rezistența noastră, a fi uniți în gând și fapte, pentru binele neamului, a subordona interesele noastre individuale intereselor supreme naționale, iată calea, care, ca și în trecut, și în viitor singură ea va putea să ducă la rezultatul dorit. Luptă și muncă cinstită, conduse de o conștiință națională și de credința în Dumnezeu și întărite printr'o solidaritate neclintită, sunt cerințele arzătoare, pe cari trebuie să le satisfacem cu un ceas mai de vreme. Prin luptă deamăna, jertfe și suferințe se cucerește și merită binele, se oțelesc forțele. Cinstea și credința în Cel de sus ne duc spre drumul drept și al dreptății înainte, iar conștiința națională unește forțele noastre și le îndreaptă spre binele generațiilor viitoare. La viitorul acestora trebuie să ne gândim totdeauna, un viitor, pe care nu-l putem asigura prin bani și avere, ci prin faptul, că le lăsăm o moștenire trupească și sufletească capabilă să infrunte vitregia timpurilor și să cucerească soarta, pe care le-o dorim.

Datoria noastră este să ne gândim totdeauna, că avem de chivernisit un capital cu mult mai

scump decât banul și averea materială. Avem de chivernisit și de sporit acea comoară minunată de oameni, acel capital de viață creatoare, care este poporul nostru. Pe el să-l întărim și să-l ferim de rele și apoi putem privi cu liniște în viitor. Din el am pornit, el ne-a dat viața și lui trebuie să închinăm rodul vieții noastre.

Dimitrie Gusti.

— Un conducător în răspândirea culturii. —

Publicăm cu multă bucurie portretul unuia din cei mai de seamă propagandiști culturali din România de astăzi, al dlui Dimitrie Gusti.

Am vrea ca figura sa luminoasă și strădaniile sale pentru ridicarea culturală a satului românesc să fie cunoscute în pături cât mai largi, ca și sătenii noștri să știe prețui pe „omul potrivit, la loc potrivit”, cum spun englezii.)

Născut în anul 1880 și-a făcut liceul la Iași, apoi a studiat mai departe la universitățile din Germania și din Franța. S'a ocupat mai cu seamă cu științele, cari îi pun întrebarea cum este alcătuită societatea omenească, cu morala în viața

omenească, cu economia politică, cu filosofia istoriei, și cu dreptul internațional.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

DIMITRIE GUSTI.

Pe urma examenelor strălucite a fost chemat la universitatea din Iași, la catedra nou înființată de „sociologie” (despre alcătuirile societății ome-

nești). La Iași a organizat biblioteca universității și a pus bazele unui seminar universitar, de unde au ieșit profesorii de astăzi P. Andrei și N. Ghiulea.

Dar a venit războiul și activitatea de acolo a trebuit să-și aibă sfârșit. Pe timpul retragerii la Iași a fost însuflețitorul mișcării de refacere în rândurile cărțurilor. Președinte al „Asociației pentru știința și reforma socială”, a trecut după războiu la București, la universitate. Este ales membru al Academiei Române. „Asociația” ajunge, în 1921, „Institutul social român”, în fruntea căruia se află și astăzi și căruia îi dă o bună parte din energia sa. Institutul acesta tipărește (acum în anul al X-lea): „Arhiva pentru știința și reforma socială”, o revistă cu care ne putem arăta plini de cinste și în străinătate.

Conferențele și studiile, publicate de institutul acesta, sunt lucrări de mare preț, deoarece ne vorbesc limpede despre constituția cea nouă a României, despre doctrinele (credințele) partidelor politice la noi, despre politica externă a României și despre politica culturii, adică cum să răspândim mai bine cultura la poporul nostru. Ca președinte al Institutului, i-a reușit domnului D. Gusti să contribuie în mare măsură la cunoașterea țării noastre, la strângerea legăturilor între

învățații străini și cei români, să înființeze biblioteci de publicații periodice, să aducă în România conferențieri vestiți.

Domnul Gusti a organizat și condus: Oficiul național al Cooperăției, Casa Autonomă a Monopolurilor, Societatea Română de Radio-difuziune (Radio) — în 1928 a condus tipărirea celor 3 mari volume „Ardealul, Banatul, Crișana și Maramureșul”, unde e vorba pe larg despre tot ce au săvârșit în decursul vremurilor aceste ținuturi românești, — iar din 1929 conduce operațiile recensământului poporului din 1930.

Ca Ministru al Instrucției, acum a treia oară, și-a făcut merite mai cu seamă cu aducerea în conglăsuire a școlii cu realitatea, cu cerințele sociale românești de astăzi.

„Anchetele” de prin satele românești, una în comuna Drăguș, de lângă Făgăraș, sunt nește conștientioase monografii ale satelor noastre, din toate punctele de vedere. Așa monografiile model ar trebui să aibă toate satele din România, dar ele sunt costisitoare și se recere timp îndelungat și oameni specializați, ca dl Gusti cu profesorii și studenții universitari, cari îl întovărășesc.

În timpul din urmă își dă toată truda dl D. Gusti să aducă pe cât se poate mai multă

viață în propaganda pentru ridicarea țaranului român. A convocat și condus congrese „culturale”, a înființat câte o „zi a cărții” în întreaga România, are de gând să aducă prin lege o lămurire și mai mare a propagandei culturale și o colaborare a societăților culturale.

Față de „Astra” noastră s'a exprimat dl Gusti de nenumărate ori în terminii cei mai calzi, recunoscând însemnătatea ei și dându-ne sprijinul neprecupețit. Când vizitează comunele și orașele din Ardeal nu întrelasă de a vizita și localurile despărțămintelor noastre, ajutându-ne în munca noastră pentru lumină și adevăr.

De aceea îi urăm și de aici, din convingere: Ani mulți și spor la munca de apostol, demn urmaș al lui Spîru Haret!

Cuvânt de laudă

adus lui Aurel Vlaicu, la Orăștie, de Dr. G. Preda, vicepreședintele „Astrei”, cu ocazia împlinirii a 20 ani dela moartea lui Vlaicu.

Onorată Asistență!

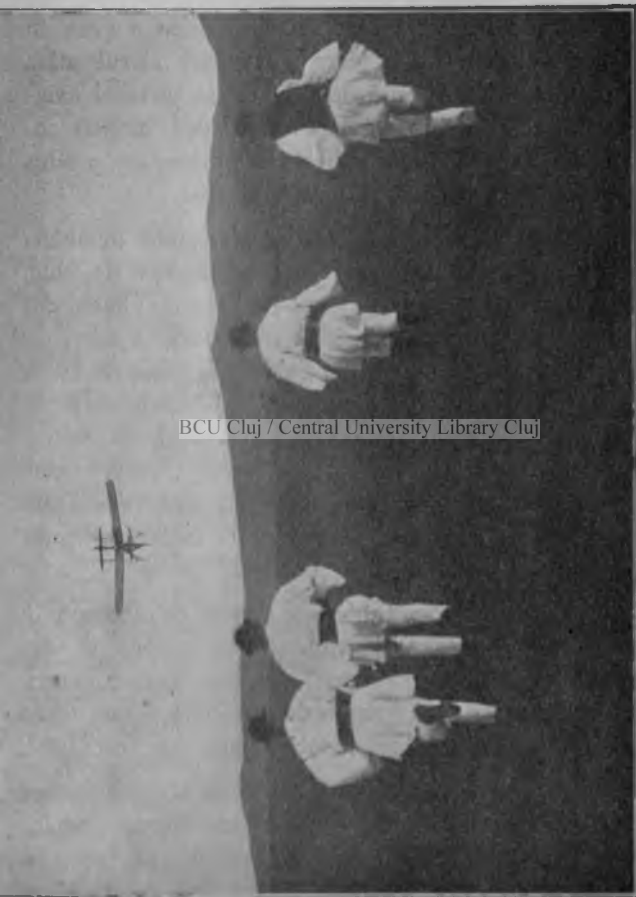
Stăpânitorii concepțiilor (omenești) de pe pământ au privit dealungul vremurilor spre cer și spre cele înalte,

Printre gânditorii, cari caută să scoată la lumină din mintea și sufletul lor idealuri și mijloacele lor de realizare, se găsesc și unii, cari — văzând cum pasările își îndreaptă sborul prin aripi — s'au întrebat dacă nu ar putea plăsmui ei înșiși ceeace natura dăduse acestor pasări, adică aripile, cu cari să se înalțe tot mai sus, tot mai departe de zarea ochiului omenesc.

„Astra”, care în cei din urmă 70 ani, a fost centrul de gravitate a năzuințelor culturale și de progres a românilor de dincoace de Carpați, a avut fericirea să numere printre membri ei și un astfel de geniu creator, în persoana lui Aurel Vlaicu.

Cu siguranța și simplitatea țăranului nostru, Aurel Vlaicu a rezolvat problemele grele de aviație și și-a construit *singur* un aparat, pe când aviația era încă în fașă.

Geniul său constructiv ne arată cum calitățile minții românului de la țară, puse în contact cu cele mai înalte și grele probleme ale științei, pot duce la rezultate strălucite, în *toate* direcțiile și cum românului nostru nu-i trebuie decât ocazia să-și pună în evidență și să-și valorifice energiile înăscute, pentru a uimi pe cei din jurul său și chiar și străinătatea,

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Aurel Vlaieu zboară de-asupra Câmpului libertății, în Blaj (1911).

Increderea pe care Aurel Vlaicu o avea în aparatul său, — cu care a stăpânit aierul atâta vreme, — constituie dovada că pe tărâmul aviației, ca și în alte domenii, produsul muncii românești poate sta alături de orice alt produs străin.

Cu aripile și cu fierăria plăsmuită de mâna sa, cu curajul, ușurătatea și stăpânirea de sine, caracteristice neamului nostru, Aurel Vlaicu colinda văzduhul și stăpânea atmosfera. Cine și-ar fi putut închipui că în ziua de 13 Septembrie 1913, atunci, când el a plecat din Cotroceni — peste Ploești și peste munți — în Ardeal, să se întâlnească cu frații săi, la serbarea „Astrei” (căci adunările „Astrei” au fost și rămân adevărate sărbători de reunire și cimentare de legături între frați) se va întâlni cu moartea ?!

Cine ar fi putut crede că cel ce plecase plin de elan și entuziasm, nu va mai ajunge la destinație ?! Și totuși soarta, care rămâne încă pentru noi, toți, un mare semn de întrebare, a fost crudă cu el: jocul grozav al întâmplării i-a fost fatal.

Atmosfera și fierăria aparatului, geloase că sunt stăpânite de el, se unesc cu huma pământescă, lacomă de a înghiți corpul său, se răș-

vrătesc și contribuiesc să-l prăbușească pentru totdeauna.

Fanatic în dragostea pentru mașina, pe care o construisese, ambii s'au prăbușit la pământ, înfrățindu-se pentru veci și pururi.

S'a stins deci în plină strălucire îndrăznețul maestru și pilot, acela ce întrupa multe din speranțele aviației, multe din speranțele neamului nostru!

Cu Aurel Vlaicu s'a stins, este drept, o lumină, dar s'au aprins multe *alte* făclii, cari au luminat calea curajoasă a atâtor aviatori, a atâtor viteji ostași, căci Aurel Vlaicu a fost *primul sol, primul soldat căzut pe câmpul de bătaie, pentru trecerea Carpaților*, cu dorința de a dărâma în conștiința românilor de dincoace de Carpați stavila, care-i despărțea de ceilalți, de dincolo.

Vlaicu a murit glorios, ducând cu el tainele geniului său, sufletul său sboară, poate, mereu spre soare-răsare, spre locul, pe care căuta să-l stăpânească cu aparatul său.

Din înălțimi el par'că grăiește încă tuturor și, cu deosebire, tinerilor: „Moartea m'a luat de timpuriu din mijlocul vostru, spre a mă duce acolo, unde cu aripile mele căutam odihnă și mulțumire sufletească. Dacă am contribuit cu ceva la gloria țării, nu mă plângeți, ci mă imitați!“

În adevăr, un geniu-erou ca Aurel Vlaicu, rămâne un exemplu pentru toți și fapta sa e *un îndemn* neîncetat la muncă științifică, adecă la acea muncă ce poate aduce, odată cu progresul, și gloria unei țări.

Dr. G. PREDA,
vice-președintele „Astreii”.

In pragul alegerii.

(Schită.)

Doamna Veturia Petruța aștepta ca pe spini: marele ornice de nuc sculptat, cu figurine de îngerași, înegrite de vreme, bătuse zece jumătate și dumnealui nu mai venia. Doamna Victoria îl aștepta dela opt. Nu numai că-i făgăduise să fie la ceasul acesta acasă, ci-i și poruncise să-l aștepte cu masa pusă, fiindcă voia să se scoale cu noaptea în cap. A doua zi era o alegere parțială. De patru săptămâni domnul Coriolan Petruța se reîntorcea de obicei târziu acasă. Desfășura o propagandă turbată în județ, alături de candidații partidului dela putere și de zece deputați. Și când sosiau, răgușiți de oratorie și înghețați de frig, — se nimerise alegerea la mijlocul lui

Decembrie și ardea un pui de ger! — se înfundau în restaurantul „Continental“ din capitala județului, — în camera rezervată lor. Începeau cu țuică și masline, după obiceiul românesc și după ce înghițeau porții uriașe de fripturi, treceau la vin. Ce mai chefuri au tras aici, vreme de patru săptămâni! Urlau câinii în piața pustie și înghețată din fața restaurantului, până târziu după miezul nopții.

Doamna Victoria prinsese minte din alegerile generale, cina de vreme și se culca îndată. Nu se temea că i s'ar putea întâmpla o nenorocire lui Coriolan. Ce nenorocire când era prefectul județului și, pe de-asupra, încunjurat de zece deputați guvernamentali?

Dar în seara asta, cea din urmă din campania electorală, dumneaei simțea că se înădușe. Dela ceasurile opt, masa era gata. Fripsese întâia probă din cârnații aduși numai azi dela fum, adusese o jumătate de căpățină de varză acră din pivniță și turnase o mămliguță ca aurul, dintr'un ceunaș pe care-l mai păstra de pe vremea când era notărășiță în satul Brusturi. Toate le pregăti cu mâna ei și repezea pe slujnică dacă voia să se amestece. Ea știa din copilărie, din fetie și din anii întâi ai căsătoriei, că e nevoie de un ceremonial

deosebit când se frigeau mai întâi cârnați afumați, pregătiți din porcul tăiat pentru Crăciun. Și mai știa că lui Coriolan îi plac grozav cârnații afumați, — să-i între fumul proaspăt în nări — cu varză acră și mămăligă.

Chiar de aceea îi fripsese într'o cratiță veche de pământ, pe care o dibui de pe undeva din cămară, spre marea mirare a slujnicei.

Pusese și cana cu vin pe masă. Dar trecuse de opt jumătate și prefectul nu se mai întorcea. Victoria văzu că unsoarea începe să se sleiască, luă cratița și o puse, cu un suspin, la foc. Asemenea și mămăliga aurie, de pe cârpător, o așeză de-asupra frigătoarei.

Când cratița începea să sfârăe, o trăgea mai la o parte. Ofta, se învârtea prin bucătărie tot mai furioasă, drăcuind întâi pe slujnică, dând apoi cu piciorul după mâțele ce-i mângăiau poalele hainei și ștergându-și în restimpuri năduful.

După un ceas, cu ochiu de pricepător văzu că mâncarea e stricată. Cârnații se uscau, se subțiau, mămăliga făcuse coaje. Numai varza se mai ținea, deși pierduse și ea din frăgezime și culoare, în căldura bucătăriei.

— Să fie a dracului de alegeri! strigă mâniașă și intră în salonul, în care ornicul vechiu măsura nesimțitor întârzierea domnului prefect.

Doamna Victoria se apropiè de geam, privi în noaptea înghețată zăpada ce scânteia în ținte de argint la lumina electrică, se liniști puțin, și-i veni, așa, din senin, gândul:

— Doamne, bine e cu geamuri duble într'o odaie în care nu intră aburii bucătăriei! Nu înghiață niciodată.

Dar icoana gerului de afară îi trezi de-odată o teamă în suflet: Nu va fi pățit ceva Coriolan? Cu mașina pe gerul și pe lunecușul ăsta! Și cu prostul acela de șofer! De câteori nu i-am spus să-l schimbe?

Nu o lega mult sentiment de Coriolan. Nu o legase niciodată. Aveau doi băieți, cari studiau acum pe undeva prin străinătate. Unul doctor, unul avocat. Acum făceau studii de specialitate: când era Coriolan la putere, cu bursă dela Stat, când era în opoziție cu bani de-acasă.

Nu se putea plânge doamna Victoria! Le reușise să-și scape de expropriere cele optzeci de jugăre, zestrea ei, adunaseră bani albi pentru zile negre, bărbatul său, fiind pe vremuri și comisar de alimentație, apoi prefect în trei rânduri. Unde mai pui și diferitele comisii din care făcea parte și consiliile de administrație ale băncilor!

Trecu repede în revistă activele și pasivele, la gândul că lui Coriolan' i s' ar fi putut întâmpla o nenorocire, înțelese că ar putea exista și fără el. Totuși se înfricoșă! Se obicinuise cu dumealui, îl știa bun chivernisitor, bărbat, care trage la casa lui. Și apoi, mai aveau și băieții nevoie de protecția lui, azi, când atâția advocați și doctori tânjesc fără slujbe. Apoi imaginația se aprinse: se vedea părăsind locuința cu opt camere din palatul acesta al prefecturii, singură, uitată, desconsiderată. Cine se mai uită la o femeie văduvă?... Doamne, dar n' ar avea nici unde să-și așeze mobila din opt camere!

Cu cât treceau sferturile de ceas doamna Victoria se tulbura tot mai tare cu gândul la Coriolan. De cina compromisă își și uitase.

De-odată se izbi cu palma peste frunte.

— Ce proastă sunt! Dar telefonul la ce-i în lume?

Și alergă la telefon cu un curaj de care mai târziu se miră singură. Nu-l prea știa mânuși și-i păstra un fel de teamă instinctivă.

Legăturile se căpătau cu greutate la acest ceas târziu. Dacă nu era în preajma alegerii de mâne, n' ar fi răspuns nimeni dela plasele din județ. Așa reuși să prindă vreo cinci legături. Din două

i se răspunde că azi domnul prefect n'a fost prin partea locului. In trei fusese, dar n'a rămas mult. Cea din urmă o aviză că a părăsit reședința de plasă la ceasurile zece fără un sfert.

Nădușită se retrase dela aparat, cu fața liniștită.

— Acum sunt trei pătrare la unsprezece", zise ea tare, privind ornicul bătrân. N'am nici o pricină de neliniște. Dela Vălișoara până aici trebuie un ceas bun cu automobilul.

Și sprintenă, — pe cât o mai ajutau cele optzeci și cinci de kilograme — trecu în bucătărie și-i păru că mai poate înviora încă mâncarea c'un adaus nou de untură proaspătă.

La unsprezece și un sfert mașina bubui la poartă, slujnica năvăli pe scări după țealele din mașină, după blana domnului prefect, iar Victoria puse masa.

Prefectul intră întunecat, încruntat, cu două sloiuri groase subt nas, în loc de mustăți. Părea mai înalt și mai greu. Și amenințător în blana, de care nu se desbrăcase încă.

— Doamne ferește! Credeam că vi s'a întâmplat ceva. Ia uită-te la el, parc'ai înghețat întreg!

Prefectul izbea cu bocancii de vânătoare pe parchet, făcea mișcări de deșteptare și bufnea.

— Cum a putut să-ți înghețe mustața în mașină închisă? întrebă intimidată Victoria.

— Dar ce? Am venit eu în mașină închisă? Am venit într'o ruptură de piață cu care umblau Voicu și Pascu. A mea a rămas în drum pe la Vlădoaia. Am să-i și sucesc grumazii ticălosului de Petrea! Zice să sprijinești pe români! A uitat să pună camere de rezervă. O să-l învăț eu minte... și prefectul slobozi o înjurătură de demult, de pe când era notar sătesc.

— De câte ori ți-am spus să-i dai drumul! spuse cu satisfacție femeea.

— Să-i dau, dar nu găsesc șofer român în întreg orașul.

— Să-l angajezi pe Mezei, de câteori nu s'a rugat. E un șofer admirabil, sigur. Știe românește, și apoi câți români nu poartă numele lui! Cine va cerceta dacă-i român ori ba?

Prefectul își lăpădase blana. Ghiața în care erau strânse mustațele începu a picura și lumina ciudat în razele electricei.

— A dracului și alegerile astea, domnule! Nu mai scăpăm de ele.

— La trei luni să cutreieri din nou județul ca un smintit, oftă prefectul mai îmbunat, simțind mi-reasma cârnaților afumați din bucătărie, că tocmai intra slujnica să-i șoptească ceva doamnei în ungurește.

— De, alegerile își au rostul lor, se vede, dar de ceace mă mir eu în toată ziua, de patru săptămâni, e sdroaba și neliniștea ta! Nu-l poți lăsa pe candidat și pe cei zece deputați să alege și să sbiere ei? Tu ai să mergi în parlament?

— Dar după alegerile generale am intrat eu în parlament? Hm?

— Atunci a fost altceva! Trebuiau câștigate majorități pentru un guvern și un partid. care ți-au dat și ție prefectura. Aveai interes. Dar acum? N'are guvernul majorități puternice? Nu e tot atâta dacă rămâne așa, ori mai cresc cu un deputat?

Prefectul, simțind că i s'au mai slobozit mu-ștațele sub nas și nu-l mai trag, se apropie de masă, puse la gură cana cu vin și sorbi cu sete aproape jumătate. Se sgudui, se desțepeni aproape de tot, și zise:

— Așa am crezut și eu la început. Dar trebuie să știi că guvernul ține mult să câștigăm alegerea asta parțială. Mi-a comunicat confidențial

însuși ministrul de interne. Se afirmă că guvernul nu e prea solid, deși s'a instalat numai de cinci luni. Țara se mișcă. Nemulțumirile sunt mari. Dacă ar pierde alegerea de-aici, ar fi o dovadă vădită că opinia publică s'a întors împotriva guvernului. Pe când dacă reușim... Poți să-ți faci o idee de cât ține guvernul la reușită din faptul că mi s'a pus în vedere să fiu numit inspector general administrativ la sfârșitul regimului. Pe când dacă o pierd, pot să-mi pierd și prefectura.

Ultimele fraze le spuse șezând la masă, cu gura plină.

Deși cârnații erau prea uscați, aveau un gust minunat, pe care prefectul îl savura cu întreg cerul gurii, așa că nu mai răspunse când Victoria reflectă :

— Exagerezi și tu !

Incepu să mănânce și dumneaei. Un restimp nu se auzi decât șgomotul cuțitelor și al furcu-lițelor și mai ales ronțănitul verzei acre. Prefectul avea niște măsele de cari încă nu s'a atins nici clește, nici alte scule de dantist.

Slujnica aduse a patra cănuță cu vin, să tot fie de-o jumătate de chilogram.

— Strașnică mâncare ! Nici nu știam că sunt gata de afumat cârnații. Ai nimerit și o varză

fragedă în anul ăsta! Prefectul se lăsă oftând pe speteaza scaunului, trăgând dintr'o țigară de foi cu fum tare, pișcător. Nu fuma numai când era singur țigări de aceste ordinare, cu cari se obicinuise de pe când era notar.

— Am voit să-ți fac o surpriză. Dar' ce păcat că ai întârziat atât! S'au prea fript, s'au prea uscat. Să-i guști plini de must, fripți proaspăt! Credeam că sosești la ceasurile opt, cum mi-ai făgăduit.

— Așa credeam și eu la plecare. Cine să-și inchipue că ziua din urmă va fi cea mai grea? Dar abia am ajuns în plasa Luncii când am băgat de seamă, că oamenii nu mai sunt cei din zilele trecute. Nime nu ne mai eșia în drum, afară de primar și notar.

— Ce s'a întâmplat? întreb pe notarul Chirca din Răstoci.

— Ce să se întâmple, domnule prefect. O adevărată nenorocire! Partidul contrar a adus un propagandist cum nu am mai văzut. E țăran din Vechiul Regat, cum se bate el în piept, dar eu cred că-i un ciocoi îmbrăcat în strae țărănești. Vorbește de innebunește pe oameni. Și acuză guvernul cu potlogării nemaipomenite. Nu-i mai scoate pe miniștri din hoți și tâlhari. Citește din

gazete hoțiile, pe cari le face guvernul. Spune că noi vrem să despărțim Ardealul și să-l dăm iarăși ungarilor. Că suntem împotriva Regelui, că vrem să facem republică. Prăpastii vorbește, domnule prefect. Da' frumos! N'am auzit în viața mea om să vorbească mai frumos. Și plânge cu lacrimi adevărate.

— Ei, și unde-i acum! l-am întrebat eu. Pentru ce n'ați pus mâna pe el?

— Cum s'o pui, domnule prefect, că umblă într'un camion deschis, cu încă treizeci de țărani. De-acolo vorbește. Și jandarmii, până se trezesc din amețeală, că-i amețește și pe ei. — camionul a și dispărut.

Prefectul tăcu și mai înghiți un pahar mare de vin.

— Iți poți închipui cât a trebuit să alerg până am pus mâna pe el. La postul de jandarmi din Curmătura am pus să-l desbrace de straele țărănești. Era — cum mi-am închipuit — un agent electoral din Regat, un fel de avocat. Subt straele țărănești purta vestă și pantaloni. l-am dat un palton rău, al notarului din Curmătura, să nu degere de frig, l-am luat în mașină lângă mine, cu doi jandarmi alătura, și am trecut prin toate satele, pe cari le cutrierase el cu ceata

lui. Lăsam să bată toba, să s'adune satul, și atunci le arătam pe străin.

— Il cunoașteți?

— Nu-l cunoaștem, domnule.

Puneam jandarmii să-l îmbrace cu straele țărănești, cu căciula în cap.

— Dar' acum il cunoașteți?

Oamenii tăceau, se mirau, apoi izbugneau în hohote de râs.

— Iată, oameni buni, cum vă înșală regătenii! Iată cine-i prietenul țărănimii din Ardeal! Iată cum vă batjocorește partidul! Ce să-ți mai spun! Eram furios și din țigani și greci, din lipitori, nu i-am mai scos. Cred că am și trecut măsura. Oamenii huiduiau, scui-pau și trăgeau la vivate pentru partidul și candidatul nostru. Așa s'au petrecut lucrurile în toate satele, pe cari le cutrierase lighioana. Vre-o cincisprezece! Ce alergare! Ce nebunie! Era să-mi dau sufletul.

Și pe drum, tipul se ruga:

— Domnule prefect, dă-mi sumanul, că îngheț în paltonul ăsta.

Il chema Mitică Pârvulescu.

— Ești om civilizată, domnule prefect, nu mă lăsa să îngheț! Sunt și eu un om necăjit. Imi câștig o bucată de pâine!

Invinețise și clănțănea din dinți Poate va mai clănțăni și acum la poliție.

Prefectul oftă, mai luă un pahar, aprinse țigara ce se stinsese și răspândea un miros acru.

— Situația s'a întors repede iarăși în favorul nostru. Ba mai mult decât înainte. Vestea s'a răspândit în satele din jur. Mâne vor cunoaște toți alegătorii pățania lui Mitică Pârvulescu. Așa că, de-acum, biruința e sigură. Nu va mai fi nevoie să mă scol dimineață cu noaptea în cap. Să mai aducă slujnica o cană de vin.

O bău și încă una. Vinul i se suise la cap. Coriolan Petruța începu să protesteze cu violență împotriva mizeriilor, pe cari ni le fac regățenii. Se părea că se crede la vreo întrunire. Toate relele ce le auzise în atâtea propagande electorale, aruncate în capul regățenilor, i se imbulzeau acum pe limbă. Se înfuria, izbea cu pumnul în masă și se uita crunt la nevastă.

— Ei, liniștete-te, pentru numele lui Dumnezeu, zicea doamna Victoria. *Vor avea și ei păcate, nu zic ba; cine e fără slăbiciuni? Dar fără ei, unde am fi noi azi?*

— Unde am fi? Mai bine decât unde suntem azi. Te asigur eu, care știu ce spun! Iată, mă gândesc iar, cum m'am mai gândit: nici un bine

nu învățăm dela ei. Ne strică și ne corup oamarii. Eu, dacă era după mine, nu mă grăbeam cu unirea; la Alba-Iulia hotăram deocamdată autonomia!

— Ei, las' Coriolane, ai băut, ești supărat de întâmplare și *nu știi ce spui*. Noi unii n'avem nici o pricină să ne plângem că-i România mare.

— N'avem pricină? Ba să mă ierți dumneata. Și începu să arunce într'o învălmășală de cuvinte o mulțime de argumente aduse de oratorii partidului.

Nevasta îi cunoștea firea la *beție*. Dispăru din cameră și nu mai veni decât după o jumătate de ceas. Coriolan moțâia pe scaun, cu țigara de foi stinsă în colțul gurii.

Îi ajută să se desbrace și-l duse la pat.

Abea se întinse și începu să horcăe cu sughițuri și înnecuri.

Doamna Victoria, într'o odăiță vecină, era gata să ațipească, ruptă de oboseală și de somn, căci obișnuia să se culce regulat înainte de ceasurile zece și acum erau două după miezul nopții — când îl auzi pe Coriolan vorbind. Trase cu urechea și înțelese că vorbea ungurește, cu mare sfială, ca și când s'ar afla înaintea unui superior de mare importanță. Cuvintele „mă rog” și „Mă-

riata“, spuse ungurește, se repetau mereu. Din când în când prefectul gemea adânc și iar continua.

Ușa era deschisă între cele două camere și Victoria se ridică în pat să asculte mai bine. Înțelegea multe din cuvintele rostite de bărbat și pricepu că el răspunde unor întrebări. Părea înaintea judecății. O amintire depărtată cerca să iese la lumină în mintea ei și nu reușia.

Cobori din pat și se strecură în odaia bărbatului. De îndată ce își putu face rost de-o locuință mai mare, nu mai dormi cu bărbatul în aceeaș cameră: nu se putea hodini toată noaptea de horcăitul lui, de care îi fu cu neputință să-l desvețe.

Coriolan vorbea cu multă umilință, uneori abea șoptea. Apoi gemea cumplit și se svârcolea în așternut, până când, liniștit, încremenit, începea iarăși să cuvinteze. Din apropiere, Victoria înțelegea tot mai multe frânturi de vorbă. Și deodată în capul ei se făcu lumină: „*Visează cu cercetarea aceea disciplinară*“, își zise ea și puse mâna pe fruntea asudată a bărbatului.

— Coriolane! Coriolane! Dar omul nu treșări, ci continuă să vorbească mai departe într'o ungureasă desăvârșită.

Victoriei îi trebui multă insistență pentru a-l trezi, în vreme ce se gândea: a băut prea mult! Ba și de mâncat a trecut măsura.

— Unde sunt? întrebă prefectul, cu ochii speriați, leșioși.

— Hai! Trezește-te! Ești în patul tău, în casa ta.

— Unde? În care casă?

— Aici, la prefectura județului.

— La prefectură? Imposibil! Capul îi recăzu pe perină și iar începu a boscorodi ungu-rește.

Femeea aprinse electrica și-l trezi din nou.

El se uită prost prin cameră.

— Victorio! Suntem la noi?

— Dar unde să fim?

— Și nu-i nime aici? întrebă privind, speriat încă, prin ungherele odăii.

— Cine să fie?

— Ticălosul acela de primpretor Ruzsánsky.

Haidade! Ai mâncat și ai băut prea mult, pe urmă ai visat urât. Dar' cum ți-a venit în minte tocmai ancheta aceea de acum douăzeci și cinci de ani? Nu-i vorba, era să ne rupă capul atunci, cănele cela. Pentru o nimica! Pentru

o diferență de cassă de două sute de coroane, pe care le puteam pune imediat la loc. Rău om, adevărat! Dar' lasă-l în pustii locuri și culcă-te. E târziu.

Coriolan Petruța mai privi un răstimp prin odaie, la femeie, apoi oftă ușurat.

— Așa dar' n'a fost decât un vis! Bine, Victorio, mulțumesc că m'ai trezit. Am trecut prin chinurile iadului. Știu și eu cum mi-a venit în minte! Poate întâmplările de azi. Du-te acum și te culcă!

Pânza de vis i se risipi din ochi, dar a beției încă nu. Apăsă de buton, la sonerie.

— Ce faci? întrebă femeea.

— Chem slujnica.

— Slujnica?

— Da. Să-mi mai aducă o litră de vin. O deșteptare ca aceasta merită sărbătorită! — Victorio! strigă el, ridicându-se în pat, *Trăiască România mare!* Trăiască guvernul! Trăiască alesul de mâne!

I. AGÂRBICEANU.

Emanoil Bucuța.

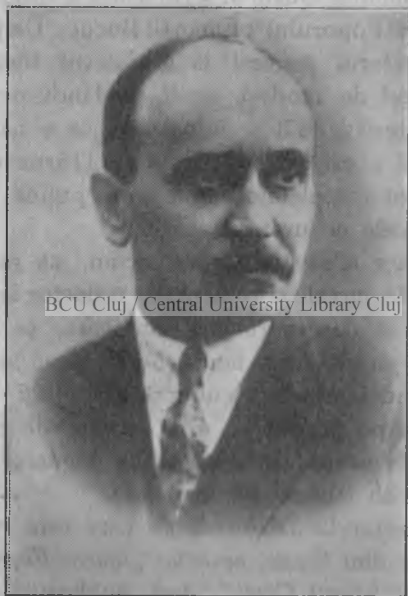
Publicăm ^{un} portretul unui vrednic colaborator al dlui Dimitrie Gusti, al scriitorului și directorului „Educației Poporului”, Emanoil Bucuța. De prezent este secretarul general la Ministerul Instrucției.

Oricât de modest ar fi, nedându-ne decât anul nașterii (1887) și informația că e născut în „Ilfov” și e originar din Dăișoara (Târnava mare) — noi tot cemptetăm ^{aceste} prea puține însemnări cu cele ce urmează.

Ceeace a săvârșit până acum, ca poet, ca scriitor de nuvele și romane, ca redactor la reviste chemate să dea îndrumări sănătoase, ca organizator — merită toată lauda. Mulți încep în ogorul propagandei noastre culturale și mulți se lasă mai apoi pe tânjală — câtă vreme dl Emanoil Bucuța a început și urmează cu vigoare, cu încredere, cu izbânzi tot mai mari.

Secretar la „*Arhiva*”, de care este vorba în biografia dlui Gusti, apoi la „*Ideea Europeană*” și la „*Buletinul Cărții*”, trei publicații, cari au cerut multe cunoștințe și multă trudă — redactarea, în 4 limbi, a „*Graiului românesc*” și, în ultimii patru ani, a „*Boabelor de grâu*”, ni l-a arătat pe dl Bucuța ca pe un îndrăgît al graiului ro-

mânesc. ca pe un bun și iscusit călător, prin întreagă Europa, ca pe un bărbat cu vederi largi și plin de inimă.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

EMANUIEL BUCUȚA.

Romanele sale „Fuga lui Șefchi“, „Maica Domnului de la Mare“, și colecția de schițe: „Legăturica roșie“, precum și volumașul de poezii

„*Florile inimii*“, ne-au descoperit pe un distins scriitor, dovadă că lucrările dsale au și fost premiate.

Lucrarea: „*Ardealul, Banatul, Crișana și Maramureșul*“ tot dsale are să-i mulțumească, în mare parte, că a ajuns o oglindă cinstită, adevărată, a stărilor culturale, artistice, sociale de pe la noi.

Ne folosim de bunul prilej și recomandăm din toată inima „*Revista de cultură*“: „*Boabe de grâu*“, strâns legată de persoana redactorului ei și editată de „*Direcția Educației Poporului*“. Să nu fie sat românesc în care să nu fie cel puțin un abonamat la această revistă. *) Nu e scrisă anume pentru țărani, dar preotul, învățătorul și cei mai desghetați săteni ai satului vor găsi zeci de articole, în cari ni se arată tot ce avem noi frumos și bun, ca muzee, școli de samă, expoziții, case culturale, biblioteci, societăți de tot felul, frumuseți de ale naturii și multe altele. O astfel de publicație îți înalță sufletul și îți poruncește să-ți spui: „Să nu mai bârfească gura ticăloasă de toate câte sunt în țara românească! Iacă: zeci și zeci, sute de instituții, cu trecut glorios,

*) Apare lunar, costă pe an 280 Lei, Administrația, București II, Str. General Berthelot 28.

cu mii de idealişti, cari lucrează şi cari *trebuia* să fie cunoscuţi de toată suflarea!" Şi meritul principal că s'a spart gheaţa şi că ignoranţa, neştiinţa, cea mai mare duşmană a omului, nu s'a cuibărit pe veci între noi, revine inimosului şi stăruitorului în bine propagandist de frunte Emanoil Bucuţa.

De aceea şi ţărănimea noastră trebuie să înveţe să-l preţuiască după merit şi să-i asculte sfaturile înţelepte, la „Radio” şi aiurea.

Cine samănă vânt — seceră furtună.

BCU Cluj / Cluj-Napoca City Library Cluj

— Amintiri din copilărie. —

De acasă, de pe strada Castelului, cea învecinată cu minunata promenadă de sub Tâmpa, o luam pe piaţa, unde, Vinerea, era târgul de săptămână; treceam pe lângă „casina română”, din colţ, de-asupra farmaciei lui Roth „La urs”, spre „Împăratul roman”, restaurantul de întâlnire al românilor; pe strada Hirscher, unde, în cap de tot, era „Leica Ţica”, trocăriţa dela poarta cea veche a oraşului, vânzătoarea de bunătăţi pentru copii: halva, roşcove, fructe zaharisite, bomboane cu pocnitori cu foc, dacă trăgeai de o hârtie.

Dela „Leica Țica“, care pirotea de obicei, pe scăunenciul ei, ajungeam în „Groaveri“, pe pajiștea de sub Tâmpa, cu bisericuța lângă care își doarme somnul de veci Andrei Murășianu și locul pe dinaintea frumosului, impunătorului edificiu al gimnaziului românesc ortodox. Un șir de ploi aliniați, de-a stânga și de-a dreapta fântânii artesiane, de dinaintea liceului, ne saluta cu tremuratul frunzelor — din havuz țâșnea apă cristalină, care umplea basinul, unde elevii din clasele inferioare lăsau, câteodată, vaporășe de hârtie.

Drumul acesta îl făceam de obicei, cu tata, când mă duceam, copil și băiat fiind, la școală. Tata mă lua de mână, ca un bun camarad și, haida-hai, la învățătură, cu tășculița 'n spate, cu „glazurul“ cu penițe, cu tabla cea neagră sau cu cărțile mai grele, mai târziu, când mi-era permis să port mult invidiatul „chipiu“ studentesc, după moda franțuzească.

Huoo! huoo! numai că auzeam de pe „Romuri“, costișa de delușcan dela dreapta, unde se întindeau, pe vremuri, postavurile pe rame, în bătaia soarelui, să se usuce.

O ceată de copii alerga să-și rupă picioarele. Alta pe urma ei. Toți erau înfierbântați, toți aveau ochii înflăcărați, toți strângeau în mâni sau

câte un băț sdravăn sau câte o creangă de pom smulsă sau pietri, bolovani chiar — amenințându-se unii pe alții, ascunzându-se mai apoi, din „punct de vedere strategic“, după arbori, după case, după „Roamuri“, ca să izbucnească mai apoi iarăș vijelios. Se dedeau lupte, crâncene în ochii copiilor, cari erau „dobă“ de cărți cu indienii, dar erau întărâtați și de lupta între naționalitățile din Ungaria.

„Valahii“ urgisiți nu se lăsau. Ungurii și nemții țineau, de cele mai multe ori, laolaltă, cu toate că se întâmpla ca — ici-colea — să lege alianță sașii cu românii, împotriva ungarilor. Toți nește prichindei, cari ar fi trebuit să se înțeleagă frățește, dar ascultau la ce vorbesc acasă cei mari.

Intre mine și tata se încingea cam următorul schimb de vorbe :

— „Vezi, tată, cum se bat? De ce se bat așa de prostește?“

— „Fiindcă nu mai este stăpână judecata la ei. Copii, cari n'au ce lucra! Mai bine și-ar vedea de carte!“

— „Și de ce strigă mereu, ei „Büdös oláh!“ (Valah puturos) și ai noștri „Bakszász!“ *) și „Ungur-bungur“...?“

*) Cuvânt de batjocură la adresa sașilor, în ungurește.

— „Fiindcă-s proști! Copiii ar trebui să se înțeleagă între ei. La vârsta asta, și să se urască!”

— „Și noi suntem „Büdös oláh” ?”

— „In ochii unor șoviniști, da!”

— „Ce-i aia șovinist ?”

— „Chovin (citește Șovin) l-a chemat pe unul, în Franța, care făcea spume la gură și ducea naționalismul său peste marginile îndreptățite și firești. Era bolnav! — Conducătorii ungarilor sunt, în cea mai mare parte „șoviniști”, urmă tata. „Ei strigă că vreau libertatea, dar *numai* pentru poporul lor. Când o cerem și noi, spun că n'avem dreptate”.

— „Cum, tată, se poate o dreptate într'un fel și într'altul ?”

— „Așa vreau șoviniștii. Uite, avem gimnaziul nostru românesc de aici. Mâne, poimâne poate că n'o să mai fie”.

— „De ce, tată ?”

— „Pentru că ungurii spun că n'avem dreptul la el, că luăm subvenții din România”.

— „Și ce e adevărat ?”

— „Adevărul e că oameni cu inima de aur, boieri și domni, de dincolo, au dăruit moșii și fonduri bisericii Sf. Nicolae, din cari s'a ridicat și

gimnaziul nostru. Dar ungurii nu vreau să avem școli românești înfloritoare, fiindcă își tem existența."

— „Dar noi *nu* suntem puțini, tată --".

— „Nu. Aproape patru milioane de români în monarhie, dacă numeri și pe românii din Bucovina".

— „Și câte gimnazii avem?"

— „De-abea trei și jumătate: la Brașov, la Blaj, la Năsăud și la Brad".

— „Asta-i *prea puțin* pentru un popor cât al nostru!"

— „Și tot ei ne batjocuresc, spunând că suntem înapoiați!"

— „Asta se răsbună, tată! Noi nu ne putem da împăcați să ne închidă gimnaziul. Mai avem frați și peste graniță. Ei nu ne vor lăsa".

— „Și poate ușor să se întâmple ca să nu se mai predea românește în gimnaziul nostru".

Plecam capul. Cum, să nu mai auzim vorbă românească în gimnaziul nostru?

— „Dar e păcat, tată, să te naști român?"

— „In ochii șoviniștilor unguri e păcat. Ei spun că *numai ei* au dreptul să trăiască aici. Ridică școli și muzee și teatre, și din banii noștri, ca să înflorească numai cultura lor."

Ascultătorii Universității Populare din Sibiu (1932.)

BCU Cluj / Central University Library Cluj

— „Asta nu-i frumos, tată! Asta *nu* poate duce la bine, nici pentru ei“.

— „Sunt orbiți de patimă, dragul tatii. Ei nu văd că-și taie creanga de sub picioare. În Ungaria asta *mai suntem și noi*, mai sunt și slovacii, mai sunt și sârbii și șvabii din Bănat și sașii de aici. *Prea mulți* ca să-i poată înghiți pe toți. Le-a luat Dumnezeu mintea!“

— „Au poște de *boa constrictor*“, am spus eu, apăsător. Tocmai citisem despre șarpele boa constrictor, care este așa de lacom că se înneacă, înghițind, hulpav, viței și iezi prea mari pentru stomahul său.

— „Boa constrictor, da, ai dreptate“, urma tata, în timp ce își lua rămas bun dela mine, în poarta gimnaziului și în timp ce „Huoo!“ -ul bătaioșilor de pe „Romuri“ mai răsuna și prin coridoarele luminoase ale școlii românești, unde câte un elev, copil de țăran, se strecura cu câte un „cucui“ sdravăn la frunte sau cu o mână învinețită, dar satisfăcut că „le-a dat-o“...

Având ani de zile „Sabia lui Damocle“ deasupra capului, că gimnaziul românesc are să-și închidă porțile și că vom trăi și noi „ultima lecție“, descrisă așa de frumos și dureros de scriitorul francez A. Daudet, când s'au închis școlile fran-

țuzești în Alsacia și Lorena — am trăit mii de ceasuri de durere, lăsând să treacă pe lângă noi, cei din ținutul cu zeci și zeci, cu sute de sate curat românești, și manifestațiile „patriotice”, cari nu ne puteau spune nimic, fiindcă ne erau *poruncite*, ascultând acel „Isten áld meg a magyart” (Doamne-Dumnezeule, binecuvântă pe maghiar) cu buzele strânse, deoarece simțeam că rugăciunea aceasta vrea ca școala noastră românească din Brașov să dispară.

Dumnezeu să lase să fie sugrumat dreptul la viață a atâtor popoare? ne întrebam noi atunci. Dar ce fel de Dumnezeu ar fi putut fi acela?!

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Și scena cu huiduielile și bătăile din preajma gimnaziului românesc din Brașov o înrudesc cu o altă icoană, trăită tot pe atunci, cu o vizită în temnița din Brașov, la redactorul „Gazetei Transilvaniei”, la prietenul tatii: Aurel Murășianu.

Intr'o zi mi-a spus tata: „Astăzi mergem să vedem cum o duce domnul Murășianu în temniță!”

— „Cum? Domnul Murășianu în temniță!”

— „Da”.

— „De ce, tată?”

— „Pentru că a scris că și noi suntem pe lume și să ni se facă dreptate”,

Avea barba mare, stufoasă, castanie Aurel Murășianu, o frunte bombată, energică, nește ochi vii, ca nește veverițe, pătrunzători, o vorbă și apăsată și blândă, dar câteodată usturătoare și când scria articolele frământa mereu în degete „mesteca”, o materie cumpărată anume, ca să-și stâmpere jocul degetelor.

— „Bine, tată, dar temnița nu este numai pentru oamenii cei răi?”

— „Așa ar trebui să fie. La noi nu e așa. Dacă spui adevărul, înfunzi pușcăria! Zeci și zeci din cei mai buni ai noștri au mâncat temnița”.

— „Va să zică temnița servește de locuință de *onoare* pentru noi!”, spusei, ca și când aș fi adus un verdict.

Și am văzut pe întemnițat. La poliție, în piață, în fund, într'o cameră, unde doamna Murășianu a adus haine de pat și cele mai trebuincioase.

Aurel Murășianu m'a mângăiat pe păr. Era o cinste să te mângăie un întemnițat!

...Și am ieșit dela poliția brașoveană, spre „Roamuri”, unde se băteau copiii pe tema naționalităților, pătruns de adevărul sfânt că: „*Cine samănă vânt — seceră furtună*”...

HORIA PETRA-PETRESCU,

Cu tofii una!

Nu-'s morți cei ce căzut-au pe câmpul de onoare,
Sau dus numai pe drumul aprins de ideal!...
Priviți-i!... O lumină călătorind în soare;
In urma ei credința în vremuri viitoare,
Răsare tot mai albă și crește, val de val...

Ca sfinții străluci-vor în sufletele drepte!...
Cu cât vor trece anii, mai tineri, mai frumoși;
Veni-vor la răscruce pe drumuri să ne 'ndrepte
Cu vorbele de flacări curate și 'nțelepte
Și să ne-arate calea visată de strămoși!...

Nu-'s morți!... Din gură'n gură și ani dearândul
Credința lor mai tare-i ca sutele de ani!
Din ea răsare visul, din ea s'aprinde gândul,
Ce arde până'n ceruri, pustiul luminându-l,
Ca focul ce sbucnește prin gură de vulcani!...

Și fiecare nume, frumos ca o minune,
Cântat va fi de vânturi cât vântul va trăi
Și vii vom fi cu tofii prin vremuri tot mai bune,
A lor fuse credința ce leagă și 'n sfântă rugăciune
Slăvi-ne-vor cu cinste copiii de copii!...

Noi n'avem morți în țară și nimenea nu plânge
Și nici un suflet încă de jale nu s'a strâns!
Pe cei ce-'s duși cu fală noi îi purtăm în sânge,
Credința lor e farul ce'n veci nu se mai stânge,
De-ar fi să cadă cerul, noi n'avem morți de plâns!

*Zadarnică, o, jale, ai vrea să rupi cununa!
De cei plecați ne leagă acelaș fir de tort.
Credința lor a noastră-i, acum și 'ntotdeauna!
A lor fuse: credința să fim cu toții una!
Zadarnic bați la poartă... noi n'avem nici un mort!...*

ZAHARIA BÂRSAN.

Comorile țărănești din „Muzeul Astrei“ (Sibiiu).

Oricine vine la Sibiiu *trebuie* să viziteze „Muzeul Astrei“. In „Muzeul“ acesta sunt păstrate cu scumpătate multe lucruri frumoase, pe lângă o „Bibliotecă centrală“, care în 1 August 1933 avea 55.781 volume și broșuri.

„Muzeul“ acesta este o fală a românilor. Iniințat încă înainte de războiu, obiecte de ale lui au fost arătate, după războiu, la Paris, Geneva, Berlin și au stârnit admirația.

In anul trecut a primit „Muzeul“ o nouă împărțeață. Dăm o descriere, ca să știe și țăranul nostru ce avem și să viziteze și el „Muzeul“.

Indată ce intri in sălile „Muzeului“ dai de două, in cari obiectele sunt arătate fără să fie închise in dulapuri, cum e, de obicei, in muzee. Sunt

obiecte, cari pot să înfrunte mai bine vremea, fiind de lemn, de os sau de fier mai solid. Intr'unele muzee din străinătate s'a purces așa, din pricină că astfel poate ochiul omenesc să privească mai bine obiectele arătate, geamul dulapurilor stându-i altfel în drum. (Vestit este „Muzeul Nordic“ din Stockholm, cu obiectele sale, arătate liber.) Tăieturile în lemn și în os se pot studia așa în dragă voie. Firește — cei ce vizitează muzeul au datoria să nu strice lucrurile, să nu le atingă, ci să fie mulțămitori direcțiunii muzeului, că le-au hărăzit bucuria de a putea privi pe îndelete, astfel, lucrurile expuse.

În cele două săli dintâi se află în „Muzeul Astrei“ obiecte de lemn, cu creștături minunate, munca mânilor meștere ale țăranilor noștri. Românii au plăsmuit din lemn lucruri de-a mai mare dragul, încât au stârnit și admirația străinătății. Pe un părete găsim furci de tors, de lemn, scrijelite de flăcăii noștri, așezate după regiunile din cari au fost adunate și după tehnica, felul cu care au fost lucrate. Sunt furci cu aripi de prin ținutul Sibiiului, apoi furci lunguiețe, din Țara Hațegului. Se mai pot vedea bețe de păstor și codorâști cu ornamente, cu înfrumusețări, făcute cu briccagul, apoi altele cu bucăți de cositor. La mijlocul uncea

din sălile astea se pot vedea : linguri de lemn, tăiate frumos, „căuce” (pahare de lemn), cruci de casă, semne pentru pâne, cutiuțe de lemn și din scoarță de pomi. Pe pereți, ca să se bucure ochii privitorilor, sunt atârinate scoarțe țărănești și lemnării încrestate, apoi picturi pe sticlă, cum se fac și astăzi la Nicula, vestitul sat cu zugrăvi pe sticlă. Pe un perete se află o reproducere (în „litografie” colorată) a unui târg de țară din Ardeal (de Langedelli, după Fr. Neuhauser) — unde putem vedea cum era portul oamenilor pe vremuri.

În sala a doua se găsesc obiecte de lemn de un format mai mare : mobile țărănești, parte cu tăieturi în lemn, parte colorate. Dacă cele în culori au fost influențate și de compatrioții noștri sași, cele cu creștături în lemn sunt curat românești și au o însemnătate deosebită, din punct de vedere artistic și din acela al științei. Două lăzi mai mici, două blidare și patul țărănesc, plin de ornamente, stârnesc admirația. Când dai din sala a doua într'a treia găsești, la stânga și la dreapta, două porți dela o moară și două cruci frumoase, de lemn. Ulcioarele țărănești nu puteau lipsi — sunt atârinate, invitându-te par'că să le iai și să-ți astâmperi setea.

Femeile premiate la Săcădate (Desp. jud. Sibiu, 1933.)

În sala a treia începe colecția bogată și strălucită de *costume* și *țesături țărănești*. Din pricina primejdiei de a fi mâncate de molii — a trebuit ca costumele și țesăturile acestea să fie păstrate sub sticlă, în dulapuri închise bine, ca să nu între praful în ele.

La stânga dela intrare găsim reprezentat costumul din *Țara Hațegului* — apoi *Banatul*. Portul bănățenesc este unul din cele mai strălucite porturi țărănești la români. Firele de aur și de argint se întrec cu cele de mătase și de bumbac, la țesături și la cusături. Aici putem vedea nește șorțuri minunate, apoi scufițe, cațe femeiești brodate bogat. În dulăpioarele din mijlocul sălii, așezate pe cartoane tari, în cutii — mostre strălucite de țesături și cusături de ale femeii române.

În despărțământul întâiu din sala a patra aflăm porturi țărănești de prin ținutul *Sibiiului* și al *Făgărașului*. Firește, Săliștea nu putea să lipsească! Găsim portul săliștenesc, reprezentat cât se poate de bine, apoi cel din Poiana, din Rășinari — din Săsăuș și alte sate apropiate. Minunate sunt două cămăși din Rășinari, de mireasă, cu mânecile lor largi și cu strălucitele lor cusături cu mătase, aur și ață albă. În vitrinele din sală: „merindare“.

Dacă cămășile din Rășinari au mânecile largi — cele patru cămăși de prin ținutul Branului, de lângă Brașov, au mânecile nespuse de lungi. Le găsim în sala următoare, unde se află regiunea Brașovului. Cămăși de astea așa de lungi în mâneci mai aflăm, afară de România, în Rusia și în țările Baltice. Frumoase și caracteristice sunt vălurile femeiești de pe la Brașov, lucrate cu mâna și făcute mai cu samă în regiunea numită „Șapte sate” (Săcele). Tot aici se pot vedea și două mantale de lână de oaie cu șnururi negre și nasturi de metal, caracteristici, — port, care a pierit. Într-o vitrină dăm de podoabe de metal și de piele de prin diferitele regiuni ale țării:

În despărțământul al treilea al sălii acesteia găsim mai cu seamă costume din mijlocul românilor de prin Săcuime (comunele Bicz, Corbu, Tulgheș, etc.). Aici găsim costume, cari aduc mult cu acelea ale fraților noștri din Moldova. Cămășile de pe aici arată o bogăție nespusă de tot alte și alte frumuseți.

Dar să vedem porturile și din alte ținuturi! Într'un dulap de-alungul peretelui găsim reprezentate ținuturile Orăștiei și Albei-Julii. La costumele din partea întâi a dulapului se pot vedea cât se poate de bine înrudirile cu costumele de

prin ținutul Sibiiului — de aceea au și fost așezate aici — croiul cămășii, ornamentele de dinainte, la cămașă. Cusăturile de pe umeri ne arată deosebiri de prin ținutul sibiian. Minunate sunt o cămașă bărbătească și una femeiască de pe lângă Oraștie, cu cusături de mătase galbenă. Țara Moșilor așteaptă să fie mai bine reprezentată — are numai un costum de băiat. Pentru ținutul Bistriței, care urmează, sunt caracteristice mai cu seamă cămășile bărbătești, împodobite cu cusături cu mărgele, precum și fotele femeiești strâmte.

Țara Oașului și-a trimis două traiste țesute, pentru pâine. Scoarțele de pe pereți sunt dintr'o casă țărănească de prin ținutul Branului, apoi al Bistriței, din Maramurăș și dela românii din Săcuime.

În sala a 5-a dăm de *vase de pământ și de cositor*, mai cu seamă din casele țărănești de prin Săliștea Sibiiului și Rășinari. Un covor minunat își are obârșia din mult iubita noastră Basarabie. (Un dulap cu monede prețioase e așezat numai provizoriu în mijlocul sălii.)

Ajungem în sala ultimă din catul întâi. La dreapta dela intrare găsim instrumente muzicale vechi: un cimpoi, un fluier cu două bețe și alte fluiere ciobănești, cu încreștături pline de finețe,

apoi două cruci de lemn, de ale „Junilor” din Braşov. La stânga se găsesc pungi şi cutii de păstrat praful de puşcă, din os din coarne de cerb, cu ornamente vrednice de luat-aminte. Intr'un dulap se găsesc păstrate vechi lămpi, „ştearţuri”, un felinar din piele de vită, apoi modele de lemn, pentru presat untul şi brânza. Urmează o preţioasă colecţie de ouă de Paşti, încondeiate, apoi obiecte casnice, beţe, bastoane, frumos tăiate cu cuţitul meşter.

Obiceiului „Junilor” dela Braşov i s'a dat atenţia cuvenită: vedem pe „Juni” cum vin, călări, junii albi, junii tineri, junii bătrâni, cu „surlaşul” în frunte („sfânta surlă” e o fluieriţă, la auzul căreia fiecare se închină şi-şi spune: „Slavă Ție, Doamne, că mi-a fost dat să aud şi anul ăsta sfânta surlă!”), cu „vătaful junilor”, numai aur şi argint pe cămaşa-i strălucită, cu cuşma ca a lui Mihai Viteazul, de-oparte; cu Țiganiii lăutari, cari vor fi aruncați, mai apoi, în „sac”, cu cel ce aruncă „buzduganul”, cu chervanele, în cari sunt încărcăți copiii și nevestele. Sunt multe păpuși, cari ne arată pe „Junii” aceștia, cum trec în Miercurea Paștilor pe lângă mormântul lui Andreiu Mureșianu, ca să cânte de trei ori „Christos a 'nviat” și „Deșteaptă-te române!”

În catul al doilea se află o secție *bisericească*, despre care va fi vorba altădată, apoi pânzele rămase după marele pictor român *Octavian Smigelschi*, cel care a zugrăvit și Catedrala noastră ortodoxă din Sibiu.

Pe lângă lucrările lui Smigelschi aflăm aici și pânze de ale pictorului român brașovean *Mișu Pop*. (Și despre acești pictori va fi vorba altădată.)

În catul al treilea, unde se află, înainte de schimbările întreprinse, magazinul obiectelor, cari nu erau expuse, s'au așezat spre vedere publică prețioase lucrări de ale pictorului Smigelschi (lucrări în peniță și altele) și ale unor pictori în viață: Albescu, Chidu, domnul și doamna Caba-daiev, H. Hermann, etc. *)

Cântecul mamei.

(De declamat de „Ziua mamei“.)

*Cu mâna albă, de domniță
Sau aspră mână muncitoare,
Purtând o floare la cosiță
Sau diademă lucitoare,*

*) Am urmat în cele de mai sus explicațiilor date de d-șoara Dr. Luiza Netoliczka, specialistă în materie; mâna dreaptă a dlui dir. al Muz. etnografic din Cluj, [Romul Vuia.

De legeni leagăn de mătăasă
 Ori biată albie săracă —
 O, mamă, inima-mi duiioasă
 În sfinte raze te îmbracă!

Ești tu, mereu aceeaș mamă:
 Un zâmbet cald în suferință,
 O fluturare de năframă
 La 'ntâiul ceas de biruință

Și de-ai rămas la țarm, uitată
 Și singură de-aci 'nainte,
 Nu pentru tine plângi deodată
 În rugăciunea ta fierbinte.

Durere, grijă, se destramă
 Când ne reverși o mângăiere,
 Ești Joia Patimilor, mamă,
 Și sfânta zi de Înviere.

Tu, care luminezi pustiul
 Și pentru noi oprești furtuna,
 Ți-am răstignit odată fiul,
 Tu ești jertfită 'ntotdeauna.

Măreață, sfântă, fără teamă
 E jertfa ta fără de răsplată.
 Pământul dă, dar cere, mamă,
 Tu dai și nu ceri niciodată!

*O, pentru toți care te chiamă,
Te plâng, te cer sau te visează,
Fii binecuvântată, mamă!
O, mamă, binecuvintează!*

VICTOR EFTIMIU.

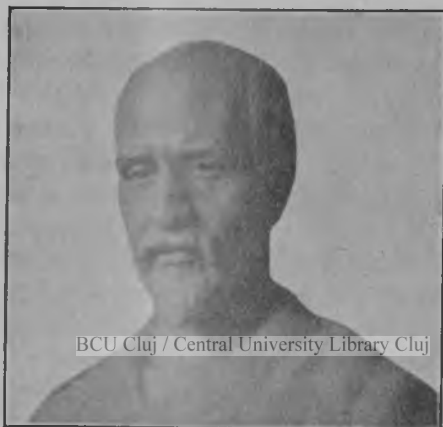
Gheorghe Coșbuc

a căpătat un bust în Sibiu.

Poetul îndrăgit al neamului, marele nostru scriitor-poet Gheorghe Coșbuc, a fost sărbătorit precum se cuvine în luna Iulie 1933, din partea Sibiului. O mână de inimoși tineri, cari fac parte din societatea numită „Acțiunea Românească”, a adunat ban lângă ban și a adus astfel prinos de laudă meritată aceluia, care în tinerețea sa, ca tânăr student, se plimba prin „Dumbravă” și pe „Sub arini”, scriind poezii, care de care mai frumoase, podoabe ale literaturii românești.

Cine vrea să ia o baie sufletească, adică: cine vrea să-și întremeze sufletul, rizând plin de sănătate, bucurându-se de frumusețile vieții acesteia

— acela să ia a mână volumele lui Gh. Coșbuc: „Balade și Idile“, „Fire de tort“, „Ziarul unui

GH. COȘBUC (bust de sculptorul Medrea.)
 pierde vară“, „Povestea unei coroane de oțel“
 și celelalte cărți ale sale.

Apărarea granițelor.

Știm cu toții că după războiul cel mare și
 încheierea păcii, granițele multor țări din Europa,
 au fost schimbate. Cele mai mari schimbări s'au

făcut la miază-noapte-răsărit prin renașterea statului polon, — împărțit vreo două sute de ani între Rusia, Austria și Germania, — iar în mijlocul Europei prin desfacerea împărăției Austro-Ungare. Din monarhia prăbușită s'a născut Cehoslovacia, s'au mărit ca teritoriu și populație: Jugoslavia și România. În urma acestor schimbări făcute în temeiul dreptății lui Dumnezeu și a oamenilor, ca fiecare popor să trăiască și să se conducă de el însuși, sub oblăduire națională, Ungaria a rămas între granițe cu mult mai strâmte decât înainte de războiu. Ungurii au ajuns și ei stăpâni pe soarta lor, în pământul lor național, și au încetat să mai poruncească Românilor, Croaților și Slovacilor, cari toți au intrat sub conducerea statelor lor naționale.

Ca în toate lucrurile omenești așa s'a întâmplat și acum: acei cari au câștigat s'au bucurat, cei cari au pierdut s'au supărat.

Este de însemnat însă că câștigul dat nouă și altora la încheierea păcii a fost un câștig drept și că cei supărați doreau ca nedreptatea să țină mai departe în ce ne privește pe noi, pe Sârbi, pe Slovaci. Austria a rămas o țărișoară neputincioasă, pierzând provinciile slave Boemia, Moravia, Galiția, Silezia. Ea însă a recunoscut că se face dreptatea cuvenită și a plecat capul.

Ungaria nu s'a putut împăca până azi cu nouile ei granițe. De patrusprezece ani umple lumea cu tânguiriile ei și cere mereu ca marile puteri să fie milostive și să poruncească a i se da înapoi pământurile și popoarele, cari prin tratatele de pace s'au dat altor țări. Ea n'a cruțat bani și osteneli să tipărească gazete și cărți în toate limbile Europei; în cari să arate marea nedreptate ce i s'ar fi făcut. A plătit și plătește cu bani grei gazete străine, cari să le apere cererile. Guvernele ungurești n'au nici o treabă mai arzătoare decât să samene nemulțumirea cu tratatele de pace în poporul lor, să-l adune la mari întruniri și să-l pună să jure că nu se va odihni până când steagul unguresc nu va fâlfâi din nou în Carpați. Ține armată ascunsă și cheltuesc bani mulți pe arme aduse din Italia. Miniștrii unguri sunt tot în drum: când la Viena, când la Berlin, când la Roma, să găsească aliați pentru o nouă luptă, pentru schimbarea granițelor de acum.

Se jeluesc pe toate tonurile că nu pot trăi câți sunt, că nu pot trăi singuri și cu pământul ce le-a rămas. Noi știm că pe vremuri naționaliștii unguri erau toți koșuthiști. Adică toți voiau să se desfacă de Viena și de Habsburgi, să rămână, cum spuneau ei, independenți.

Ei bine, dela încheerea păcii, nu mai știu cum ar face să se unească iar cu Austria, să aducă iar pe Habsburgi pe tronul Ungariei.

Iată ceea ce e greu de înțeles pentru firea unui popor plin de mândrie cum sunt Ungurii. Intr'adevăr, războiul cel mare și contractele de pace, lăsându-i pe Unguri stăpâni numai pe pământul locuit și muncit de ei și despărțindu-i de austrieci, au îndeplinit și idealul național unghuresc: i-a făcut slobozi pe soarta lor, luându-le comanda nemțească cu care nu s'au putut împăca nici odată. Astfel ei ar trebui să fie mulțumitori noiei orândueli și să se pună pe lucru, arătând lumii întregi ce pot face ei de săul lor, fără a jăcmăni neamuri străine și în deplină slobozenie națională.

Și, ni se pare, poporul lor adevărat, țărănimea unghurească dintre Tisa și Dunăre și de dincolo de Dunăre, țărănime, care nici odată n'au avut cunoștință că Ardealul sau Banatul ar fi „țară unghurească”, nici nu are gânduri de dorințe „revizioniste”. El trebuie să fie asmuțat anume, ca să ceară „Ardealul” sau alte regiuni, cari azi fac parte din România, Jugoslavia sau Cehoslovacia.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Șoimii și șolmanele din Sibiu (1933.)

Este însă de-asupra acestei țărâni un alt popor unguresc, grofii și baronii lor și mulțimea slujbașilor de stat, cari nu se pot împăca cu soarta și cari lucrează din răspuțeri, cu banii țării, să răstoarne pacea Europei și să ducă lumea la un nou războiu. *

* * *

Aceștia au agitat din răspuțeri dela încheierea păcii pentru revizuirea granițelor, dar opiniile lor au fost cu deosebire mari și au ajuns chiar primejdioase, mai ales în scurgerea anului 1933. Sprijiniți de Germania, care deasemenea vrea alte granițe și de Italia, care râvnește la bunul Jugoslaviei, reușind să câștige și bunăvoința unor cercuri politice și economice din Anglia, — Ungurii proclamă în 1933 o grabnică „revizuire“ a frontierelor. Pactul celor patru mari puteri: Anglia, Italia, Germania și Franța, în felul cum a fost mai întâi plănuțit, prevedea puțința revizuirii tratatelor de pace, pe cale „pașnică“.

Pe vremea aceea, ne-aducem aminte, — hăr-mălaia ungurească devenise asurzitoare și noi am fost siliți, întâia dată dela unire, să ținem adunări populare, în cari să arătăm că granițele noastre nu pot fi schimbate decât peste trupurile noastre.

Ungurii din Ardeal așteptau atunci — din clipă în clipă, să vadă venind honvezii...

Știm că pactul celor patru mari puteri, la opunerea hotărâtă a Franței, nu s'a semnat cum a fost plănuț de Berlin și Roma, ci într'o formă în care nu se mai pomenește de revizuirea tratatelor de pace.

Cu toate acestea noi trebuie să fim cu ochii în patru. Nu mai încapc îndoială că în ce privește apărarea granițelor României poporul nostru își are de mult hotărârea lui și își cunoaște datoria.

Pentru că și fără propaganda ungurească în străinătate noi știam bine gândurile Ungurilor și eram încredințați că chiar dacă ni s'ar arăta prietenii cei mai buni, nu putem avea încredere în ei.

Pentru noi e destul de neplăcut să vedem un popor, care strigă în gura mare că nu poate trăi din săul lui, că moare de foame cu laptele lui și-i trebuie smântâna de pe laptele vecinului.

Că au fost obișnuiți așa — nu țărănimea ungurească, care a trăit și trăiește din săul său, ci pătura de de-asupra — nu mai încapc îndoială. Dar că a fost o groaznică nedreptate pentru alții, iarăși e adevărat.

Orice învăț trebuie să aibă și desvăt, atunci când el e rău sau trăiește din nedreptate.

În fața acestor sentimente și porniri ungu-rești față de noi, desigur că poporul românesc nu se va pregăti la atac, dar se pregătește de 15 ani de apărare. Nu numai prin alianțele, cari fac Mica Antantă, Cehoslovacia, Jugoslavia și noi, ci prin pregătirea noastră de acasă, atât materială, cât și sufletească.

Cu toate alianțele și tovărășiile, puterea adevărată îți rămâne în clipele grele, tot numai aceea pe care o ai tu, la tine acasă, în neamul tău și în țara ta. Pregătirea cea mai temeinică a sufletului românesc pentru ceasurile de primejdie e conștiința și convingerea, care trăiesc în fiecare român că noi suntem *în drept* să stăpânim ce avem acum. Fiindcă e pământul nostru și că, prin urmare, noi avem *datoria* să ne apărăm, să nu lăsăm să ni se răpească iar dreptul nostru. Pentru fiecare din noi Țara Românească e o ființă vie și ori în care parte ar fi atacată sau s'ar încerca să fie încolțită, durerea va simți-o întregul popor și ca un om, c'un singur gând și suflet, ne vom scula s'o apărăm de orice încercări revizioniste.

I. AGÂRBICEANU.

Dela frații noștri din Jugoslavia.

În sfârșit s'a putut subscrie un Acord, o convenție bisericească, între România și Jugoslavia, ca fraților noștri din statul învecinat și prietin să poată să se bucure de o viață bisericească, culturală omenească.

Iată la ce rezultat au ajuns comisiile, cari s'au întrunit în Carlovitz (Jugoslavia) — noi, românii, având în fruntea comisiei pe I. P. Sf. Sale Mitropolitul Nicolae al Ardealului, pe P. S. Sa Episcopul Grigorie al Aradului și pe dl prof. univ. Dr. Silviu Dragomir :

„Conform acestui Acord se va înființa o *episcopie românească*, cu sediul în Vârșeț, constituită din parohiile ortodoxe românești rămase în Banatul jugoslav și una sârbească, cu sediul în Timișoara, pentru sârbii ortodoxi rămași în Banatul românesc. Fiecare va fi condusă de câte un vicar episcop. Acestor două eparhii li s'a garantat prin Acord o largă autonomie, în virtutea căreia vor putea să-și conducă exclusiv prin organele lor toată viața bisericească. Eparhia românească din Banatul jugoslav se va conduce după Statutul Șagunian, partea referitoare la eparhie, cu mici adaptări la noile împrejurări, iar eparhia sâr-

bească din Timișoara se va conduce după constituția Mitropoliei din Carlovitz, dinainte de războiu. Eparhia românească va avea două corporații bisericești: Adunarea eparhială și Consiliul eparhial. Adunarea eparhială constă din $\frac{2}{3}$ mireni și $\frac{1}{3}$ clerici și este cel mai înalt for în chestiunile, cari nu privesc dogmele. Ea alege pe episcop. Pentru chestiunile dogmatice și spirituale se va constitui o comisiune compusă din câte doi delegați ai Sf. Sinoade ale celor două țări. Această comisiune se va întruni de câteori se va ivi trebuința și anume în Vârșeț pentru chestiunile, cari privesc episcopia românească de acolo, fiind prezidată de un membru sârb și în Timișoara pentru chestiunile episcopiei sârbești, prezidând un membru român. O chestiune, care cade în competența acestei comisiuni este bunăoară să censureze pe episcopii aleși ai celor două eparhii. Până la înființarea unei școli teologice la Vârșeț, preoții vor putea studia în instituțiile teologice din România.

Acordul exclude exercitarea unilaterală, adică numai într'o parte, din cea sârbească sau românească, a jurisdicției asupra acestor două eparhii, ci numai *in solidum*, fiind întrunite ambele părți în comisie. Este creat prin aceasta un sistem de *cooperafie*, pentru jurisdicția în colaborare a unor

Corurile Astrei din Așrig și Boița (1933.)

fragmente *naționale* existente pe teritoriile străine. Desigur această soluție (deslegare) e conformă cu spiritul canonic, întrucât principiul cooperăției stă în linia canoanelor. Totuși, trebuie să recunoaștem că s'a făcut prin aceasta un pas înainte în evoluția dreptului canonic".

Să sperăm că pentru frații noștri din Banatul jugoslav începe o viață bisericească înfloritoare.

Ce poate un sat românesc după războiu :

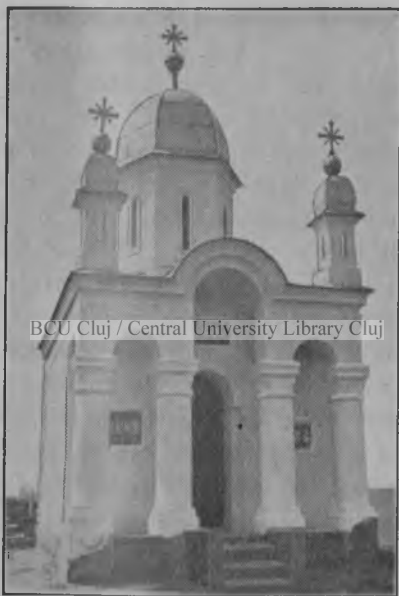
Ridică un monument-capelă.

Veste bună și întremătoare ne-a adus despărțământul „Astrei” *Vințul de jos*.

Până când auzi din multe părți vai și of, în zilele noastre de izbeliște — bravii conducători ai despărțământului (în frunte cu părintele Constantin Oancea, președ. despărț. și membru corespondent în comisia monumentelor istorice ale Transilvaniei) au găsit clipe potrivite ca să-și mai și ridice sufletele și s'au pornit să înalțe un sfânt locaș de mulțumită Domnului, că s'a înfăptuit unirea națională, în comuna fruntașă Cioara.

Din raportul sosit la Asociațiune aflăm amănunte, cari trebuiesc date mai departe ca *exemplu*

și pentru alte sate de ale noastre. Monumentul acesta — capelă — a cărui icoană o aducem și noi

Monumentul-capelă din Cloara.

— a costat vreo 200.000 de lei. *Toți fruntașii și întreg poporul au contribuit ca să se ridice.* Cărămida avea să fie dusă în centrul comunei pe o

colină de 200 metri înălțime, care stăpânește toată valea Murășului, între Vințul de jos și Orăștie. *Cărămida a fost dată din mână 'n mână, de câte 600 de oameni, în decurs de 2 zile, din sat până 'n vârful colinei. „Apa trebuincioasă 'au dus-o copilele și femeile, ca paus pentru moșii și strămoșii, morți în jugul iobăgiei“, scrie raportul.*

În frontispiciul capelei sunt așezate, în pereți, trei pietri dela două curți nemeșești, unde locuitorii comunei fuseseră iobași. Pe o piatră se poate ceti 1848, pe alta 1914—1919, pe a treia 1922. „Până în 1848 nici locul de sub casă nu era a bietului om“.

Fapta aceasta a celor din comuna Cioara merită toată lauda. În multe comune ar trebui să se ridice astfel de capele, cu tot atâta entuziasm, ca să-și amintească cei ce bârfesc toate din zilele noastre, ce au fost înainte vremuri și să dea o rugă de mulțumită Domnului.

Onoare conducătorilor și sătenilor din Cioara!

Gânduri și fapte de ale despărțămintelor noastre *)

Pentru ca să se vadă ce suflu prielnic, de primăvară, trece prin despărțămintele noastre — lăsăm să urmeze câteva gânduri și fapte de ale despărțămintelor noastre. Ar fi foarte cu cale ca cetitorul atent să se întrebe, la fiecare însemnare de aici: *dar în despărțământul meu cum stau treburile? Ne frământă și pe noi cutare și cutare gând? N'ar fi bine să avem și în ținutul nostru așa ceva?*

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Anchete zooeconomice, cu specialiști, anchete în cari se constată ce bucurii și dureri au țăranii pe sate cu creșterea vitelor, cu pădurile, cu pășunatul — s'au început de desp. Sibiiu.

Biblioteci au donat: La desp. Blaj, adun. gen., comuna Ciufud, dela fiul comunei R. Simu, fostul secr. al „Astrei“, bibl. cu 272 cărți legate, cu registru, regulamente și fond de 5000 de Lei. „Sală de lectură“ a înființat (cu o bibliotecă) desp. Târgu-Secuiesc, în orașul T. S.

*) Toate informațiile de față le-am luat din rapoartele pe anul ce a trecut. Dacă lipsește ceva, nu e vina noastră.

Biserici au fost *dăruite* cu *cărți și icoane*:
 Desp. *Reghin* (două, precum și o *troiță* românească);
 Desp. *Săcuieni* (contribuit la ridicarea bisericii),
 Desp. *Tg. Mureș* (o *troiță*); capelă-monument a
 fost ridicată în comuna *Cioara* (desp. *Vințul de jos*).

Bolnavi, consultații gratuite au dat medicii —
 conferențieri din desp. *Cluj*; *Sibiu*; *Reghin* (28 bol-
 navi de oftică, 724 de sifilis); *Anchete sanitare*
 pe *sate* (cu fișe personale) a făcut, într'unele sate,
 desp. *Sibiu*; *Timișoara* (a ținut cursuri speciale
 pentru combaterea tuberculozei);

Cărți de școală la copiii săraci au împărțit
 desp. *Reghin*; *Sighet*; *Tg. Mureș*;

„*Case naționale*“ *model* au ridicat în timpul
 din urmă: Desp. *Brașov*, în comuna *Vlădeni* (dând
 100.000 Lei); Desp. *Cluj*, plănuiește pentru com.
Feleac; Desp. *Mociu*, în com. *Frata*; Desp. *Ora-
 vița*, în com. *Rechitova* (a 7-a casă naț.); Desp. *Să-
 cuieni*, (jud. Bihor); Desp. *Sighet*, (plănuiește pentru
 com. *Săpânța*, sătenii dând mâna de lucru); Desp.
Zlatna (plănuiește una pentru *Zlatna*).

Cinematograf științific are desp. *Săliștea-Si-
 biiului*, dăruit de Ministerul Muncii. *Schiopticon*
 a dăruit dl Dr. Pomp. Ciolan, desp. *Timișoara*.

Un „*Conservator muzical al Astrei*“ există
 în *Brașov* (desp. *Brașov*).

Casa fărănească din Ruși (Jud. Sibiu.)

Cor bisericesc al „Astrei“ are desp. Miercurea Ciuc.

Coruri de ale „Astrei“ înfloresc în: Desp. Braşov; Desp. Oradea; Săcuieni (jud. Bihor); Săliştea Sibiului; cele 24 coruri înfiinţate de desp. Sibiu în 24 comune se pregătesc pentru o întrecere corală; Sighet (şi orchestră!);

Cursuri de analfabeţi s'au ţinut de: desp. Mociu;

Cursuri de conducători de coruri săteşti, cum au fost cele dela Sibiu (1932) cere desp. Codlea.

Cursuri de impletit, la iarnă, pregăteşte desp. Tg. Mureş, în comunele de pe Valea Nirajului, apoi un răsboiu de ţesut covoare şi porturi fără-neşti, tot pe acolo.

Cursuri pentru muncitori, au ţinut: Desp. Sf. Gheorghe (pentru muncitorii dela „Fabrica de tutun“);

Daruri economice. Desp. Reghin a împărţit 10 hrănitore de pasări şi multe ouă de rassă; desp. Sighet: 5000 puieţi de măr, 11 truse de altoit, 10 cutii medicamente, 10 coşuri sistematice pentru albine, 100 Kgr. porumb.

Expoziţii de copii, de porturi frumoase, ţărăneşti şi întreceri de dansuri naţionale au aranjat: desp. Blaj; Braşov; Oraviţa (la Bozovici, Oraviţa

— etnografică, istorică, industrială, de pictură, de sculptură băunănească); *Reghin* (a premiat 200 persoane pentru costume naționale, cu decorații, având inscripția: „Credință, neam și țară”); *Sibiiu*; *Sighet*;

„*Fanfara țăranilor Astra*“, *Orăștie*. (Desp. *Orăștie*) cântă la procesiunile bisericești, la înmormântări, la colindele de Crăciun și dă reprezentării teatrale pentru țărani. — Desp. *Săliștea Sibiiului*;

Organ de publicitate, săptămânal, are desp. *Sighet* „*Astra*”; desp. *Brașov*, tot la 2 luni, „*Țara Bârsei*”;

II. *Piesele teatrale jucate de despărțămintele noastre*. Ca să dăm indemn și să servească drept control și altor despărțăminte — arătăm aici piesele teatrale pentru diletanți, de cari avem știre că s'au jucat în anul trecut în despărțămintele noastre.

Desp. Blaj: comedia „*Păcală la teatru*”.
Desp. Cluj: comedia „*Să numai spui la nime*”, de *Petre Olariu* (Petrea Dascălul); „*O ședință comunală*”, de *Gh. Stoica*; „*Gardul fermecat*”; „*Păzitorul de noapte*”; „*Tinerețe — nebunețe*”; „*Ghiveciul țigănesc*”; „*Treanca - fleanca*”; „*S'a stricat lumea!*”; „*Țiganul în aeroplan*”; „*Un traidomnesc*”;

„Dușmanii“; „O viișoară“ (O. Prie); „Puiul codrului“; Desp. Copalnic-Mănăstur: „Zorile“, (Șt. O. Iosif) și „Insurăm pe Victor“; „Peșitorii“ și „Arvinte și Pepelea“ (V. Alecsandri); „O șezătoare“ (G. D. Mugar): „Mireasa“ (Th. Speranță); „Țiganul notar“; „Ulciorul fermecat“; „Mana vacilor“; „Doctorul știe tot“; Desp. Dumbrăveni: „Poemul Ūnirii“ (Zah. Bârsan) și o „scenetă originală“ de D. Str. Scurtu; Desp. Maramureș: „Punctul negru“; Desp. Miercurea-Ciuc: „O noapte furtunoasă“ (Caragiale); Desp. Mociu: „O scrisoare pierdută“ (Caragiale); Desp. Reghin: „Dezertorul“; Desp. Săcuieni (jud. Bihor): „Creditorii“ (Alecsandri), un tablou din „Năpasta“ (Caragiale); Desp. Teliu: „Cinel-Cinel“ (Alecsandri) și „Primărie în ȱigănie“.

Școală de bibliotecari pentru bibliotecile sătești vrea să înceapă desp. Brașov.

Monumente și plăci comemorative (amintitoare despre locul nașterii sau al șederii în locul acela) au ridicat sau desvelit: *Despărțământul Alba* — are adunați 600.000 Lei (împreună cu Asoc. învățătorilor ardeleni din Cluj) — pentru un monument al eroilor naționali: *Horea, Cloșca și Crișan*. Va desveli în viitorul apropiat tabloul: „*Intrarea lui Mihai Viteazul în Alba-Iulia*“. Desp.

Braşov are deja 133.000 Lei pentru un monument lui *Andrieu Murăşianu*, cântăreţul naţional, autorul lui „Deşteaptă-te Române”. — Desp. *Oradea* — monumentul *I. Ciordaş*, martirul ideii naţionale din Biharia. — Desp. *Orăştie* — 20 ani dela moartea aviatorului *Aurel Vlaicu*. — Desp. *Târnava-mare* (Sighişoara). Plăci comemorative în *Caşa* la casele natale ale învăţătorilor *Aron Pumnul* şi *I. Popescu* — apoi în satul lui *Z. Boiu*. — Desp. *Sighet* a desvelit portretul *M. S. Regelui Carol II.* — Desp. *Tg. Mureş* — a contribuit la monumentul eroilor, căzuţi la *Pietriş*.

Muzeu etnografic administrează desp. *Făgăraş* în oraşul *Făgăraş*. Biblioteca Central University Library Cluj

Sătenii, cari au cetit cele mai multe cărţi în decursul anului, au fost premiaţi din partea desp. Sibiiu.

Sărbătorirea a unor fii mari şi însemnaţi ai neamului au avut: Desp. Caransebeş: Eutimie Murgu, General-Traian Doda, Dr. Iosif Sârbu, — Desp. Oraviţa — memoria lui Simeon Manguica şi Damaschin Bojinca. Desp. Tg. Mureş, „troiţă” tribunului Vasile Pop din Nasna.

Şcoli au fost dăruite cu aparate de gimnastică, paralele, sul, scară — de desp. Reghin, (de preşed. Dr. Eug. Nicoară).

„*Șoimii Carpaților*“ au prins rădăcini și prin satele noastre, afară de orașele Cluj, Sighet; Desp. *Mociu* a sfințit un drapel al secției sale; *Sibiiu* (100 membri activi, 300 ajutători);

Somerii (cei fără de lucru) au fost ajutați din partea: desp. *Mociu*; desp. *Reghin*; tot desp. *Reghin*, de Crăciun cu Reun. Fem. Rom., a dat 21 rânduri de haine, ghete, bani familiilor sărace;

Studentii universitari români au sprijinit propaganda culturală din greu în desp. *Cluj*, în desp. *Teliu*;

„*Universitatea populară*“ a ținut desp. *Sibiiu*, cu rezultate foarte frumoase, în orașul *Sibiiu*.

„*Scoala superioară țărănească*“ — timp de 5 săpt. — a ținut *Sighetul*, cu îndrumări de „a da sătenilor adevărată cultură țărănească, cunoștințe de gospodărie și de viață cetățenească, însă nu cunoștințe teoretice, ci aplicări practice“;

Ce ne scriu două despărțăminte în rapoartele lor și un program model dela un „festival“. Din raportul desp. *Reghin*: „Acest desp., ca și un copil al Asociațiunii culturale, a ținut să se străduiască din răputeri de a se face, pe lângă toată modestia sa, vrednic de mama sa. S'a străduit să ducă la îndeplinire porunca ei, a auzit chemarea ei, a simțit chemarea ei, s'a bucurat

de mărirea ei și a dorit întărirea ei. A avut și acest despărțământ *greutăți*, pe cari le-a dus pe umeri cu bărbăție, a avut *piezeci*, peste cari a ținut să salte, a avut *lupte*, pe cari le-a dat învingător, a avut *jertfe*, pe cari le-a făcut cu creștinească credință. Toate acestea s'au îndeplinit cu gândul la secerișul ce-l dorea să fie bogat, care seceriș acum se face și rodul ei vi se aduce, ca talanții neingropați ai evangheliei, pentru ca să nu fie osândire, ci sporire în cele bune";

Desp. Copalnic-Mănăstur scrie, că în urma propagandei culturale a „Astrei”: „sătenii devin mai înțelegători, știu mai bine a-și cultiva pomii, a-și crește copiii, a îngriji vitele, duc o viață casnică cinstită și dau o atențiune mai mare bisericii și școlii. Simțământul național este mai dezvoltat, protestând cu toată tăria și din tot sufletul contra celor cari încearcă a înșchimba hotarele țării noastre”.

„Relele cauzate de războiu încep să dispară, ideile subversive nu mai prind. Cu un cuvânt țăranul român din părțile acestea a progresat mult față de starea lui dinainte de fericita unire”.

Un *program-model* ne dă *desp. Timișoara* pentru 1 Decembrie, de aceea îl reproducem aici:
1. 1. *Imnul Regal*. --- 2. *Cuvânt de deschidere* (pre-

- ședintele desp.) — 3. *Prefectul jud.*, președintele Uniunii ofițerilor de rezervă, președintele Cercului studenților, etc. (se poate completa în alte localități) — 4. *Ardealul* (versuri de *Mircea Rădulescu*). — 5. *Istoria unității naționale în istoria poporului nostru*. Conferință. — II. 6. „*Pe-al nostru steag*“ (cântare). — 7. „*Poemul Unirii*“, (versuri de *Mircea Rădulescu*). — 8. *Deșteaptă-te Române* (cor). — 9. *Decebal către popor* (versuri G. Coșbuc). — 10. *Ești Regină*, de *Velceanu* (cor). — 11. *Pământul românesc* (versuri). — 12. *De la Nistru pân' la Tisa* (versuri de *Eminescu*). — 13. *Pui de lei*, de *I. Vidu* (cor).

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Măcelarul cel erud și pasările.

Pe o insulă minunată din Italia, numită Anacapri, într'un sătuc, San Michele (Sfântul Mihail), trăia odată un doftor svedian vestit. Doftorul acesta era mare meșter. Se pricepea de minune la operații, de i se dusesse vestea și povestea, și la Paris și la Roma și la Londra, iar când voia să mai răsufle puțin și să se odihnească numai că se lăsa în sătucul dela San Michele, unde pe vremea împăratului roman Tiberiu, se ridica un

palat strălucit, ale cărui ruine numai că ieșeau la iveală, din când în când, dacă își luau oamenii osteneala să le desgroape.

Poporul italian de pe insula Anacapri era plin de credințe deșarte, moștenite din străbuni, cu toate acestea era bun de inimă, cuviincios, dând cinstea cuvenită marelui doftor.

Doftorul din Suedia era om odată! Iubitor de oameni, ajuta pe cât îl lăsa punga, da sfaturi și doftorii sărântocilor și mai cu samă ținea mult la animale. In casa doftorului găseai câni de toate soiurile, ba chiar și câte o maimuță mai mare, domesticită, și fel de fel de pasări, cântătoare, vesele, bine îngrijite.

Care nu fu supărarea doftorului ăstuia iscusit când află că pe insula Anacapri s'a cuibărit răul obicei de a stârpi cu nemiluita pasările. Chiar și biserica din San Michele lăsa să se întâmple așa ceva! De ziua Invierii era obiceiul, care dăinuia cam de 2000 de ani, ca să se întindă curse, capcane, în fiecare vie — pe-acolo sunt multe și minunate vițe de vie — și în fiecare măslin. Așa se prindeau, încă din ziua întâi a săptămânii patimilor, sute și sute de păsărele și copiii satului le legau de piciorușe cu câte o sforcică, chinându-le să sboare așa pe ulițele

satului. Asta voia să amintească creștinilor porumbul sfânt, pe care aveau apoi să-l lase slobod, în biserică, în ziua Învierii, ca simbol al credinții. Chinuri pentru bieteles păsărici, pentruca să se bucure creștinii! Ce lucru necreștinesc! Așa vedea doftorul cum bieteles vietăți dedeau, neputincioase, din aripă, cum se izbeau cu capul de tavanul bisericii și cum cădeau, ca să moară mai apoi ca vai de ele. Greu i-a venit doftorului să se ia în poară cu locuitorii satului, dar tot a plătit pe crâșnic, de l-a lăsat în podul bisericii, ca să spargă câteva ferești și să scape viața cel puțin la câteva din pasărele astea amărâte.

Oricât de iubitor de pasări era doftorul, de multe ori îi venea să dea pasărilor un semn în largul mării, să nu care-cumva să se apropie de insula Anacapri cea frumoasă, care pentru oameni era mumă, dar pentru ele era ciumă. Le-ar fi speriat, de ar fi putut, să sboare mai departe, ca rațele sălbatice, spre miază-noapte, spre țările nordice, fiindcă acolo nu le aștepta soarta mașteră de pe insula italiană. Adecă ce era? Bieteles pasări sburau de peste Ocean și se odihneau înainte de a pleca mai departe, spre țările, unde se născuseră și unde își aveau cuiburile. Mii și mii de porumbi sălbatici, sturzi cântători, turtu-

rici, sitari, prepelițe, presuri galbene, ciocârlii, privighetori, codobaturi, cizi, rândunici, pitulici, prihori și alte păsărele cântătoare, migrau, ca să poată mai apoi să-și dea concertele prin pădurile tăcute și prin țarinele dela miază-noapte. Sosirea lor se întâmpla la Anacapri să fie pe la răsăritul soarelui, dar în zadar cercau cântărețele să sboare mai departe, fiindcă de pe la stâncile țarmurilor până pe coastele dela Monte Solaro și Monte Barbarossa erau așezate, de mâni crude, omenești, mreje și lați, cu nemiluita. Seara numai că le aruncau oamenii pe bielele pasări, fără de apă și fără de nutremânt, în colivii de lemn, ca să le trimită mai apoi, cu vaporul, la Marsilia, în țara franțuzească, pentru restaurantele elegante din Paris, ca să fie mâncate acolo ca „trufandele“.

Negoțul acesta era o afacere foarte bănoasă. De sute de ani a fost insula Capri o reședință episcopescă — cu venitul numai și numai din vânzarea pasărilor prinse astfel. În Roma îi spuneau oamenii episcopului din Capri: „il vescovo delle quaglie“ (episcopul prepelițelor).

Și știți cum prindeau pe bielele păsărele? Ca să le momescă, ascundeau, în desiș, între lații mrejelor, păsăruici, cari chemau într'una, neîncetat, zi și noapte, până ce mureau. O minte

drăcească a născocit momeala aceasta: oamenii scoteau ochii păsăruicilor, cu ace înroșite în foc, și așa erau ele silite să cânte mereu, până ce nu mai puteau răsufla din gușuliță. Obiceiul acesta barbar fusese folosit încă de pe vremea grecilor și a romanilor și mai dăinuiește — spre rușinea omului — și în zilele noastre, pe coastele sudice ale Spaniei, ale Franței, Italiei și Greciei. (În Italia este interzis prin lege, dar se obicinuieste într'ascuns.)

Puține pasări dintr'o sută pot înfrunta operația, dar tot e „rentabilă“ afacerea pentru locuitori, deoarece o prepeliță orbită costa 25 de lire pe insula Capri.

Timp de șase săptămâni, primăvara, și șase săptămâni, toamna, era întreagă coasta dela Monte Barbarossa, dela cetatea în ruină până la zidul grădinii din San Michele, la poalele muntelui, plină cu fel de fel de mreje de prins pasări. Vânătoarea aceasta nemiloasă aducea câteodată o mie de victime la zi.

Muntele cu pricina era proprietatea unui țăran, fost măcelar, învățat în orbirea pasărilor.

Acesta era singurul dușman al doftorului nostru, afară de alt doftor, un cârpaci, care credea că svedianul îi face concurență.

De când s'a lăsat doftorul svedian în Anacapri a declarat războiu crudului îmbogățit de pe urma bietelor vietăți nevinovate. Mai întâi și mai întâi s'a dus doftorul nostru la prefectul din Napoli, orașul italian cel mai apropiat. Mai apoi s'a îndreptat și la autoritățile stăpânirii, din Roma. Intr'amândouă orașele a căpătat răspunsul că n'au ce-i face măcelarului, fiindcă muntele e al lui și el e stăpân pe pasările, cari se rătăcesc pe acolo:

Doftorul nu s'a dat bătut, a cerut o audiență la una din „cele mai înalte doamne“ din Italia. Doamna l-a primit cu surâsul binevoitor pe buze, l-a invitat la masă chiar, dar care nu i-a fost durerea când a cetit doftorul pe cartea de bucate dela masa oferită lui: „pastete din prepelițe umplute“! Chiar și Papa nu i-a putut da ajutor.

Amărât s'a întors doftorul pe insula Anacapri și s'a gândit să apere singur pe nevinovatele cântărețe. Cumpărase un tun de doi punți, lăsat de englezi, în 1808, în grădina ce o stăpânea acum și a curățit tunul de rugină, dând poruncă să tragă cu el tot la cinci minute, dela miezul nopții până la răsăritul soarelui.

Nădăjduia că astfel o să-i reușească să sperie pasările, cari s'ar încumeta să sboare spre iadul lor pământesc, spre muntele măcelarului.

Măcelarul l-a dat pe doftor în judecată, zicând că îi zădărnicește meseria. Judecătoria l-a și osândit la 200 de lire; despăgubire.

Atunci s'a gândit doftorul la câinii săi. I-a învățat să latre cât era noaptea de lungă, cu toate că așa își pierdea și stăpânul lor noaptele. Ce s'a întâmplat însă? Peste câteva zile găsi doftorul pe unul din câinii săi iubiți mort — când i s'a uitat în intestine, a descoperit arsenic, veninul acela puternic. În noaptea următoare a stat doftorul de pândă și a prins pe omorător, cum era pitit după zidul grădinii. Omorătorul n'a scăpat cu fața curată, dar măcelarul, iarăș l-a dat în judecată și judecătoria a osândit pe doftor, fiindcă s'a atins de un om, la o pedeapsă de 500 de lire.

Ce să se facă doftorul? Ii era milă de bieteles păsărele! A întrebat pe măcelar cu cât vinde muntele. Măcelarul i-a spus un preț, care era de o sută de ori mai mare decât prețul locului. A vândut doftorul o icoană iubită, a Maicii Domnului, apoi un vas prețios, grecesc, ca să-l sature cu bani — dar când s'a apropiat de stăpânul muntelui a primit, drept răspuns, un rânjet scârbos și urcarea cu încăodată pe atâta a prețului. Aici lovise în plin măcelarul! Doftorul ajunsese aproape

la desnădejde. Nu știa cum să pună capăt măcelăririi fără de inimă. Și-ar fi dat întreagă averea, numai să ajungă stăpân pe muntele măcelarului.

Ca să-și mai uite de durere, apucă doftorul o luntre și plecă spre Monte Cristo (spre muntele lui Christos), ca să nu se mai întoarcă decât numai când va fi încetat în anul acela migrarea pasărilor.

Când s'a întâmplat ceva, ce-a schimbat cu totul mersul lucrurilor: măcelarul a căzut greu bolnav. Trăgea să moară! El, bogătanul, el, stăpânul încrezut din San Michele! Dădea acum să-l citească la biserică de două ori pe zi — de fiecare rugăciune — câte 30 de lire! Era doară unul din cei mai bogați oameni din sat! Ce-i ajuta însă banii *acum*?!

Către seară se apropie preotul satului, Don Antonio, de doftor și-l rugă, pentru numele lui Dumnezeu, să vină și să vadă ce lipsește omului ajuns la aman. Cei din sat nu știau ce boală are măcelarul.

Doftorul satului, cărpaciul, spunea că are aprindere de plămâni. Farmacistul sta să jure că l-a lovit damblaua. Bărbierul da cu socoteală că i se trage din căldura prea mare a soarelui. O moașe era de părere că-i e din sperietură. Părintele satului, care vedea pretutindeni un „mal'

occhio" (ochiul cel rău = vrăjitorie), fiindcă era un înapoiat, credea în vrăji.

Doftorul svedian n'a vrut să se ducă la bolnav. Spunea că n'a fost nici odată doftor de meserie pe insula Anacapri, că numai de cei săraci i-a fost milă și i-a lecuit, și că doftorul localnic, care și așa este în comună, să-și facă datoria pe deplin.

Mare pacoste! Bolnavul se sbătea în așternut și cerea pe doftorul cel străin!

Bine!, i-a trimis vorba doftorul milos, bine, va veni, dar numai cu o condiție: să jure, în fața părintelui, pe sfânta cruce, că — dacă o să scape cu viața — ~~nu are să mai orbească~~ *nici o păsărică*, cât a fi și-a trăi și că are să-i vândă muntele, pe prețul cel mare de acum o lună.

Nu, niciodată! Bolnavul se svârcoli în pat, încruntă din sprâncene, scrâșni din dinți. — Nu! La așa ceva nu se va învoi el odată cu capul!

Noaptea a cerut și i-au cetit sfântul maslu.

Când se crepa de ziuă — veni părintele, iarăș, la doftor.

— „Domnule doftor!“ — „Ce-i?“ — „Bolnavul“... — „Bolnavul s'a învoit! A jurat pe cruce ce-ai dorit dumneata!“ — „Atunci e bine!“ zise doftorul și se pregăti să plece la măcelarul bolnav.

După două ceasuri i-a scos bolnavului din partea stângă a pieptului o jumătate litră de puroi, spre marea mirare a doftorului cărpaci și spre lauda sfântului din sat.

Miracolo! Miracolo! s'a întâmplat o „*minune*“, spuneau sătenii pe șopotite.

... Și de atunci Monte Barbarossa este un crâng sfințit al bietelor cântărețe!

Mii și mii de pasări migratoare se odihnesc pe coastele insulei, în fiecare toamnă și primăvară — la adăpost de orice oameni bătărași sau animale ce le-ar putea cășuna vreun rău.

Câinii nu mai au voie să latre la San Michele, când pasările câștigă puteri pentru nouăle lor sboruri, — pisicile au la gât câte un clopoțel, ca să dea de știre păsăricilor că se apropie, — iar maimuța Billy stă închisă în colivia sa, ca să nu stărnească pe trimisele cerului, sub cerul binecuvântat al frumoasei Italii. *)

ILIE MARIN.

*) După Axel Munthe: „Cartea din San Michele“.

Cântece și Chiuituri de prin Țara Oltului.

Culese de *Victor Poșa*, învățător.

Place-mi bădița din Șinca,
Că-mi dă gură pe nimica,
Place-mi badea din Ohaba,
Că-mi dă gura pe degeaba,
Iar bădița dela noi —
Când dă gură, cere boi.

Aseară și-alaltă seară
Fluiera badea pe-afară.
Fluiera 'n mânia mea,
Că el și-a găsit alta.
Las' să-și găsească și-o mie
Că tot nu-mi seamănă mie,
Nici la față, nici la dos,
Nici la mersul meu frumos!

Iconiță, iconiță,
Iconiță zugrăvită,
Zis-a badea că-s urâtă,
Urâtă ca tina 'n tău!
Las' să fiu, că nu-mi stă rău!
Urâtă-s ca tina 'n vale,
Las' să fiu, el ce bai are?

Sunt urâtă și-am mai fost
 Și n'am iubit lucru prost.
 Sunt urâtă și-'oiu mai fi.
 Om frumos tot 'oiu iubi!

Dar tu, bade, așa-i gândit:
 Că eu sunt fir de găsil,
 Că tu ești bujor de munte
 Și eu sunt gunoi din curte,
 Insă, bade-așa să știi;
 Că gunoiul ploaia-l spală
 Și tot e de trebuială;
 Bujorul de veștejește,
 Nimănui nu-i trebuiește!

C'am fost floare inflorită,
 Astăzi sunt de vânt pălită,
 Incât nimeni n'ar mai crede;
 Floare-am fost ori — iarbă verde?
 Susu-i dealul cu doru',
 Ară badea cu plugu',
 Alătura cu drumu'.
 Mână-ți, badeo, boii tăi
 Nu te uita 'n ochii mei!
 Ochii mei is doi cealăi *),
 Inșeluie ochii tăi,

*) Inșelători — după ungurește.

*Ochii mei sânt de coprine
Te 'nșeluie și pe tine.*

*Iacă, bade, luna-i sus,
Cine-a fost voinic, s'a dus
Iacă, bade, luna-i jos,
Cine-a fost voinic, s'a 'ntors,
Răσαι lună și te suie
Și fii badii de soție,
De-aici pân' la Orăștie,
Dela Orăștie 'n jos,
Du-te, bade, sănătos
Ca un trandafir frumos;
Când îl bate vântu 'n jos,
Umple casa de miros,
Când il bate vântu 'n față
Umple casa de dulceață.*

*Frunză verde, foi de tei,
Uite bade 'n ochii mei —
De vezi: poți trăi cu ei?
De-i vedea că nu-i putea —
Iubește, badeo, alta;
Una cu cosița neagră
Să-ți fie, badeo, mai dragă!
C'al meu păr e castaniu,
Ori dragă nu pot să-ți fiu!*

De-ar fi lăsat Dumnezeu :
Ce iubești, să fie-al tău !
Dar Dumnezeu n'a lăsat.
Ce iubești să părăsești
Și să iai ce nu gândești.
De s'ar lua, care sunt dragi —
N'ar mai fi frunză pe sagi !
De s'ar lua, care sunt veri,
N'ar mai fi frunză pe peri.
Dar se iau cam pușintei —
Toată frunza îi pe ei.

Măi bădiță, câne blând,
Nu mă mai face să plâng !
Că atâta m'ai făcut,
Ca pe câne te-am urât ;
Te-am urât, badeo, pe tine,
Te-am urât ca și pe-un câne,
Că nu vîi seara la mine !
M'ai învățat sărutată
Și m'ai lăsat supărată ;
M'ai învățat să iubesc
Și m'ai lăsat să doresc !

Măi bădiță, strugur bun,
Rupete-aș și nu mă 'ndur ;

Te-oiu lăsa și ti-i usca
 Și te-a rupe galbina,
 Galbina îi dușmănoasă
 Și pe maica mânioasă,
 Că ce m'a făcut frumoasă!

Prin pădure, prin Dumbravă,
 Trece-un părău cu otravă:
 Otrăvi-s'ar fetele,
 Care-mi poartă grijile.
 Otrăvi-s'ar dușmana,
 Cari nu mă poate vedea!

BCU Cluj / Central University Library Cluj
 Badeo, mândrulița ta,
 Car' ți-ai prins-o acumă,
 I-'naltă ca săcara
 Și galbenă ca ceara.
 Io-s micuță ca grâu'
 Și roșie ca focu'!

Maică, dușmanele mele,
 De-ar avea ele putere,
 M'ar tăia, m'ar face lemne:
 M'ar face stânjen la drum,
 M'ar tăia, m'ar face scrum!

Maică, cu scrumul din mine
 Și-ar negri sprâncenele
 Și-'or fi ca cerboaicele.
 Maică, ori cât le-ar negri,
 C'ale mele, tot n'or fi!

Du-te bade, ducă-te,
 Dorul meu ajungă-te,
 Pe cale ducându-te,
 Seara desculțându-te,
 Să nu te poți desculța,
 Până nu mi-i săruta.

De-i umbla, bade, umbla, University Library Cluj
 De-i umbla ca grâu 'n ciur
 Și lumea toată 'mprejur
 Și să nu-ți găsești mândruță,
 Să-ți cadă la inimușă...
 Cum ți-am căs't, bădișă, eu:
 Dragă sufletului tău!
 Dar ți-am căs't și n'oiu mai fi,
 Că nu m'ai știut griji;
 Că mândruța ne 'ngrijită —
 Ca grădina neplivită,
 Că mândruța nejucată —
 Ca grădina nesăpată!

Lasă, bade, c'ăi vedea,
C'o veni Dumineca
Și frumos m'oiu îmbrăca ;
Trece' oiu pe la poarta ta
Și ți-oiu rupe inima !
Maică-ta când m'a vedea
Ea pe tine te-a 'ntreba :
Cine este astă fată ?
 — *Asta-i mândra mea, lăsată !*

Dar tu, bade-așa-i gândit :
Că eu sunt fir de găsit,
Ție de bajocorit.
Dar tu, bade-așa să știi :
Că io-s floare dintre munți
Și-am fost dragă la mai mulți ;
Și ți-am fost dragă și ție,
Păn'ai fost de omenie.
Omenia ți-ai mâncat,
Eu pe tine, te-am lăsat
Și altul că mi-am aflat.
Mai înalt și mai subțire,
Nu ca tine-un scos din fire.
Mai înalt și mai frumos,
Nu ca tine-un minciнос !

*Pe badea, cari l-am avut,
 Nu-mi mai trebuie mai mult:
 Nici la moartea mea să vie,
 Nici lumina să mi-o ție;
 Nici în groapă să se uite,
 Nici crucea să mi-o sărute
 Pe badea ce-l am acuma
 Nu l-aș da pe toată lumea!
 Căci cu lumea n'am ce face
 Iar cu badea fac ce-mi place!*

*Arză-te focul copil,
 C'ai lăsat un trandafir
 Și-ai iubit o buruiană
 Și n'o bagă nime 'n samă!*

Fotografia fostei Austro-Ungarii.

În zilele noastre de izbeliște și de dihonii, n'ar strica să ne întrebăm de multe ori: ce a fost Austro-Ungaria, ai cărei cetățeni ne-au *silit* să fim cârmuitorii de odinioară și ce vrem de aici înainte?

Ce a fost Austro-Ungaria? Un stat, care voia să trăiască în forma sa învechită, din Evul de

mijloc, când națiunile nu se deșteptaseră încă la viață proprie. Un stat, ai cărui conducători (germani deoparte și maghiari de alta) voiau să-și țină la cârmă numai pe ai lor, câtă vreme nedreptățirea celorlalte popoare conlocuitoare a adus cu sine, ca să privească aceste popoare, pe drept cuvânt, ca la niște salvatori la frații lor din țările independente.

Chiar și ministrul de externe austro-ungar, contele *Aehrenthal*, spunea, în 1910—11, reprezentantului Italiei la Viena, contelui *Sforza*, între patru ochi, când acesta i se plângea de nedreptățile ce le îndurau italienii austriaci (și numai ei?): „Îți cred; și cred nu numai în sinceritatea dtale, ci și în adevărul obiectiv a celor spuse de dumneata, dar, dacă aș repeta cuvintele dtale, admitând că le cred, *m'ar ținea de nebun*, aici (în Viena)“.)

Va să zică: nu-ți era permis să spui *adevărul* în Austro-Ungaria, fiindcă erai privit de „nebun“!

Dar mai minunat vedem oglindită starea din fosta Austro-Ungarie într'o convorbire a unui scriitor cu șeful statului major austro-ungar la începutul războiului mondial, cu mareșalul

*) Contele *Sforza*: „Constructorii Europei moderne“.

Conrad de Hötendorf. Acesta a dus, cetitorule, și pe români și pe sârbi și pe slovaci și pe cehi pe câmpurile de luptă, poruncindu-le să se lupte pentru „dinastie” !

Ascultați ce a spus Conrad de Hötendorf scriitorului Wildgans, fost director al teatrului celui mai mare din Viena (Burgtheater), în ziua de 6 Ianuarie 1917, în orașelul Mödling de lângă Viena, după ce nu mai era conducătorul armatelor austro-ungare :

„Germanii (din Germania) o fac cu totul *altfel*, decât o facem noi (în Austro-Ungaria). Și au dreptate. *Iși construiesc zei și și-i ridică spre adorare, poporului și istoriei. La noi este tocmai de-a'ndoasele.* Austriacul se simte bine numai dacă poate să sudaie (să ponegrească). Și mai întâi de toate Germanii spun numai ceea ce îi duce înainte (le este spre folos). Rapoartele lor militare sunt capodopere în sublinierea succeselor și în *retacerea nesucceselor.* Despre lupta dela Marna, care a fost cea mai mare înfrângere a războiului acestuia, n'ai aflat din ordinele lor de zi *absolut nimic.* Și au dreptate că o fac așa”.

Să ne oprim puțin. Va-să-zică : șeful armatei constată că : 1. conducătorii *militari* germani *minșeau* în ordinele de zi, militare și că se în-

chinau, pe nedreptul, la idoli, ridicați, ca să fie adorați de mulțime! — 2. Veninul, care se răspândise cu nemiluita în Viena, la conducere, era bârfeala, ponegrirea a ce era propriu.

Dar să vedem *cum* mai ofta Conrad de Hötzendorf:

„Ușor le este germanilor dacă spun, d. e., în ordinele lor de zi: „viteazul regiment de infanterie, din Holstein” sau „regimentul, care a dat probe excelente de vitejie, din Brandenburg. Dacă scoatem *noi* la iveală odată: „Viteazul regiment croat de infanterie Nr. X. Y” — ne vin îndată, a doua zi, *maghiarii* și ne întrebă: „Cum, croații? *Iar noi?*”

A! Iată pus degetul pe rană!

Era o *concurență* între faptele „eroice”, ce trebuiau să le săvârșească numai regimente maghiare și germane-austriace, căci altfel cum s'ar fi putut lăuda conducătorii statului că *numai* pooarele lor au salvat „patria”? Noi eram carne de tun!

Minciuna era la temelia statului austro-ungar! O mărturisește minunat această fotografie *) sufletească.

*) Publicată în ziarul „Neue Freie Presse”, din 16 Aprilie 1933.

Ridici capul, îngreșat de stările de *atunci* și te întrebi: Ce minte de... criminal poate dori — pentru Europa întreagă! — ca să revină stările de mai înainte, ca în Ungaria să mai stăpânească, iarăș o mână de aristocrați maghiari, în fruntea a 7—8 milioane de maghiari, peste vreo 9 milioane de români, sârbi, slovaci, croați, italieni, de dragul unei „Ungarii neciuntite”?

Și *cine* lucră spre binele păcii — acela care *rechiamă sclăviile din trecut* — sau acela, care vrea o conviețuire cinstită, cu „minimul de nedreptate” (cum o constata secretarul gen. al ministerului afacerilor străine, în 1915, fostul ministru francez *Juliu-Jules Cambon*, apoi miniștrii *Beneș* și *Titulescu*, la noi)?

HORIA PETRA-PETRESCU.

Cum s'a sbueiumat în tinerețe pictorul Catedralei române din Sibiiu: Octavian Smigelsehi.

Minimate lucrări a dat la iveală Octavian Smigelschi, pictorul, zugravul de biserici, binecuvântat de Dumnezeu! Bisericile din Ciacova (Banat), Rădești (Tâmpăhaza de mai înainte) —

dar mai cu seamă Catedrala ortodoxă română din Sibiu și planurile picturilor Catedralei din Blaj — sunt o dovadă strălucită de ce a fost în stare să zugrăvească pe carton, pe pânză și pe perete pictorul Smigelschi.

Publicăm aici un document, care încă n'a văzut tiparul: o rugare adresată societății „Transilvania” (București), care împărțea burse tinerilor români.

Servească fotografia aceasta sufletească a tânărului de 24 de ani drept îndemn cetitorilor noștri, ca să priceapă: „lupta pentru întruparea idealurilor”. Mai știi, mai știi, poate că va da peste articol și unul, care va fi un al doilea Smigelschi la noi!

Autobiografie.*)

„Sunt născut în Ludoșul-mare (comitatul-Sibiului) la 9 Martie an. 1866 din părinți români de religiunea greco-catolică.

Studiile gimnasiali le-am parcurs la gimnaziul de stat din Sibiu. Având din copilărie atragere

*) Copiem documentul întocmai, cu ortografia și limba sa.

**) Tatăl Mihail, a fost notar comunal, de origine polonă, venit în Ardeal după revoluțiile din 1830—40; mama, Ana Sebastian, era de origine macedo-română.

mare către tot ce se ține de artele frumoase, dorința cea mai mare după absolvirea gimnasiului mi-a fost a mă putea consacra cu totul picturii. — Pentru acest sfârșit, fiind sărac de acasă, cu ajutorul unui stipendiu de stat am intrat la institutul pentru profesori de desămn din Budapesta. Tendințele acestui institut sunt însă de o natură mai mult pedagogică, și de aceea nu am avut acelea condițiuni, sub cari m'aș fi putut devota cu toată înima picturii specialminte. — După un curs de patru ani am depus examenul de profesor de desămn.

„Provezut cu cualificațiunea aceasta, nu ar resta alta, decât a ocupa un post de profesor. Inșă simț, că aceasta nu este cariera, care mi-ar aduce indestulirea sufletească, spre care tot omul se nisuește; ci natura mă impinge a-mi consacra puterile într'altă direcțiune, pre terenul artelor.

„Mă simț detoriu a motiva cu vreo câteva rânduri aceasta dorință a mea.

„Sub decursul studiilor mele de până acum am avut norocirea de a fi îmbărbătat și din afară prin aprețiarea talentelor mele de către oameni competenți, acordându-mi-se diferite premii; pre de altă parte după indelungată și severă judecată de sine tot mai mult am venit la convingerea, că aș putea incerca *lupta pentru intruparea idealu-*

rilor mele; simțesc a poșede acele condițiuni, cari sunt de lipsă pentru o înaintare în artă.

„Fiind de convingerea, că cunoscințe cât de multe nu strică nimenui; m'am nisuit a-mi procura o cultură intelectuală cât se poate de multe lucruri bune și frumoase, ce s'au produs pre terenul literaturii la toate popoarele, întru cât mi-au fost acestea accesibile prin literaturile de limbile ce le cunosc, adecă românească, nemțească și ungurească; — și după cum socotesc eu am satisfăcut scopului lor, care în prima liniă este de a fi pricepute și simțite.

„Pre terenul artelor (pictură, sculptură, etc.) încă m'am uitat împregiur și pociu zice despre mine, că: la privirea unei opere de artă simț într'adevăr aceia bucuriă, despre care a zis oarecine, că-ți înalță gândirea dela lucrurile de toate zilele în regiuni mai înalte.

„În fine, încă nu sunt matur de a produce ceia ce aș voi, însă am o idee întunecată, cum aș avea de a privi lumea aceasta, ce mă împresoară, din punct de vedere artistic; simțesc că în ce chip aș avea să mă servesc de ea ca obiect al artei.

„Nu știu dacă este natura frumoasă ori urită, bună ori rea din punct de vedere filosofic; însă

la tot casul produce lucruri minunate, cari îți atrag atențiunea; vietăți, a căror vieță a o studia este de sigur o ocupațiune foarte interesantă. Iară pictura o primesc ca un feliu de istoriă naturală, care n'are alt scop decât a studia felul cum se exprimă natura și a reproduce din vieța naturei ceea ce i este cu putință cu mijloacele, de cari dispune. Și câte lucruri sunt pre lume, cari prin altă artă nu se pot reproduce așa de perfect, ca cu ajutorul picturii?

„Spre esemplu poporul nostru dela țeară. Ce e drept, spiritul românesc se exprimă prin tot ce provine dela dînsul, prin limbă, literatură, moravuri; însă multe calități ale lui se exprimă foarte caracteristic prin exteriorul seu. Românul este grațios și ușor în mișcările sale, fără de a fi numai o frasă; armonie în forme și în colorile portului seu; iară când este urât sau grotesc, niciodată nu este greoiu, — pentru care însușire desprețuește atâta pe popoarele de vița germână, — ci totdeauna artistic, grotesc.

— Limba românească ce este aptă a reproduce cu putere originală orice sentimente, dela cele mai drăgălașe până la sudalmele cele mai grozave; exteriorul, ce arată un spirit mlădios;

— eu gândesc, că ceia ce exprimă acestea, aceia și este într'adevăr românul: *un popor înzestrat cu calități omenești foarte valoroase; și apoi un popor a(le) cărui calități omenești vin la iveală într'un mod atât de perfect în privința formelor esteriore, înzestrat cu un gust estetic atât de matur, — nu este acesta un material, cum numai și-l poate pofti un pictor?*

„N'am avut intențiunea de a zice cu acest exemplu, că afară de poporul dela țară nu mai există lucruri frumoase pre lume; însă cu dragoste ușoară de priceput mă nisuesc a pătrunde în spiritul poporului nostru și tot mai mult îmi fac iluziunea, că pe calea aceasta mi-'oiu putea împlini destinațiunea cu mai multă priință pentru neamul meu, ca cum aș putea-o pre cariera pedagogică.

„Însă deocamdată trebuie să las idealurile la oparte și să mă gândesc mai bine, cum am să-mi procur mijloacele, cu cari le-aș putea realiza.

„Însă fără ajutoriu din vreo parte ar fi chiar imposibil a mă aprofunda cu totul în studii serioase. Gândesc, că în orice studiu are omul lipsă de liniște sufletească; cu atât mai mult în studiul picturii, a cărei tehnică se însușește așa

de greu și așa de încet, precum în nici o altă artă. De sigur despre pictură s'a zis, că : *Ars longa...*")

„Acestea am dorit a le espune cu scopul de a convinge pre Onoratul Comitet și pre calea aceasta despre serioșitatea intenșionilor mele. Iară dacă cumva aș fi deșteptat în contra intenșionii mele concepte poate nerecomândătoare despre persoana mea, mă rog a o escrie aceasta nedibăcii mele în de a porta condeiu.

„Aș dori de a mai face numai vreo câteva observări cu privire la lucrările mele. Acestea sunt numai studii tehnice, fără vreo tendinșă mai înaltă artistică. — Cele depinse sunt, ca toate picturile moderne, a se privi din distanșă: aquarelele de asemenea...

Bongard, în Martie 1890.

OCTAVIU SMIGELSKI (m. p.)

Doine și chiuituri.

Adunate de inv. GHEORGHE POP. (†)

Cucule, cucuș bălan,

Ți-am plătit să-mi cânți un an;

Nu mi-ai cântat nici de-un ban.

*) *Arta este lungă, viața este scurtă.*

*Cucule, cucuțule,
De ți-ar pica penele,
Cum mi-ai cântat relele,
De ți-ar pica clonțul jos,
Cum mi-ai cântat de frumos.*

*Toată lumea are-un neam,
Numai eu pe nime n'am.
Nici n'am frați, nici n'am surori,
Gândești că-'s picat din nori.
Și din nori de-aș fi picată,
Aș avea mamă și tată.*

Somnu-mi-i, BCU Cluj / Central University Library Cluj
*Cum aș dormi,
Pe suman păcurăresc,
Pe brațele cui gândesc!*

*Măi bărbate, măi bărbat!
Cânepă mi-ai sămănat,
Boale 'n oase mi-ai băgat.
Ia coasa și o cosește,
De boală mă mântuiește
Și ia furca și-o adună
Și mă fă nevastă bună.
C'om merge la târg cu carul
Și 'om vinde la grâu ca jarul*

Și-'om cumpăra jolgiu cu valul
 Și-'om cosi, mănec-te-amarul:
 Mie rochie de bumbac,
 Ție cămașe de sac.

(Gherța mică.)

Ciudă mi-i, ciudă mi-i mie,
 Pe olar, pe Văsălie,
 Că face oalele rele,
 De nu-i bun vinul din ele.

(Gherța mică.)

Colo, 'n jos, pe râuleț,
 Este o sată cu păr creț,
 De urâtă, n'are preț.

(Preluca.)

Nu-i de ținere la casă
 Om frumos și marhă grasă.
 Marha*) grasă o belesc,
 Om frumos — il celuiesc.**)

De-ar ști, Doamne, cineva,
 Ce-i la inimioara mea,
 Ar sta 'n loc și s'ar mira
 Cum mai pot trăi așa,

*) vita; **) înșală.

Ar sta 'n loc și s'ar gândi
 Cum mai pot, Doamne, trăi,
 Pe pământ cu oamenii.

(Prillog.)

Cuculiuț, penele tale
 Le-am aflat pe lângă vale
 Și le-am aflat scărmanate,
 Că n'ai cântat cu dreptate.

(Prillog.)

Cât e Maramurășul
 Nu-i oraș ca Sighetul,
 Nici hore ca șuerul,
 Nici fecior ca oșanul.

(Prillog.)

Pentru tine, lele, lele,
 Iarba pe hotar îmi pierde,
 Pentru tine, lele hăi,
 Mi-a pierit iarba pe văi
 Și otava'n răturei.

(Bogdana.)

Fecioru', care-i fecior,
 Nu se culcă noaptea 'n țol,
 Numai pe pământul gol.

*Fecioru', care-i curat,
Nu se culcă noaptea 'n pat,
Numai pe pământ uscat
Și doarme ca legănat.*

(Bogdana.)

*Țucu-ți gura ta, leliță,
Și-ai cui ți-a dat ție țâță.
Mândri ochi că ți-a lăsat,
Da' de gură și-a uitat,
Că prea mare o-a lăsat
Și s'aude peste sat.*

(Bogdana.)

BCU Cluj / Central University Library Cluj

*Hopa, țupa, pe podele,
Că cismele nu-'s a mele,
Că-'s din sat, din căpătat,
Mulțumesc cui mi le-a dat.*

(Vălenii Satu-Mare.)

*Hop, leliță-lelișoară,
De-ai fi bună-bunișoară,
N'ai lăsa voinic să moară
Pentru-o leac de gurișoară...*

(Văleni.)

*Am o mândră la Chioar,
O-aș aduce și n'am car.*

Poate car mi-aș căpăta,
Nu știu venire-ar ori ba.

Care fată ști ochi
N'o mânâncă purecii,
Nici acasă, nici aci.

(Cicio Giurgești.)

Pe la popa, printre pruni,
Fac fetele rugăciuni:
Cu furca și cu grebla,
Să se poată mărita.
Și fac și cu rășchitori,
Să le ieie 'nvățători...

BCU Cluj / Central University Library Cluj (tot de acolo.)

Arză-te focul de dor,
N'am topor, să te omor,
Nici săcure, să te tai,
Să nu-mi faci atâta bai.*)

(Răstolțul deșert.)

Bine joacă astă lele,
Fire-ar noră maicii mele.
D'apoi mie ce mi-a fi?
Ce-a fost și maica tatii.

(Răstolțul deșert.)

*) năcaz.

Economice.

Ziua laptelui.

În primăvara fiecărui an se ține cu mare însuflețire, în toată țara, așa-numita „Sărbătoare a laptelui”. Anul trecut s'a ținut în ziua de Sf. Constantin și Elena, în Mai 21.

Această sărbătoare, la București, e cunoscută sub numele de „Sptămâna laptelui”, iar în orașele din țară, reședință de județ, sub numele de „Ziua laptelui”.

Ea e fixată în fiecare an de Comitetul Național Român al laptelui din București, care a luat ființă în 1930. Acest comitet face parte din o organizație mai mare numită: Federația Internațională de lăptărie, înființată la Bruxelles (Belgia) în anul 1903 și din care mai fac parte încă 24 state, atât din Europa, cât și de peste Ocean.

Scopul acestei serbări — mai ales în școli, în lumea tineretului — e să se arate școlarilor importanța acestui aliment complet, care, proaspăt consumat și curat (higienic) recoltat, dă sănătate, frumusețe și putere.

Li se împarte în această zi, lapte și produse de ale sale (brăzeturi, unt), pentru a-i obișnui să

prețuiască laptele și prin aceasta să sporească consumarea lui și-'n casa părintească.

În această zi se țin vorbiri țăranilor și cărturarilor, cu scopul de a face o largă propagandă, pentru creșterea și hrănirea cea mai potrivită a vacilor bune de lapte, pentru mulgerea laptelui de persoane curate și-'n vase curate, pentru felul cum el trebuie păstrat și dus la consumator, în așa fel ca să ajungă cât mai curat.

Se arată în acea zi roadele asociației, pentru valorizarea acestui produs. Țăranii, asociindu-se în tovărășii de vinderea laptelui, nu vor mai fi speculați de anumiți intermediari (mijlocitori), ce le dau un preț de nimic pe lapte, pentru a-l vinde ei scump, ci înșiși îl vor vinde cu preț mai urcat sau îl vor transforma în brânzeturi, unt, etc.

Cărturarilor li se arată, prin date științifice culese, valoarea alimentară a laptelui, influența socială a unui consum mai mare de lapte, precum și importanța lui economică pentru țara noastră.

IOAN DĂNCILĂ,
asistent la Acad. agronomică, Cluj.

Ce porci să creștem ?

Nu arareori gospodarul e nedumerit, neștiind să aleagă animalele cele mai potrivite pentru gospodăria sa și totodată pe acelea, cari, cu aceleași cheltuieli, i-ar aduce venitul cel mai mare.

El pricepe de minune „treburile economiei”, când astfel se gândește, căci, într'adevăr, din mulțimea de soiuri (rasse) de animale domestice (de casă), ce omul le crește, unele sunt potrivite și le merge bine într'o anumită regiune sau țară (așa rassa de vaci olandeze crește mai bine și dă lapte mai mult în Olanda, decât la noi), iar altele cresc și se dezvoltă mai bine la unele popoare (oaia, la poporul românesc) și, în sfârșit, altele, deși cresc și se dezvoltă bine în o anumită regiune, totuși, produsele lor nu pot fi valorizate.

Tot așa stau lucrurile și cu creșterea porcilor. Crescătorul adeseori nu știe, din mulțimea de soiuri, care e mai potrivit pentru gospodăria sa ! Această nedumerire voiu încerca să o lămuresc în rândurile de mai jos.

La noi, în Ardeal, se crește indeosebi :

a) un soi de porci albi, cu păr mic și lins, bot scurt sau lung, după rassa, cărcia aparțin sau

înrudirea ce o au, cu una din rasele York sau nobilitat german ;

b) un soi negru (afară de bot și vârful picioarelor, cari sunt albe), zis Berkshire ;

c) un soi alb-creț, ce se îngrașe mult, zis Mangalița sau Mangol ; și înfârșit

d) un soi *negru* și cu un brâu alb peste greabăn, părul lins. Acest soi a luat naștere în jurul Mediașului din împreunarea porcului negru, zis Berk, cu a porcului Mangalița-alb.

Dintre aceste două soiuri din urmă, adică Bazna și Mangalița, vrem să spunem cetitorului, pe care l-am găsit mai bun, în urma observărilor făcute la ferma „Academiei Agronomice” din Cluj, unde se cresc amândouă aceste rase.

Drept să vă spunem, noi le-am găsit pe amândouă bune și să vedeți cum : pe unul l-am găsit bun și potrivit pentru anumiți gospodari și în anumite împrejurări, iar pe celalalt în alte împrejurări și pentru alți crescători.

Dacă gospodarul crește porcii mai mult cu pășune (în ciorda satului sau în jurul casei) și numai toamna târziu le dă și lături sau grăunțe și dacă vrem să obținem untură multă, pentru

casă sau pentru vânzare, atunci să crească porcul alb-creț, zis Mangalița.

Porcii Mangalița, crescuți pe aceeaș pășune cu porcii Bazna și cari au mâncat acasă la acelaș jghiab cu cei Bazna, au avut la etatea de un an, unul cu altul, o greutate de 85.55 kgr., iar Bazna, în mijlociu, o greutate de 72.50 kgr., adică Mangalița cu 13.05 kgr. mai mult decât Bazna, deși la înțarcare, porcii Bazna au avut, în mijlociu, 8.114 kgr., iar Mangalița 6.707, deci Bazna cu 1.407 kgr. mai mult decât Mangalița.

Deci atunci când trimitem porcii mai mult la pășune și numai toamna (ianziu, 1-2) luni, îi ținem în coteț, hrănindu-i cu lături sau grăunțe și atunci când putem vinde cu preț untura, e mai bine să creștem porcul Mangalița, căci el se desvoltă mai bine și ne aduce astfel un venit mai mare decât porcul Bazna.

Dacă însă porcii nu-i trimitem la pășune, ci-i ținem în coteț, hrănindu-i cu lături, atunci lucrurile se schimbă. În acest caz porcii Bazna au avut la etatea de un an, în mijlociu, o greutate de 119.20 kgr., iar Mangalița, în mijlociu, 108.90 kgr., adică Bazna cu 10.30 kgr. mai mult decât Mangalița. La înțarcare au avut, în mijlociu, greutatețile amintite mai sus.

Deci în astfel de împrejurări, adică, atunci când nu trimitem porcii la pășune și când vrem să obținem porci pentru șuncă, avem mai mare folos dacă creștem rassa Bazna, căci ne aduce mai mare dobândă, cu aceeaș trudă și cu aceleași cheltuieli.

Dacă un gospodar dorește a ține scroafe pentru prăsilă — vânzând parte din purcei — iarăș, e mai bine să avem scroafe Bazna, pentru că ele fată, în mijlociu, 8 (opt) purcei, cari la înțarcare au fiecare, după cum am spus, 8.114 kgr., pe când scroafele Mangalița fată, în mijlociu, numai 6 (șase) purcei, cari au la înțarcare (unul) numai 6.707 kgr.

Deci scroafele de rassa Bazna au purcei mai mulți și mai frumoși, decât scroafele de rassa Mangalița.

Gospodarul va judeca, care din aceste două cazuri se potrivesc mai bine pentru economia sa.

IOAN DĂNCILĂ

ing. agr.

Șeoale de pomi.

E știut că pentru cultura pomilor în satele noastre, durere, se face prea puțin. De aceea în cele mai multe sate din ele pomii nobili sunt tot așa de rari ca și cu o jumătate de veac în urmă.

Unde cei chemați să facă un început pentru cultura pomilor nobili, lucrează, acolo nu numai grădinile sătenilor sunt pline de pomi, ci chiar și străzile și, în parte, și unele locuri din hotar, anume închinat acestei culturi folositoare îmbunătățirii stării țaranului. Și până nu se va porni o lucrare bine cumpănită și stăruitor îndrumată în această privință, nici nu e nădejde să avem pretutindenea grădini pline de pomi nobili și nu de buruieni.

Dacă *Camerile de agricultură* din fiecare județ ar întocmi câte o *școală de pomi*, din care să se împartă altor locuitorilor din comune, acesta ar fi un însemnat pas înainte.

De asemenea dacă, pe lângă toate *școalele de agricultură*, s'ar întreținea în acelaș scop, *școale de pomi*, lucrarea pentru cultura pomilor s'ar face cu mult mai grabnic și mai temeinic.

Și lucrarea ar fi desăvârșită când s'ar face obligatorie pentru *comune* întreținerea unei asemenea *școale de pomi*, unde sub *conducerea învățătorului*, bine pregătit în acest scop, să se cultive pomi și să se introducă în această lucrare folositoare nu numai elevii de școală, ci și oamenii în vârstă. Folosul unei astfel de școale s'ar vedea în 10—15 ani și el ar fi insuțit

și înmîit față de cheltuielile și osteneala ce s'ar depune pentru întemeierea și susținerea acestor școale. Fără numitele începuturi de cultură a pomilor va trebui, fără îndoială, să treacă timp îndelungat, spre paguba economiei noastre naționale, până când grădinile sătenilor români vor putea să fie înzestrate din belșug cu pomet nobil, fel de fel.

Congresele economice și cele învățătorești, în locul prim, ar fi bine să ia cât de adeseori între problemele cu cari se ocupă și marea problemă a îmbunătățirii sortii țaranului prin sporirea pomilor nobili; iar organele de conducere ale Statului ar trebui să stăruie tot mai mult pentruca măsurile luate în această privință prin legi și regulamente să fie îndeplinite pretutindeni, din an în an, tot mai conștiincios.

R. SIMU.

Mazărea.

Alături de fasole mazărea este una din cele mai folositoare legume păstăioase. Se cultivă prea puțin din partea țarancelor noastre. Cultura ei este aproape la fel cu aceea a fasolei; folosul destul de însemnat, fiind foarte gustoasă și nutritoare.

Pe când fasolea pusă primăvara de timpuriu degeră, atinsă fiind de o brumă cât de mică, mazărea îndură un îngheț destul de simțitor. De aceea se pune mai de timpuriu decât fasolea și ne dă și roadă mai timpurie decât aceasta. Din această cauză, mai ales, ar trebui cultivată în toate grădinile noastre alături de fasole, cum și pentru a avea la îndemână, în bucătărie, un al doilea fel de păstăioasă și, astfel, a mai schimba bucatele.

Ca și fasolea, mazărea cere pământ bun, poziție înspre soare și adăpost contra vântului aspru. Se pune în rânduri depărtate, astfel ca să fie înlesnită umblarea printre ele, anume la speciile mai puțin înalte în depărtare de 32 cm., iar la cele mai înalte de 50—60 cm. și la adâncime de 5—6 centimetri. Țărâna trasă pe cuiburi se îndeasă cu dosul sapei. Boabele se pun 2 câte 2 sau trei în depărtare de vre-o 20—25 cm. Se sapă de 2 sau 3 ori. În timp de secetă se udă din belșug, însă rareori.

Culegerea păstăilor tinere se face rând pe rând, gătindu-se întocmai ca și fasolea. Se gătesc și boabele verzi; iar după ce s'au copt de asemenea se prepară în bucătărie, ca și fasolea.

Ca și fasolea, mazărea este de mai multe feluri. Mazărea așa-numită: *mazărea-bob* sau ma-

zărea ațoasă, are păstăi de obicei ațoase și cam pieloase, cultivându-se mai ales pentru boabele ei. Intre speciile mazărei-bob se numără: Minunea Angliei (Americii), care crește până la 30 cm. înaltă, Daisy 40 cm., Abundanța 50 cm., Saxa 60 cm., Senator 75 cm., Dr. Macleau 90 cm., Censor 100 cm., Telefon 120 cm., Dukeof Albany 140 cm. Aceste specii sunt rodnice și bune, vrednice a fi introduse în grădinile noastre, boabele lor fiind gustoase, fragete și nutritoare.

Mazărea-păstăi sau mazărea neațoasă ale cărei păstăi se mânâncă în stare crudă, fiind fragete și neațoase. Speciile mai însemnate ale mazărei-păstăi sunt: de Grăce, care crește la înălțime de 30 cm., Bismarck 80 cm., uriașa Moerheim 150 cm., uriașa Delicateța 180 cm.

Mazărea se proptește, cea mai mică cu mici crăci de arbori, iar cea mai înaltă cu crăci mai puternice.

În ajunul coacerii depline mazărea se adună cu vrejii uscați cu tot. Uscatul se urmează la soare. Boabele se desfac cu mâna sau cu treerătoarea și se păstrează la fel cu grăunțele spicoaselor.

R. SIMU,

secr. adm. al „Astei”, în p.

Explicarea unor ilustrații.

Aducem în calendarul de față câteva icoane cari — iarăș — arată destoinicia propagandei culturale a „Astrei” noastre.

Pe pagina 109 vedem femei din Săcădate, îmbrăcate în frumoase *porturi țărănești*, cari trebuiesc îndrăgite, fiindcă portul românesc e și pentru punșă mai ieftin, dar și pentru ochi mai de preț. Femeile acestea au fost premiate de desp. jud. Sibiiu.

Pe pagina 121 vedem o ceată de „Șoimi” și „Șoimane” din mișcarea sportivă (care se ocupă cu sporturile), pornită cu atâta destoinicie de dl prof. univ. *Dr. Iuliu Hațieganu*, sub aripile „Astrei”. Șoimii de aici sunt din Sibiiu, de sub conducerea dlui medic-șef *Dr. Liviu Ionașiu*.

Pe pagina 101 vedem sala ticsită de public ascultător, în Sibiiu, la cursurile „*Universității Poporale*”, din iarna anului 1933/4, cursuri aranjate de desp. jud. Sibiiu, condus de dl *Silviu Teposu*.

Pe pagina 127 dăm de *corurile „Astrei”* din comunele Avrig, Boița, Sadu, Sebeșul de sus și Săcădate, la adun. gen. a desp. Avrig. La mijloc de tot, între cei doi dirigenți de cor în haine ță-

rănești, se află cunoscutul și iubitul nostru dirigent de cor și compozitor din Sibiiu, prof. *Timotei Popovici*.

Casa țărănească așa de frumoasă este aranjată din prilejul serbărilor „Astrei“, în comuna Ruși. jud. Sibiiu. (Pag. 133.)

Intr'alți ani vom aduce alte icoane, dintr'alte ținuturi, ca să servească drept îndemn.

Publicațiile „Astrei“ din anul 1933.

„*Biblioteca populară a Asociațiunii*“, a sporit anul acesta cu următoarele numere prețioase:

Nr. 199. „*Odinioară și acum*“. Amintiri din copilărie, de *Ioan Pop-Reteganul*. Minunate amintiri ale povestașului vestit, despre viața țărănească de pe la Reteg, înainte și după iobăgia din 1848. Obiceiurile dela Crăciun descrise pe larg. O introducere lungă, despre viața lui I. P. R. de secretarul nostru *Horia Petra-Petrescu*. — Nr. 200. „*Nu-ți băga nasul unde nu-ți fierbe oala*“, comedie, prelucrată după *Holberg* de *Horia Petra-Petrescu*. O comedie în care se arată ce pățește unul, care numai una știe: să bârfească, dar când e la o ispravă o sfeclește. Râzi să te tăvălești de

Zevedei Rădăcină, de nevastă-sa Anghelina și de șmecherul lor servitor. -- Nr. 201. „*Poezii populare și chiuituri din Țara Oltului (Vad)*“, adunate de inv. *Victor Popa*. O colecție frumoasă de cântece și chiuituri, vrednice de a fi citite și folosite la joc și șezători, acum, când încep să dispară adevăratele cântece populare. — Nr. 202. „*Flori din grădina raiului*“ (*Femei sfinte în biserică* lui Hristos). De *Septimiu Popa*. Viețile a câtorva femei cu adevărat sfinte, cari au îndeplinit poruncile lui Dumnezeu și au ajuns mucenice ale lui Hristos. Cine citește viețile acestea își ridică sufletul. — Nr. 203. „*Lege nouă*“, comedie într'un act, de *Sebastian Stanca*. În comedia aceasta, vrednică de a fi jucată și pe satele noastre, ni se arată un gospodar român de omenie, care a strâns o viață întreagă, ca să aibă la bătrânețe pentru el și singura sa fată, bine măritată. — Un bolșevic vrea să-i ia din avere și cum găsește gospodarul ac de cojocul lui. — Nr. 204-5. „*Țara noastră*“, (scurt manual de geografie economică) de *Sabin Opreanu*. O minunată descriere a României, din punct de vedere geografic și economic, întovărășită de 2 hărți, ca să poată ceti și păstra și mai bine țăranul român numele și locurile descrise. — Nr. 206 con-

ține „Calendarul pentru popor“ pe anul 1934, redactat de *Horia Petra-Petrescu*, cu concursul a o seamă de buni și pricepuți mânători de peană, cu ilustrații multe. — Nr. 207. „De ce nu poate fi țăranul nostru bolșevic“, de *Sebastian Bornemisa*. O broșură scrisă pe înțelesul tuturor, care arată nebunia bolșevică și vorbește respicat țăranului nostru.

Vor urma până la sfârșitul anului alte broșuri, între cari una despre „*Șoimii Carpaților*“ de dl prof. *Iuliu Hațieganu* și alta: „*Poruncile sănătății*“ de dl medic *O. Spârchez*.

Toți să cetească și răspândească aceste broșuri (fiecare număr costă numai 5 Lei, calendarul 15 Lei), — spre desfătarea sufletului și luminarea minții!

Foi și reviste vrednice de citit.

Ca „organ al despărțământului Maramurăș“ apare, din 1931, o foaie săptămânală: „*Astra*“, în *Sighet*, redactată de un comitet, în frunte cu dl *Dr. V. Ilea*, președ. despărț. „*Astra*“ e foarte bine redactată și raportează despre toată mișcarea culturală, socială, economică din Maramurăș. Abonamentul 150 Lei pe an. (Red. și adm.: „Palatul cultural“ *Sighet*.)

„*Gând Românesc*“, revista lunară, scrisă de tineretul român, de sub flamura „Astrei“, desp. Cluj, este o publicație vrednică de cetit. O cetesc cu folos cei cari au mai multe școli și vreau să fie orientați despre viața sufletească de astăzi. Redacția și administrația: *Cluj*, Calea Moșilor 76. Abonamentul: 150 Lei pe anul întreg, pentru preoți, învățători, studenți și țărani.

„*Țara Bârsei*“ este o revistă minunată, care într'al 5-lea an face o propagandă nobilă, înălțătoare, culturală, apărând în Brașov, sub priceputa conducere a dlui profesor *Axente Banciu*. Apare din 2 în două luni. Pe un an 260 Lei, achitat decursiv 300 Lei. Redacția și Administrația : *Brașov* Str. Mureșenilor 22, I.

„*Vlăstarul*“ se numește revista de folklor și artă populară, care apare la Cluj, fiind redactată de domni Vasile Moldovan, inv. și Dr. Ioan Bosica, medic. (Redacția și Administrația revistei: „Școala primară de stat“, comuna Cojocna, jud. Cluj. Abonamentul pe un an — 12 numere — 80 Lei, 1/2 an 40 Lei.) Revista publică legende, povești, datini, obiceiuri, credințe, cântece populare, chiuituri, snoave, proverbe, anecdote — toate adunate din mijlocul poporului. Recomandăm revista.

Dorești, cetitorule, să cunoști viața sufletească a fraților tăi din *Basarabia*? Vrei să te bucuri de bucuriile lor și să te întristezi de durerile lor, dar să le și ajuți mai apoi, ca părții aceleia de țară să-i meargă bine? — Abonează-te la „Gazeta săptămânală cu tot felul de învățături și știri din toată lumea, tipărită pentru trebuințele norodului Moldovesc din Basarabia”, de către Asociațiunea „Astra Basarabeană”: „*Cuvânt Moldovenesc*”. Redacția și administrația *Chișinău*, (Bulevardul Carol II, fost Alexandru cel Bun 67.) Anul întreg costă 120 Lei, $\frac{1}{2}$ an 80 Lei.

BCU Cluj / ~~Central University~~ Library Cluj

Ridicați „Case culturale“!

Vremea noastră pretinde cetățeni luminați, cetățeni, cari știu ce vreau, cetățeni, cari pricep că numai un neam înaintat *culturalicește* are drept de existență în zilele de astăzi.

„Casa culturală” este chemată să strângă, ca într'o coșniță de albine, mierea, ce este mai bun din comuna sau orașul, în care dăinuiește. În „Casa culturală” se adună lumea, Duminica după masă, pentruca să-și treacă vremea în mod cinstit, cetind, privind la icoane, povestind, ascultând o

povață înțeleaptă, un cântec frumos, o declamație hazlie, descreșitoare de frunți muncite, o piesă teatrală cu duh. În „Casa culturală” își au camerele, sediul, societățile de samă din comună, ca să țină ședințe și adunări — societățile de cooperatie, de cântări, de muzică instrumentală (fanfară), de sport („Șoimii Carpaților”), de infrumșetare a bisericii, pentru ajutorarea săracilor, de asigurare a vitelor, etc.; aici se păstrează bibliotecile de împrumut, ca să răspândească mai apoi prin cărțuliile lor dragostea de viață, de adevăr, de frumos, de bun-simț.

Așa vor dispărea: sudalma, sporovăiala, bădă-răria, timpul petrecut prosteste prin cele cârciume (când și punga se golește, dar se nasc și crimele făcute în beție) — dacă vor spori „Casele culturale” prin satele și orașele noastre.

Le scriem acestea sub impresia inaugurării „Casei culturale” din comuna *Jimbor*, de lângă Cluj. Acolo s'au deschis încăperile unei „Case culturale”, în 23 Septembrie 1933, cu concursul fruntașului despărțământ al „Astrei” Cluj, condus cu atâta destoinicie de domnul prof. univ. Dr. Iuliu Hațieganu.

Iți râde inima de bucurie auzind și de astfel de vești! Comuna s'a făcut luntre și punte, în

frunte cu păr. Simion Curea, și a adunat cei 48.000 de Lei, câți erau trebuincioși — ba dl prof. Hațieganu a mai adăugat și din pungă proprie 10.000 Lei — numai ca să se vadă sub acoperiș „Casa culturală“. Și așa au putut începe, cu bine, jimboreni, o nouă epocă în comuna lor: epoca, care va fi scrisă, de sigur, cu cinste în analele comunei lor, de când s'au putut aduna cu toții în casa comună a luminii.

La inaugurare a fost multă lume, cu „Șoimii“ și „Șoimanele“ din Cluj în frunte, cari au arătat sătenilor, cu jocul și cu declamările lor ce bine și ce frumos este când cei buni trăiesc ca frații împreună.

De ce le scriem toate acestea aici? Ca să se întrebe fiecare cetitor al rândurilor de față: noi, în comuna noastră, ce *facem*? Avem și noi „Casă culturală“? De n'avem, nu s'ar putea înființa?

La muncă constructivă cu toții! Mult pot, chiar și puținii — buni, împreună!

Clădiți „Case culturale“ ca cea din Jimbor!

Veverița.

(De declamat de cei mici.)

Veveriță sprintenioară —
 Tu din creangă 'n creangă sai —
 Speli posnașa-ți mustecioară,
 Griji pe astă lume n'ai!
 Toată lumea-ți pare bună,
 Când ai miezul de alună...

Veveriță prietinoasă!
 Mocalită, dragă-mi ești!
 Cu codița ta stufoasă,
 Par'că-i luată din povești.
 De-ți vreau rău secerătorii,
 Să le-arați tu dințișorii.

Glume.

„Frații siamezi“.

- „Ce-s frații siamezi“? întrebă
 Georgică, vrea să știe toate.
- „Doi gemeni ce-s crescuți deolaltă,
 Născuți așa. Pricepi, nepoate?“
- „Pricep, da' mult aș vrea să știu“
 Georgică nasul și-l ridică,
 „Ce face celălalt copil.
 De unu' într'o clasă pică?“

De ce-a fost zămislit Adam dintâi ?

'Naintea Evii pe Adam

De ce Prea-Bunul zămislit-a ?

N'a vrut ca să mi-l prindă 'n ham

Și să cunoască 'ndat' ispita!

I-a spus: Adame, mai păstrezi costița!

C'a 'ncepe-apoi, ea, Eva, cu gurița!...

Sgârzenia naibii.

Zice că unul era sgârцит minune-mare. Odată s'a dus în America, la un oficiu telegrafic și a auzit că iscălitura trimițătorului este pe de geaba, gratis. A alergat repede cu blancheta de telegramă și a trimis următoarea telegramă, râzând șefului de telegraf în nas: „Ai să te miri! Eu sunt indian — cu nume lung ca al lor și de aceea iscălesc așa: Sosescdesearătesărutcudragbărbatutău.

Intrecere.

S'au întâlnit odată trei posnași și au început să sporovăiască despre rudeniile lor. Unul zise: „Am un văr, ăla-i ministru. Când îl întâlnești trebuie să-l întitulezi: *Esclență!*” — Al doilea voia să spună o vorbă și mai dihai, de aceea zise: „Am un unchiu, director de bancă. Când îl saluți trebuie să-l agrăiești: *Domnule președinte!*” Al treilea sta să jure că i-a bătut pe ortaci, fiindcă spuse: „Asta-i nimic! Eu am o soacră. Când o vezi izbucnești fără să vrei: *Sfinte Dumnezeu!*”

Asigurați-vă viața și avutul

la

„PRIMA ARDELEANĂ”

**Societate Anonimă de Asig. Generale
fostă Banca Gen. de Asigurare „România”, Cluj**

Telefon: Nr. 188.

Singura întreprindere națională de asigurări în organizația social-economică ce o aveau sub regimul politic din trecut românii din Transilvania, astăzi cea dintâi întreprindere de asigurări din această parte de țară și una din cele mai de seamă din România întregită. Primește asigurări de viață și rente după toate combinațiunile, precum și asigurări populare cu tragere la sorți. Asigurări de incendiu, efracție, grindină, accidente, răspundere civilă, transport și de geamuri

**Președintele Consiliului de administrație
și administrator-delegat :**

I. I. Lapedatu, Director la „Banca Națională a Românilor”, fost ministru de finanțe

„ALBINA”

INSTITUT DE CREDIT ȘI DE ECONOMII

Centrala SIBIU

Fondat în anul 1822.

SUCURSALE: Brașov, București, Cluj, Dicioșânărtiu
Lugoș, Mediaș, Tg.-Murăș, Timișoara.

Capital deplin vărsat	Lei	100,000.000 [—]
Fonduri de rezervă	„	88,000.000 [—]
Depuneri spre fructificare	„	750,000.000 [—]
Active	„	1.400,000.000 [—]

BCU Cluj / Central University Library Cluj
**Cel mai vechiu institut de credit din
întreagă România.**

Legături cu toate centrele din țară și străinătate

Lucrează direct cu multe bănci din America și are o secție specială care se ocupă cu afacerile americane. Efectuează plăți în Lei și Dolari efectiv, fără nici o detragere. Primește depuneri spre fructificare.

Diracțiunea.